

~~22~~

~~209~~

(3. 7. 11)

BÁCSMEGYEYNEK

ÖSZVE - SZEDETT

LEVELEI.

KÖLTÖTT TÖRTÉNET.

KASSAN,

ELLINGER JÁNOS JÓSEF,

Ts. K. privil. Könyv-nyomtatónál.

1789.

ELŐSZÓ

1832

ELŐSZÓ

ELŐSZÓ

~~RE~~

(R
2)

M92453:3

CEK lott.
Régi R. Nyt.
V.36/1/1/1832

A'

B Á R Ó T Z Y

TISZTELOINEK.

B. Á. K. Ö. T. Z.

ELŐSZÓ

Bóldog gyönyörködéssel írom e'
foraimat; mert azt hirdetik, hogy
engem BÁRÓTY esmért; — sze-
retetére méltóztatott; — Barátom
vólt!

A' kik BÁRÓTYT úgy tisz-
telik mint én tisztelem, érzeni
fogják mértékét gyönyörködésem-
nek; — érzeni fogják mint kevély-
kedem!

Tizen - három esztendeje már
hogy Mármontel magyarul szól; —
's van é az - ólta is valaki, a' ki
úgy szóljon, mint ő?

Még gyermek voltam, — még
nem metélte szakállamat a' kés, mi-
dön a' hervadó Luciliának, 's az
édesen enyelgő Korálinak könnyeket
hullattam. Nem magának Luciliá-
nak, nem magának a' kis Korálinak
hullottak azok, 's talám nem hul-
lottak sikeresen, — Ímé a' példa

BÁRÓTZY most már Barátom ; 's
nem állítja meg - bántásnak , hogy
ötet , egynél több tekintetben is,
Barátomnak nevezem .

Meg - lehet hogy én Mármon-
telnek el - hevítése nélkül nem
nyúltam volna tollhoz . Hogy ír-
tam és írok tehát — ha mit ér
írásom , — hogy nevemet nem lá-
tott Hazafiak is esmériik , — a'
BÁRÓTZY míve .

Bóldog a' ki B Á R Ó T Z Y V a l —
a' felypítő — frantziává vált B Á -
R Ó T Z Y V a l — futni mer ! — Né-
kem nyomdokait tsókolni , Ö T E T
távolról követni , — köz - helyen
Barátomnak nevezni , — e - értt
tárgy ! — nyertt dítsőség !

J E L E N T É S,

Ez a magyarrá tett Román egy falun-töltött kedvetlen Novemberemnek köszönheti lételet, hol a szobába záró essős öfzi napok munkára szorítottak, és a hol Werther helyjett, kire már az-előtt régen ki-tettem a' tzel, az Adolf levelei akadtak kezembe. Ha Werther kezemnél lett volna, Adolf, vagy inkább Bácsmegyey nem feslett volna ki soha a' Nem-léte. méhébol. Nem azért mondom ezt, mintha fajnállandán rajta tett munkámat, hanem hogy azoknak egy része, a' kiknek ez a' Román valaha szemek elibe fog akadni, ne vádoljon, hogy festeni akarván, a' Copiát, és nem az Originált

copíroztam. Az Ötsém, kit a' verse-
gen fölül, tsak-nem ugyan-azon-eggy
kor, 's az eggyütt nevelkedés szoros
barátommá tett, nem szünt-meg addig
unfzolni, míg magamat rá nem adtam.
Visgálóba vettem a' Költeményt, az El-
rendelést, a' Szín-adást, (mert én va-
lamint minden egyéb fordításimban, úgy
itt is, egyedül Artistának kívánok te-
kintetni; a' ki a' Táblán nem a' Sujet-
tet, hanem a' Festő' munkáját, etsetjét,
's tüzet nézi) 's Adolfot a' Werther
nagy Modelje szerint találván, azonnal
hozzá fogtam copírozásához, 's még
abban a' hónapban tsak-nem végeig
hajtottam. Véletlenül akadt ez tsak ke-
véssel ez-előtt egyéb régi papirosaim
közt kezembe, 's meg-látása elevenebben
emlékeztetett bimbókra fakadó ifjú ko-
romra 's kedves DIENESEmmel való
eggyütt nevelkedésemre, kitől hévatalba
lépésünk 's házunk' tekintetei talám

örökre el-szakasztottak . Körül-néztem ,
és nem találván egészen rosznak , ámbár
tömött hivatali munkáim miatt azzal
a' szorgalommal , a' mellyel kívántam
vólt , rajta végig menni nem érkeztem ,
el-tökéltem ki-botsátását ; a' Szeren-
tse' tetszésére bizván egészen , akár ja-
vallást 's örömet hoz rám érette , akár
bánatot ,

Bánatot ? — — Valóban úgy lát-
szik , hogy ettől nem tarthatok ok nél-
kül ; mert akármelly különösnek lássék
is ez az előre való remegés ; még is tu-
dom , hogy az itt olly gyakran elő-for-
duló idegen szók miatt , sok Iróink lit-
terátori eretnekséggel fognak vádolni ,
Ha ugyan a' Henriást vagy Zayre-t
fordítottam volna , nem éltem volna a'
Heróval 's Successióval ; mind azért ,
mert azt a' Bajnok vagy Vitéz és Örök-
ség alkalmasint ki-teszi ; mind kívált
azért , mert a' Poésis' fentebb nem ,

az-az az *Epopæa* és a *Melpomene* sa-
rus játéka, az egészen el-nem-készültt
díszet meg-nem-fzenyvedik. De ellen-
kezőképpen van a' dolog az alacsonyabb
rendű írásokkal, 's nevezetesen az én
Románommal. Ebben nem a' Történe-
tet-költő, hanem maga *Bácsmegyey*
szóll, még pedig levelekben és barát-
jaihoz, kik olly szerentsés nevelést
nyervén mint ő maga, barátjoknak ide-
gen ugyan, de a' nagy-világban min-
denek előtt esmeretes szavait értették,
Ezeknek meg-tartása kedves negligéet
ad Románomnak, 's szinté el-hiteti az
Olvasót, hogy levelei nem valamelly
Belletristának, hanem magának a' meg-
vetett *Szerelem*' gyötrelmei közt fetren-
gő *Bácsmegyeinek* tollából folytak. —
Igaz, hogy még most kevés *Olvasóim*
értik azokat magyarázat nélkül: de ked-
vekért a' munka' lapjait perpetua nóták-
kal bé-motskolni, vagy, a' mi még

bóldogtalanabb gondolat lett volna, szó-
faragásra vetemedni nem akartam .

Engemet erre a különösségre Nyel-
vünknek tagadhatatlan készségtelenségén,
's következésképpen szük-vóltán felyül,
a' leg-virágzóbb Nemzetek' példái báto-
vítanak . Nem szóllok semmit a' Fran-
tziá, Olasz és Anglus zürzavarról :
egyedül a' Németekét említem, melly,
valamint a' miénk is, anya-nyelv .
Ha ezek, minekutánna már a' Tudomá-
nyoknak minden nemében remek-munká-
kat mutathatnak, nem szégyenlik sege-
delmül vonni az idegen szókát : ha
azoknak még az Odákban, Epicumokban
's Tragediákban is, helyet engednek :
mit akarunk mi, a' kik allg mutatha-
tunk egy-két fordítást, melly az ide-
gen Nyelvet csak félig-értő Olvasó előtt
érthetőbb ne légyen az eredetiben mint
a' magyarban, ezzel a' példátlan külö-
nösséggel ?

De reménylem, hogy azt a kedvet-
lenséget, mellyet az idegen szók' meg-
tartása által némelly Olvasóimnak oko-
zok, helyre hozom azzal, hogy a' tör-
ténetet Hazánk' vidékeire szállítottam,
's Személyeimnek Magyar hangzású ne-
veket adok. Én ugyan szánakozva te-
kintek azokra a' gyengékre, mint akár-
melly Cosmopolita, a' kik sem magun-
kat, sem másokat igazán nem esmérvén,
kevélyebben tekintenek a' Kül-földiekre,
mint valaha a' Görög, az emberiség'
leg-főbb remekje, a' Barbarusokra tekin-
tett: de nem tagadhatom még is, hogy
bóldogságomat lelem abban a' gondolat-
ban, hogy nevem' hangzása kétségbe
vehetetlen tanú nemzeti eredetem felől.
Ki nem hallja inkább a' Bácsmegyey és
Surányi Mantzi neveit, mintha Adol-
fot, Theodort, Leonhardot, Wilhelmi-
nét említének? — A' kinek tetszik, kü-
lönösségnek, nevezheti tselkedetemet;

bóldogító érzésem engemet felyül - emel
ítéletin .

Kézfén hever kezemnél Siegwart is,
(kit én Szegvárinak neveztem) az una-
lomig vitt pityergéseitől alkalmasint
meg-tisztogatva. Ő nállam eggy Heves
Vármegyei Szólga-Bíró gyermeke, a'
ki a' Kaputzínusok' nyugodalmas élete-
ket Huthvanban meg-hedvelli, 's alsóbb
Oskoláit Egerben, a' felsőbbeket pedig
Kassán folytatja. Krónhelm Báró Bán-
falvynak, a' falun lakó Theréz Susinak,
ellenben pedig Fischer Marianne Ke-
resztúry Theréznek* neveztetett; 's az
Episodák Hazai történetekből vannak
véve. Ezt én itt annál bátrabban je-
lenthetem, mivel tarthatok tőlle, hogy
fordításom örökösen írásban fog marad-
ni; nem mintha érettebb koromban a'
szerelemre olvasztó Siegwartot ki-adni
szégyenleném, mert annak a' Románnak

Érdemét sem a' szerelemmel ellenkező
Anyák, sem a' Recensorok nem fogják
kissebbíthetni: hanem azért, mert mi-
nekutánna az egyszer Landerernek sajtói
alól ki-szállott, és az Országot el-lep-
te, az újabb ki-adásnak el- keléséhez
kevesebb reménység lehet; 's rész szerint
azért is mert üres idömet újabb igye-
kezetekre fordítván, a' szükséges meg-
tekintésre nehezen érek. Még a' Klop-
stock² Messziásának ki-botsátásakor is
gyönyörködve botsátánám én azt ki, mert
az szint-ollyan tökéletes a' maga ne-
mében még Klopstock mellett-is, mint
a' Kauffmann² lyánykái a' Rúbens² ör-
dög-üzöi mellett. — Kassán, Martius-
nak 20-dikán, 1789.

K A Z I N C Z Y.

B Á C S.

BÁCSMEGYEYNEK

ÖSZVE-SZEDETT

L E V E L E I.

BÁCSMEGYEY

SURANYI MANTZIHOZ.

Soprony, 18. Januar.

Mintha tsak álmodnám, édes Mantzim, hogy el-jöttem tölled. El nem tudom hitetni magammal hogy el-váltunk egymástól; pedig minden perzentésben — minden pillantásban érzem hogy nem vagy itt, — hogy én nem vagyok melletted. Lyánykák! Lyánykák! mivé nem tesztek ti minket! — ti szivünkkel együtt veszitek által azt az erőt is, melly a' lelket tartja bennünk; — akkor osztán ti éltettek egyedül; lehelletetek enyhülés, pillantástok eledel. Ha el-gondolom, édes Mantzim, mint sétáltunk

B

estvénként együtt, mikor a' hóld a' lassan zúgó Duna' habjain refzketve tsillámlott, 's valamelly hárfa egy ablakban meg-szóllalt, sírt, nyögétselt, panaszkodott; de egyfzer vígabb hangokra fakadt, 's utóljára örvendező tsattogásokkal szaladozott húrjain fel 's alá, — mint hajtottam fel akkor azt az öröm-poharat, mellyet nékem a' Végezés adott, 's mint mentem édes szenderedésben melletted, 's te miként ebrefztettél-fel egy édes tsókod által álmomból, 's angyal-te-kinteted mint ragadott úgy el, hogy róllad, magamról, a' Világról egyfzerre el-felejtkeztem; — Ha ezt el-gondolom, Mantzi, 's azt vetem hozzá, hogy nem sokára majd megint olly fzerentsés lehetek, megint olly fzerentsés leszek, — nem bírok magammal, ki-megyek a' mezőre, 's néki erefztem szívemet, hadd érezze a' szép téli nap' kellemetefségét, hogy az az üresség, mellyet a' te emlékezeted támasztott szívemben, ezzel tel-

jen-meg. Ha így ofztán két három órát a' hidegen töltök, míg végre az alkonyodás a' szerelmes Almodozót a' Városba kergeti, 's az ablakomról le-nézek, 's látom mint megy, itt is, amott is, egy szerelmes pár, 's együtt-létek' édessége mint melegíti őket, mint a' tavaszi nap' melege, hogy nem gondolnak a' hideg' tsipős-ségével; ha el-nézem ezeket a' bődögeket, 's el-gondolom szerelmek' édességét, — Mantzi! akkor egyszerre előttem terem angyal-képed, 's szent tsókokra hív karjaid közzé. Felugrom, által akarlak ölelni, ki-terjesztem karjaimat utánnad — akkor el-enyézik árnyékod, 's rezkető karjaim el-esnek, 's — én magamat ölelem-által. Egy nagy könny tseppen akkor ki káprázó szemeimből, 's vígafztalás nélkül sírok. — Ó Mantzi, már egynehány ízben jöttem-el tölled, de még sem emlékezem rá, hogy ilyen nyughatatlan lett volna szívem. Isten! ha ez a' hánykódás valahogy

szereztélenségemet jövedőlné! Minden tetemem refzket ebben a' gondolatban . El kell végeznem leveletem, — nem írhatok tovább, pedig teli — olyan igen teli van még szívem ! Isten hozzád , édes Mantzim ! édes Mindenem ! Szerefs továbbá is, olyan ki - mondhatatlanúl , mint én téged' !

BACSMEGYEY — MANTZIHÓZ.

Soprony, 21. Jan.

Mantzi , én tsak róllad gondolkozhatom . Napról napra jobban érzem hogy el nem lehetek nállad nélkül . Minden kitsinység rád emlekeztet . Ha dolgaimhoz látok is, ha egész erőszakkal néki fekszem is írásaimnak , egyfzerre a' papiroson terem képed ; ha pedig sétálni megyek , ollyankor Vezetőmmé, Kalaúzómmá leszl ; előttem mégyen , mint — ha nem véték

hozzá hasonlítani — a' Világosság' felhője az Izráel fiai előtt . Tegnap egy patak' partján mentem le-felé, 's veled együtt töltött bóldog óráimról emlékeztem ; 's el-gondoltam, miként jönnek azok ismét vissza ; 's sokára ez a' mérges gondolat ötlött elmembe : hát ha Mantzit még más' karjai közt kell látnod ; 's egész életedet a' szerint töltöd-el nálla nélkül, mint ezeket a' napjaidat ? — Vallyon ki-állhatnám é ? kérdém magamat ; 's abbann a' pillantásban egy fiatal gyertyán akadt a' patak' túlsó oldalán szemembe . A' patak meg-áradt vólt, 's egyik hab után a' masik tsapdosta a' fát ide 's tova . El-el-hajlott a' szegény fiatal, 's ha egy kevésbé el-tsendesedett a' víz, új erőt gyűjtött . Míg még velő van a' töröködben, míg még erőssen állasz gyökereden, mondám magamban; nem tarthatfz a' veszteden igyekező habtól ; de ha gyökereid közzül elhordja a' földet, ha éltető nedvessé-

gedet valamely féreg szívja - ki , 's akkor áll megint néked , hafzontalan bízakodol gyökeredben ; ki - fordít , 's el - viszen . — Minden az emberek' sorsát mutatja , Mantzi ! — Isten hozád , írj hamar , minél hamarább ! Az Isten óltalmazó szeme legyen rajtad !

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Soprony, 24. Jan.

Ne vedd rossz neven , édes Marosim ! hogy levelemet még eddig se vetted , noha már egynehány napja hogy itt múlatok . Annyi felé kellett kapnom , hogy rá nem értem eddig . Magad tudod mint jár az ember , ha olyan helyre megyen , a' hol barátjai , vagy atyafiai vannak . Egyszerre akarja minden látni Vendég Uramat ; 's a' fok evés , ivás , compliment miatt alig tudja az ember mit

tsináljon . — 'S ezen felül eggy más oka is van a' dolognak ; — Szegény ! el-jött a' Lyánykájától , 's mindég a' van az ezében , 's szája többnyire pityergő formán áll .

Már magam is szégyenlem , hogy illy rövid el-válás miatt annyit fityogok : — de ha a' Mantzi portraitja véletlenül szemem elibe akad , egy-ferre oda vagyok ; el-fakadok sírva , 's úgy teszek mint az a' gyermek , a' kinek új ruháját el-zárta az anyja , 's a' ki a' Vasárnapot úgy nézi , mint az utolsó ítélet' napját .

BACSMEGYEY — MANTZIHÓZ.

Soprony, Jan. 27dikén.

Ma eggy Bállban vóltam , a' Báll előtt pedig eggyütt szánkáztam másokkal . Ha itt lettél vólna , ez a' napom eggy lett vólna leg-bóldogabb napjaim közzül ; de — lehetek é én

rállad nélkül bóldog? lehet é az lélek nélkül a' test? Nézd, a' róllad való gondolat mint olvasztja-fel el-fagyott szívemet, melly ma zárva vólt minden gyönyörűség eránt. Tsak a' Bátyám tizenhárom. ezttendős Lyánya fatszart -ki egyy-két víg el-mosolyodást, édes enyelgése 's eleven tréfái által, belöllem. Még most is síró formán vagyok, 's nem akarom kifakasztani fájdalmamat; és így tsak egyy kis anecdotumotskát az én Boriskám felől, hogy szívét közelebbről esmérhesd, — 's azzal jó éjtízakát, édes Mantzim!

Ez a' gyermek az én szánkámban ült. A' mint a' faluba értünk, egyröl másról kezdtem befzélieni véle, hogy fok nép tódúlt -ki nézésünkre 's a' t. Sokára mondám, hogy a' fok köszönés miatt nem is vólt nyugta. Mit tefz az? felele: inkább szenyvedem-el a' köszöngetés' alkalmatlanságait, mint-fem hogy azt gondoltasam magam felől, hogy most szé-

gyenlem esmérettségeket, holott egyébkor nem szégyenlek beszélni vélek. Ez a' gyönyörű felelet könnyeket fakasztott - ki szemeimből. Ha utálni akarnám, édes Mantzim, az embereket, azokat a' ki fajúttakat utálnám, a' kik születések, néha társaságok, gyakran csak ostoba gazdag ruhájok miatt nem akarnak nyilván helyeken azokra esmérni, a' kiknek négy szem közt barátjoknak vallották magokat. Egynehány könnyet láttam már én e' miatt folyani 's — az India kintséért se vállalnám-fel az ilyen könnyek' terhét magamra.

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Soprony, Febr. 2dikán.

Mint tagadhatja-meg az ember anyira magát, 's mint mehet arra, hogy szíve' érzékenységeit, a' halzonért 's gyalázatos bolond praëjudiciu-

mokért meg - öldökölje ? Emlékezel, Édesem, mitsoda gyönyörködéssel néztük tavaly, hogy Halasy és Veszprémy Maris egymást a' fzerelem' forró tűzével fzerették. Nem esküdt volna é meg harmad része a' Városnak, hogy öfzve fognak kelni ? nem úgy tartották é már fokban, mintha ki lett volna a' dolog tsinálva ? 's nézd — azt a' szegény Lyánykát ma Confiliárius Büttnerrel eskették - meg . Mint vetkezhetik - le az emberek emberiségeket ! Imhol most sül - ki , hogy Veszprémy meg Veszprémyné soha se akarták öfzve - kelését Halasyval ezért a' mindent le - nyomó okért, hogy Halasy nem gazdag . Hogy egymást fzerették , azt el - nézték ; mert annak azonkivül is vége lesz mondának , ha Maris máshoz megyen . — Én öfzve - tsikorgattam fogamat , mikor ezt meghallottam ; mert semmi se tud olyan hirtelen tűzbe ejteni , mint mikor látom , hogy olyan reménységeket táplálnak az emberek , mellyet bé - tel-

Ijesíteni nem tudnak, vagy nem akarnak. Nem elég szerentsétlen végű reménység van é azon-kivül is? 's ti nyomorútt emberek, még szaporitjátok azt. Bár tsak még gyermek-korunkban adnák azt Tanítóink eleinkbe, hadd tanulnánk ezekből a' példákból, mint kellessék ennek néki készülni; 's mind magunkat, mind mást mentenék-meg annyi keserves óraktól.

De térjünk vissza a' dologhoz. — Halasy a' Maris szerelmében minden kétségeskedés és félelem nélkül él; nem tart semmitől; azonban Consiliarius Büttner, eggy minden érzékenység és értelem nélkül való gazdag Bolond, elő-áll, 's meg-kéri a' Lyányt. Eggy Consiliáriusnévá! — még pedig eggy gazdag Consiliáriusnévá! — ez a' szerentse nagyobb vólt, mintsem hogy tsák eggy szempillantásig is kellett vólna rajta gondolkozni Veszprémy Úrnak. 'S mi lessz belölle? Az okos 's gyermekek' bóldogságán örülő Szülék nyereségeknék állítják, hogy ilyen

érdeemes Vejek akadt, 's oda ígérík a' Lyányokat . Hogy eggy ilyen dologhoz, melly tulajdon bóldog-vagy bóldogtalanságát illeti, a' Lyánynak is vólna szólója, az nem jutott eszekbe; mert azt még a' szegény Atyjok Uroktól, 's édes Asszony Anyjoktól megtanúlták, hogy a' Gyermekeknek nem szabad *akarni* . Elő-hívják Marist, 's az Atyja atyai hatalmat éreztető tekintettel vezeti őtet jövendőbéli kedves Férjéhez . Consiliárus Úr maga se múlatja - el alázatos hajtogatásai alatt, vérrel bé-futott ábrázattal jelenteni, hogy ő az eggyes életet el akarja hagyni . A' szegény Lyány elűjed rajta, nem tudja mit szóljon, refzketnek minden tetemei . — Halasy eszébe jut, ekkor véle a' Szerelem azt a' vétket követteti-el, hogy Szü-léivel ellenkezzen . Sír, jajgat, kéri őket, meg-vallja, hogy ő a' Consiliáriushoz nem mehet, mert Halasyt szereti, és rajta kívül senkivel se lehet bóldog, — de hafzontalan ! Az Atyja,

a' ki a' Lyány' engedetlensége által meg-sértettnek állította magát, élt hatalmával, 's szörnyü szitkokkal kezdte-el atyái intését; 's útóljára ahhoz a' bóldogtalan módhoz kap, a' melly már annyi gyermeket tett szerentsétlenné, az az: atyái átkával fenyegeti. Maris magán-kivül vólt, 's egygyüségből mindenre rá-állá, tsak-hogy Atyja' átkát el-kerülhesse. Én semmit se tudtam a' dologban, míg azt maga Halasy el-nem beszéllte, a' ki, mihelyt a' Falukról haza érkezett 's itt létemet meg-értette, egyenesen hozzám szaladt. Én önként ajánlottam néki hogy eránta beszéllek Veszprémyvel. A' Consiliáriust könnyünek állítottam le-venni lábáról, tsak Szüléjeknél érhessek jó véget; de már késő vólt ajánlásom. Keservesen adta tudtomra, hogy öszve-kelések hólnap-utánra rendeltetett; 's tsak azon kért, hogy ha hívni fognak a' Lakadalomra, ne vonjam - ki magamat, mert néki el-múlhatatlanúl ott kell

lenni . Ekként szemmel - látó - tanúja
vóltam eggy olyan lépésnek , melly
két ember' életét örökké tartó nyomorúsággá tette . Hideg borzadás szaladt végig rajtam , mikor Maris a' megfojtott szerelem' kínjaival lépett a' Pap' elibe ; — de mikor a' Pap már az esketést el-kezdte , 's ez alatt a' kérdés alatt : *Szereted é?* az ajtó meg-nyílt , 's a' szegény Halasy bé-lépett , Maris ötet meg-látta , el-halványodott , 's szíve a' Szerelem' egézf tüzével támadt a' *Szeretem* ki-mondása ellen ; 's kegyetlen Atyja által-ellenben állván véle , értette hallgatását , 's haragos szemmel tsikarta-ki belölte azt a' szerentsétlen szót , 's ő szegény a' kétségbe-esés' siralmas hangjával ejtette azt ki , — úgy állottam ott magamon kívül , mintha ég-föld rajtam feküdt volna . — Ó Marosy ! mitsoda hang vólt az ! — még most is hallom ! — irtóztató ! — a' meg-fojtott 's haldokló természet' hergése vólt az egéizen ! — Ez a' hang-

ja szerentsétlenségre taszított Lyányodnak, kegyetlen kö-szívű Atya! melyet te most tsábulásodban nem hallottál, ez a' hang, majd akkor, mikor meg-világosított szemmel tekintesz vissza el-töltött napjaidra, — tekintesz azokra az órákra, mellyek kézzen fognak várni, ismét zúgni fog füleidben, — 's jaj néked! — Halasy meg győzte fájdalmát; de, vége lévén az esketésnek, el-szökött, 's azal mentette-ki magát egy barátja által, hogy a' Vice-Ispánytól siető parantsolati érkeztek. Láttad volna Marist, mikor azt hallotta. Egyszerre meg-mondta néki szíve, mi okozta el-távozását; 's minden tekintete mutatta, hogy szörnyen bóldogtalan. Miért adnak a' Törvények, sőt maga a' Vallás is, annyi hatalom' színét néktek gyermekeitek felett, Szülék! mellyel ti olyan kegyetlenül éltek-vissza? Gyermekeitekbe ütni a' kést véteknek tartjátok, — de a' gyermeki engedelmesség' palástja alatt

öldökleni őket, 's mindennapi halálokat látni, ezt meg-indulás nélkül nézitek. Millyen fok jót tehet az egész emberi társaságra nézve a' víg kedv és egészséges test! 's millyen fok roszszat a' beteges! Gyermekeitek, kiket ti taszítottatok a' nyomorúságba, lassan és betegeskedve vonják egy napról más napra szánakozást érdemlő életeket. Minden óra öregbíti és neveli kínjokat, 's használatlanabbá teszi őket a' köz-jó' szolgálatjára. Még szegény gyermekek is szenyvedik kegyetlenségteknek következéseit. Betegesen 's rakva minden féle fekélyjel jönnek a' Világra. Vérek öfzve van azzal a' méreggel egyvelítve, melly szerentsétlen Anyjok' életét emészti, és azért a' fok kínért, azért a' fok betegen töltött napokért, kegyetlen Atyák! ti fogtok felelni. — Isten! mintsenek e' elég tövissek életünk' ösvényjein? emberi formába kell e' hát ördögöknek öltözni, hogy minden lépésünket pokolbéli kinná tegyék?

BACS.

BACSMEGYEY — MANTZIHÓZ.

Soprony, Febr. 12dikén.

Tegnap i rettenetes napomat , rettenetes éjtfzaka követte . Ismét egygy áldozatot láttam az óltár előtt . Arról másfzor ; — szóval befzéllem-el . Mantzi az Istenért ! ha bé-találna tellyesedni a' mit álmodtam ! Azt álmodtam , mintha más tsókölt vólna meg , te pedig édesen mosolygottál reá , én egygy hofszú fejr ruhában vóltam , 's mellze állottam tölled . Midön másodikfzor ölelt-meg , 's te ötet meg-simongattad , hozzád fzaladtam , ki akartalak ragadni karjai közzül ; de , ah ! én tsak árnyék vóltam melly körülted el-folyt , 's nem vólt eröm tölle el-fzakasztani . — Kiáltani akartam rád , de nem vólt fzavam , ebben a' rettenetes el - tsüggedésben lábadoz borúltam , 's fel - ebredtem . Mantzi ! ha ez igaz lenne . — Ezer gondolatok tolják magokat előmbe , 's

C

nem tudom mit írjak . Vedd-elő kérelek képemet, nézz rá, — 's emlékezz-meg róllam, hogy téged' olyan híven, olyan igazán, olyan forróan fenki fem szerethet . Nem látod é el-múltt óráinkból, hogy mi egymásért vagyunk teremtvé? nem érzed é magadban, hogy érted azt fenki fem teheti, a' mit én? — hogy néked az enyímnek kell lenned, ha bódog akarsz lenni? Ne szakaszd-el, ah! ne szakaszd-el tsábúlásodban azt a' kötelet, melly lelkeinket, még minekelötte testünkbe szállottak, már öfzve-kaptsolva tartotta . Ha te engem' el-hagynál, Mantzi! — magánosan sohajtoznám utánnad, el-fonnyadnék, 's ideje előtt lépnek a' sírba; mert nékem tsak egy szívem van, 's az a' tiéd; tsak egy életem, 's az néked van fzenelve . Néked áldoztam azon az estvén minden indúlatjait szívemnek, 's nem akarom meg-szegni hitemet . — Már nem állhatom tovább hallgatásodat . Ha el-hagytál, — add tud-

tomra . Ne hidd, hogy azért megváltozzon erántad indulatom . Én eddig bódog voltam szerelmed' birtokában . A' te szerelmed fel-ébreztette indulatomat, érzékennyé tette szívemet mind az eránt, a' mi Szép, a' mi Nagy, a' mi Nemes . — Néked köszönöm ezt, és néked fogom örökké köszönni, 's néked köszönném ha szívemben nem égne is erántad való szerelem, forró ki-bezfélhetetlen szerelem . Ideje előtt kóstoltam - meg azt a' bódogságot, a' mellyet ember kóstolhat ; 's ideje előtt szerettél engemet, 's mind azzal éltem, a' mit az ártatlanság nem tilalmaz . Teli volt örömöm' mértéke ; — hadd teljen - meg poharam már keserüséggel is ! Kevés napok is meg érlelnek engemet a' halálra ! — Halál ? Mantzi ! Halál ? — nem ragad é ez ki-bennünket az emberi társaság közzül, mellyet azért szerettem annyira, mert téged' benne találtalak ? 's nem veti é egy keskeny sírba azt a' szívet,

a' melly szerelemmel akarná az egész világot által-fogni? Halál? Mantzi! — hadd szakasszam félbe ezt a' gondolatot. Meg-hül ez alatt az érzékenység, 's minden el-hal szemem előtt.

Fogadd-el ezt a' levelet, Mantzi! Ezer könnyek követik ezt, 's név nélkül való érzés. Olvasd-el ezt, olvasd-el kétfzer-háromszor, 's választ, — választ hamar!

BÁCSMEGYEY — MANTZIHÓZ.

Soprony, Febr. 15dikén.

Ma is Posta nap van, 's még fevettem leveledet. Ó Mantzi! Mantzi! mint kínozott tegnap a' várakozás! Nem kívánnék néked, ha hitedet meg-szegnéd is, olyan szempillantást. Hitedet meg-szegnéd? — lehet é azt meg-szegni Mantzi? lehet é azt olly szívnek meg-szegni,

mint a' miénk? Nem; — de hiszen a' te képed megint olyan kedvesen jelent - meg előttem . Ha azokat az édes tekinteteket el - nézem, mellyeket szemeid gyakran véletlenül vetettek rám , mellyek szívedből gyakran szemeiden keresztül lövödtek - fel , ha azt az édes hangot hallom, mellyel a' kertben vissza - kiáltottál , mikor phantáziáimat flautraveremen öntöttem - ki , 's el akartam menni , mert a' szerelem' forró hevét többé nem fojthattam - meg , 's még sem vólt annyi bátorságom , hogy meg - valljam hogy szeretlek ; ha mind azokra a' boldogságokra emlékezem , — az a' rettenetes gondolat hogy el - hagyfz , melly mint egy magas hegy állott szemem előtt, egy semmivé tűnik - el , 's élő szerelmed' el - képzelése ismét fel - vídítja el - szomorodott elmémet , 's a' világ megint Elysiummá válik előttem . Sokáig csak - ugyan nem tart édes álmom , 's megint üldöz hit - szegésed . — Ma még két óra -

kor küldöttem a' Postára meg-tudai-
 ha vannak é levelcim? Már a' Le-
 vél-hordó' kezében vannak; ezzel
 a' felelettel tért-vissza Legényem.
 Öfzve - tsikorgattam fogamat, hogy
 hamarább nem küldtem érettek; 's
 hogy már most addig kell várakoz-
 nom, míg a' szállásomra jön a' for.
 Millyen indúlatossá tesz bennünket a'
 Szerelem! — Nem állottam-el az
 ablaktól mind addig, míg a' sárga
 kaputrókot meg nem láttam. Kevés-
 be' múlt, hogy mikor bé-lépett hoz-
 zám, által nem öleltem örömben.
 Két levél, Mantzi! fel-bontom, —
 's egyik fem a' tiéd. — Így áll az,
 a' kinek órra elibe tsap a' mennykő.
 Sokat törtem magam', ha lehetséges
 é az, hogy te nékem nem írtal;
 nem akartam el-hinni, de végre el-
 kellett. Elő-kaptam a' tollát, hogy
 mind azt, a' mit szívem mond, meg-
 írom néked; de lehetetlen vólt; 's
 el-fakadtam sírva. Bé-zártam ma-
 gam', fenkit fe erefztettem szobámba,

's eszembe juttattam, millyen szentül fogadtad bútsúzásomkor, hogy nem sokára írni fogsz. Beteg nem vagy, mert azt eddig meg-írta volna Endrédy. Ó Mantzi! valld-meg, miért nem írsz? holott tudod millyen mohón kapom mind azt, a' mi tölled jön. Te az én leveleimet vetted. Endrédy azt maga adta kezébe. Nem olvastad-el? Nem láttad hát azokat a' tseppeket, mellyek betüimet el-futották. Ha olvastad volna, eddig irtál volna, vagy - - - már nem vólnál Mantzi. Alld-meg azt a' kötést, mellyet az Úr' színe előtt kötöttünk. Emlékezel é azon a' szent estvén mint bújt a' hóld mindég a' felhők mellé, mint jött-ki ismét egész fényjében, 's mint mosolygott reánk, midön örökös hívséget esküdtünk? Emlékezz meg rá, arra a' szent estvére, 's légy enyím, — örökké enyím! Ezren sem szeretik úgy Kedveseket, mint én téged', 's — azért is szeretfz te engem. Más több kiu-

tset, nagyobb tekintetet adhat: de nem adhat olyan szívet mint az enyím, melly tsak érted ver; mellynek tsak egyy akaratja van, — a' te akaratod. Miért nem mehetek én magam hozzád? Még egynehány napot itt kell töltenem, 's úgy kell tettetnem magam, mintha örömet maradnék. Mikor szívem tsak nem meg-hasad bánatjában hogy még fem vagyok nálad, sületlen 's nyomorútt lotsogást kell olyan társaságokban hallgatnom, a' mellyeket útállok. Itt ugyan minden érdemem felett tekint rám, de — mit tesz nékem az egélfz világ' betsüllése nálad nélkül? Bár tsak véled lehetnék megint, hadd sírnám ki kebeledben bánatomat! — Tsókold-fel ezt a' tseppet! drágább az, mintha teli zsák aranyat küldenék! mert ez a' leg-forróbb szerelem', a' leg-hívebb epedés' tsepje.

*BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.**Soprony, Febr. 18dikén.*

Nem tudom, Édesem, mit írjak, olyan kínok, olyan hánykodások közt fetrengék, mellynek nints mássa. Sokat írnék néked, mert ezer indulatok támadnak-fel bennem; de nem találok fzőt, mellyel azt ki-adjam. — Mantzi már ötödik levelemre nem felel, 's éppen most vezem az Endrédy levelét, mellyben tudósít, hogy Mantzival valaminek ke'el esni, mert mindenütt kerüli a' véle való öfzve-akadást, 's házokban valami kézű-letet fejdít. Marosy! mi lesz eb-ből? — én ötet senkinek sem engedem. Úgy térek-vissza Budára, mint egy Oroszlány a' kinek el-szedték kölykeit; 's jaj annak, a' ki el nem áll tőlle, ha kívánságom' igasságát elibe adom.

BÁCSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Soprony, Febr. 19dikén.

Alíg küldtem-el tegnapi leveletem, midön a' második Postán egyy tšomó levelet kaptam. Fel-bontom azt, 's a' többek közt az Endrédyjére akadok. Szent-Pétery az én közben-járásom által Secretáriussá lett a' Consiliumnál, 's meg-kérette Mantzit. Meg-kérette, 's a' Szüléi declárálták, hogy nem ellenzik, 's — meg egyy ést: — 's Mantzi hozzá ment. — Nem jó vólna e' ez egyy Románnak? Marosy nem nevetfz? — Én nevetek! — A' Posta megyen. — Isten hozzád!

ENDRÉDY — BÁCSMEGYEYHEZ.

Buda, Febr. 15dikén.

Utolsó leveled ólta történtt újságúl jelenthetem, hogy Secretárius Szent-Pétery már itt van. — Bácsmegyey! kézfítsd magadat egy kedvetlen újság' hallásához; az Mantzidat illeti. — Tegnap magához hívatott. Én, monda, ezeket a' leveleket az Úr barátjától, Bácsmegyeytől, kaptam; 's válasz nélkül kell visszadnom. Jelentse néki az Úr tiszteletemet! — — Én meg nem foghattam mit akart véle, 's tudakoztam mi adott arra okot? Hát nem tudja az Úr, felele, hogy jegyben vagyok? — Jegyben? 's kivel? — Szent-Péteryvel. — Az Istenért! mondám, mit tsinált Nagysád? — Az Atyja bé-lépett a' Szobába, 's Mantzi, míg magam körül néztem, el-tünt. En minden tartalék nélkül hoztam-elő a' dólgot, 's világosan ki-mondtam néki, hogy

nem győzők rajta eléggé bámúlni, hogy ő Mantzit Szent-Péteryhez adta, holott szándékosat tudta; 's akár-mint tekintsünk mind kettőtököt, az elsőség mindenképpen a' tiéd. Ő vállat vonított, 's hidegen azt felelte, hogy azt ugyan szerentsjének tartotta volna, ha Bácsmegyey Ve-jjévé lett volna: de a' bizonytalanért nem tanátsos a' bizonyost el-erefszteni; Bácsmegyey még tsak reményli Successióját a' Bátyja után; az pedig egy vén és talám tsudállatos ember; 's még az ő öröksége nem egészen bizonyos. Ezen kívül még ő meg nem határozta magát valamely élet' ne-me válafztásában, 's tsak néha vállalt magára valamely aprólékos szol-gálatot, 's az még nehezíteni fogja hivatalba-jövését. Én békével hallgattam-ki; de forrott vérem, hogy egy okos ember ilyen gyermekséget akar okúl színlelni valaminek. Arról felelek, mondám, hogy ha ma akar valami hivatalt el-nyerni, azt el-éri;

a' mi pedig Successióját illeti, mondhatom az Úrnak, hogy az ugyan kérdést sem fzenyved: de ha pénz nélkül lépne is valamelly Familiába, azt tartom, hogy azt mindenik fzerentsének tarthatja. — Ezen el-fzégyenült. Már e' mind késő, úgymond; a' lépés meg van téve! — Jól van, felelek; 's illő, hogy az Úr szavát állja, bár rövidségére legyen is Lyányának. — Ezzel bútsúztam, 's bofszankodva jöttem-el tőlle.

Annak végére jártam, hogy Mantzi elejéntén ellenkezett; de az édes Szüléi, arany hegyek' ígérésével 's holmi ajándékokkal, annyira vitték a' dólgot, hogy Szent-Péteryt már fzenyvedheti. — Szánakozom, édes Bácsmegyeym, fzomorú eseteden, 's bofszankodom magamra, hogy ezt ilyen hidegen jelentem néked. — Azon még most sem tudom meg-nyugtatni elmémet, mint esett az meg, hogy Szent-Pétery a' te fzerelmed felől még ekkoráig is semmit sem tud.

Hidd-el, hogy rám bízandó parantsolatidban híven el-járok, és szerentsétlenségedben senki nagyobb részt nem vész, mint — —

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Soprony, Mart. 9dikén.

Én még is itt vagyok kedves Marosym, 's Isten tudja mikor megyek-el. Egyfzer már egészen útnak ké-fzültem, de nem ereztettek. A' jó Angyalok súgallották azt nékik. — Marosy! ha első tüzemben mentem vólna el, most talám gyilkosa vólnék Szent-Péterynek — 's Isten! mitsoda rettenetes gondolat! — Eggy eztelen lépést tsak-ugyan tettem, 's majd meg-bolondúlok belé ha ezembe jut. Nézd, Marosy, mire nem vihet ben-nünket a' Szerelem! A' papiros is el-veressedik ábrázatomtól, úgy el-pirúlok ha meg-gondolom! Eggy le-

velet írtam a' Bátyámnak, 's kértem küldjön két ezer forintot . Most se tudom még , mint juthattam arra a' gondolatra . — Szent-Péterytől akartam rajta meg - venni Mantzit . Elhihetted volna é hogy erre vetemedhessem ? Nem fzánnám falba verni fejem', hogy azt fel - tettem Szent-Pétery felől . Tudom azt , hogy ha tsak két fzót fzóllottam volna is néki , elállott volna Mantzitól minden pénz nélkül , erántam való fzeretéből 's haládatosságból ; de fzegény néki adta volna magát a' bánatnak , magába fojtogatta volna gyötrelmét , 's ideje előtt fzállott volna a' koporsóba . Hála Istennek , hogy , míg tovább léptem , meg - fontolhattam tselekedetemet . A' bánatjában el - fogyó Szent-Pétery' képe még a' Mantzi' karjai közt se hagyott volna nyúgodalomban . A' Szerelem' leg - tökéletesebb böl - dogságát ez a' mardosó gondolat mér - gesítette volna meg , hogy meg - öltem ötet . — E' hát még fzenyvedhető

vólna — de a' Bátyám, a' Bátyám! —
 ő engemet utálni fog szemtelenisége-
 mért; — pedig az utálat nehéz, mint
 a' szegénység.

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Soprony, Mart. 16dikán.

Köszönöm, hogy gondolatlan tsele-
 kedetemet vétkül nem vézted; hogy
 annak okát valóságos forrásában,
 a' szerelem' tüzeségében keresed.
 Édesem, te szánsz, hogy hevességem
 kínoz. Még egyszer köszönöm, hogy
 azt temperamentumom' következei-
 nek vézted, 's nem vádolsz magamat.
 Bár mások is követnék példádat; így
 fok szeretetlen ítélés maradna-el, 's
 tselekedeteink valóságos színekben
 jelennének meg mások előtt. — Az
 emberek mindnyájan a' magok szívek
 's indúlatjok szerint ítélnék, 's min-
 dég

dég önnön hidegségekkel mérséklék a'
más tántorodásait.

Az én tiszteletre méltó Bátyám né-
kem többet küldött, mint kértem ; 's
eggy olyan levelet zárt mellé, eggy
olyan levelet, Marosy ! a' millyet az
Atyám' Testvéérének illik írni . Már
alig tudom el- olvasni , annyifzor áz-
tattam- meg könnyeimmel . Mit gon-
dolsz, mit írt kérésemre ? Olvasd tu-
lajdon szavait :

„ Olyan kéréssel jöttél előmbe ,
„ kedves Ötsém , a' mellyen talám
„ minden meg-ütközött vólna , tsak
„ én nem . Én azt igen kedvesen vet-
„ tem ; mert meg- győzött a' felől , a'
„ mit régen reménylettem és óhajtot-
„ tam , hogy tökéletesen szeretfz , és
„ bennem tökéletes bizodalmad van .
„ Imé küldöm a' kívántt summát , és
„ még azon felül valami keveset egyéb
„ fzükségidre . Eggy illyen érdemes
„ fia a' meg- hóltt Bátyámnak , kinek
„ minden tselekedetiből nemes indulat
„ tündöklött , lehetetlen hogy helyte-

D

„ lenül adja - ki azt ; 's ezen okból
 „ éppen nem kívánom tudni , mire for-
 „ dította . “

Annyira meg - alázott engem' ez a' levél , és annyira éreztette velem tselekedetem' alacsonyágát , a' mint azt tsak lehet érezni : de tsak - ugyan Ura voltam magamnak ; 's válafzomban meg - vallottam , hogy fzeretetére 's kegyes ítéletére érdemetlen vagyok ; mert ifjúságom' tüze , kevésben múlt , hogy vélem azt a' summát , mellyet nékem olly nemesen ajándékozott , a' leg - alább való móddal el nem költette . Kértem ötet , még pedig fzívesen , — hogy azért engem ne ves - sen - meg , 's ne vonja el - töllem fzeretét , minthogy azon kívül is eléggé fzerentsétlen vagyok . — Most megint nyughatatlanúl várom válafzát .

Minden fzomorú körülöttem . — Ha valamelly el - fonnyadtt ábrázatot látok - meg , azt hízem , hogy azt a' fzerentsétlen fzerelem fonnyasztja ; 's gyakran jajgatva kesergem az embe-

rek' nyomorúságát . Pufzta előttem
a' Világ, miolta el-veztettem Mantzit .
Bé-járom a' fok kertet, tsak-hogy
felejtsem bajomat, 's oda futok
a' hol embereket lelek ; de ha teli
van is szívem magánosságomban , is-
mét bé-zárodik mihelyt embert látok .
Hafzontalan keresek barátot , kinek
szerentsétlenségemet el-befélhessem ,
kinek karjai közt sírjam-ki bánato-
mat — mert itt egyre sem találok .
Egynéhány jó embert esmerek ugyan
itt is ; de ők nem nékem valók ; nem
éreznek semmit , hanemha meg-buk-
nak-belé . Szívek nem érzi a' sze-
rentsétlen szerelem' kínjait . Marosy
és Endrédy , ti pótoljátok azt mind
ki nékem, a' mit el-veztettem, — az
egész Világot — Mantzit ! — Irj kér-
lek megint , ne halafzd fokára leve-
led' . Én most úgy vagyok ; mintha
térdig érő homokon kellene kereftül
vergődnöm . Úgy szomjúhozom a' ví-
gafztalást , mint az el-fáradtt Vándor-
ló a' hideg vizet . Irj megint , édes

Marosym ! tudod mitsoda jutalom van
annak ígérvé, a' ki az epedőnek egygy
pohár vizet nyújt .

BÁCSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Soprony, Mart. 21dikén.

Már tsak el-nézem, mi lefiz ebből .
Most vezzem a' Szent-Pétery levelét .
Az Szerelém szól belölle . Édessége
ötet most egészen meg-rézfegítette 's
nékem Marosy, — az ő leveléből kell
olvasnom, mint vezztegeti rá Mantzi
nyájaskodásait, 's mint tesz mást, és
nem engem, szerelme által bóldoggá .
De femmi ! Szent-Pétery azon kér,
hogy minthogy Budán femmi esme-
rősei nintsenek, én legyek Vőféje .
Mintha a' menny' köve tsapott volna
belém, mikor ezt a' kérését olvas-
tam . Hogy a' Román jól süljon-el,
rá kellene állanom . Nem tudom mit
feleljek néki ; — fontold-meg azt te,

és írd-meg mit tsináljak, — addig vála-fz nélkül fog állani levele. — Szerentséilen, bóldogtalan Szent-Pé-tery! az, a' ki most téged fzerelmes mosolygásival, édes kék szemeivel az Elysiumba ígéz. — az ez-előtt egyne-hány hónappal nékem, tsak nékem esküdt állandó bonthatatlan hűséget. Jaj néked, ha a' hit-szegés' büntetése te reád is fzáll miatta. — Én már fekvő beteg voltam. Marosymon és Endrédymen kívül van még egy barátom; az segíthetne rajtam; az bóldoggá tehetne! — az orvosa, a' fza-badítója, a' barátja a' fzerentsétleneknek! az, mind azoktól a' kínoktól, mellyeket most fzenyvedek, és a' mellyek bújdosásom' útjában kéfzen várnak, egyfzerre meg-menthetne! — Ó bár itt vólna a' Szánakozó! — után-na nyújtom most ki karjaimat, mint egynehány nappal ez-előtt, Mantzi után.

*BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.**Soprony, Mart. 28dikán.*

A' Judex-Curiæ azt parantsolja ,
 hogy siessek haza felé ; hónap tehát
 indulok , de más útát veszek , hogy
 leg-alább az esméretlen , még nem
 látott vidékek foglaljanak-el . Ó Ma-
 rosy , millyen nehézzé-tette induláso-
 mat egyg szempillantás ! Egyg hónap-
 pal ez-előtt még kívánkoztam Budá-
 ra ; de most , — miólta Mantzi nem
 enyim , — bár soha se lépnék belé !
 Szóllj , hogy állom-ki a' Mantzi te-
 kintetét ? Akárhogy kerüljem a' véle-
 lételt , egyfzer tsak még is öfzve-aka-
 dunk , 's akkor — — nem írhatok
 többet .

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Buda, Aprilisnek 7dikén.

Közfönöm; Édesem, barátságos leveledet; 's fogadom, hogy engedek tanátsodnak. Azok az okok, melyeket a' Szent-Pétery kérésének teljesítésére hordassz-elő, meg-eggyeznek önnön végezésemmel:

En ide ez-előtt harmad nappal érkeztem. A' Judex-Curiæ igen kegyesen fogadott, 's meg-kínált a' Nagy-Szombati Tábla' Affessorságával; de nem vállaltam-fel, mert most alkalmatlannak érzem magamat a' szolgálatra. Azt az időmet, melyet a' Judex-Curiæ házáán kívül tölthetem, haszontalan udvarlásokra kellett vesztegetnem; 's tsak tegnap estem-által rajtok, 's fáradtan szaladtam a' szöllök alá, hogy a' leg-első tavaszi estvét szabadon 's meg-könnyebbedve tölthessem — ah, de engem' minde-

nütt kerget , mindenütt kínoz , még akaraján kívül is , Mantzi !

El - merülve feküdtem hanyatt' a' fűben , midön hozzám közel valami meg - zördült . Ijedve néztem - vissza , s a' Mantzi kutyátskáját láttam - meg . Azt látni , el - gondolni hogy maga is majd itt leszz , fel - ugrani , 's szaladni , egyg vólt . Mintha egyg nagy kö feküdt vólna rajtam , úgy dobogott szívem ; 's nehezen vettem lélegzetet . Szégyenlem magam is , hogy nem bírok magammal . Nínts ember a' kinek szemébe ne - merjek nézni , 's egyg Lyánka előtt refzketve szaladok ! De ha bátortalanságom' okát vizsgálom , látom , hogy az nem félénkség ; bizvást léphetek én néki szemé elibe ; mert nem az én ügyem é az igaz ügy ? — hanem *Delicateffe* ; e' pedig Marosy , olyan Istenség , a' mellynek önként áldozik minden , a' kinek a' természet érző szívet adott . Bár által - eshetnék rajta , vagy egyként , vagy másként ; de -- nem látok sem-

mi menedék - helyet magam előtt ;
 ūnalommal rakott hosszú futás van
 élöttem , 's kegyetlen késérök vettek
 körül , a' kik ezer gyötrelmekkel fog-
 nak tzéломig korbátsolni ,

BÁCSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Buda, Apr. 11dikén.

Akarom , nem akarom , a' Bátyám-
 hoz kell mennem . Eggy átaljában
 parantsolja azt . Az a' commája le-
 velemnek , hogy *úgy is eléggé szeren-*
tsétlen vagyok , szemébe tünt , 's hoz-
 zá kell mennem , el kell beszélnem
 szerentsétlenségem miben áll , 's ő
 minden ki - telhetőkben segítségemre
 lefiz . Millyen forrón szeret engem
 az az ember ! mint érzi azt mind
 úgy , a' mi rajtam történt , - mintha
 rajta történt vólna ! — Be derék
 portéka az emberi szív , Marosy , ha
 a' fok egyenetéssel el nem rontják .

De ha erőltetni akarod, úgy járj vele, mint az érlelt gyümöltsel. A' Teremtő azt, a' mi érlelésére szükséges, már belé rejtette abba a' földbe, a' mellybe ülteted; 's hidd-el, annál jobb ízű, annál tökéletesebb a' gyümölts, mennél kevesebbet erőlteted. Nézz-el eggy falusi lánykát, a' ki távol minden fokaságtól, magában nő-fel, — mitsoda édes ártatlanság, mitsoda szent fedhetetlen tisztaság mosolyog szemeiből! mitsoda természeti kellemetesség van minden tselekedetiben!

Szívünk' piperés formálása igen gyakran vál hernyóvá, melly a' legfőbb virágot is meg-efzi, 's a' nevedő gyümöltsbe is bé-rágja magát.

*BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.**Buda, Apr. 14dikén.*

Óh Marosy! már láttam Mantzit — már által-estem azon a' szempillantáson, a' mellytől előre reszkettem. Mit nem szenyvedtem tsak eddig is! hát még annyit szenyvedni, előre látni annyi gyötrelmet! — egész pokol ez a' gondolat! — — Tegnap estve megint a' szöllők alá mentem. A' Nap melegen sütött, 's kedves tavaszi szellők lengedeztek. A' természet' felferkenése örömmel töltötte-meg szívemet. El-merültem az Örökkévalóság képzelésében, 's a' bódog élet' reménysége édesen tsepegett mérges sebembe. Hirtelen a' Mantzi szavát hallám-meg. Szaladni akartam, de nem lehetett. Őtet látni! — nem vólt elég eröm hogy magamat ettől a' rövid bódogságtól meg-fosszam. Eggy sűrű, 's már-zöldelni kezdő bokor mellé fekiüdtem, noha lehetett

tartanom, hogy rám akad. Közelébb
jött felém; a' Szent-Pétery karján
jött felém, 's — ó Marosy! olyan víg
mosolygással jött felém, mint Flóra,
mikor a' teledő hóltt vidéket nyájas
Elysiummá varásolja. Hallgatva men-
tek egymás mellett; 's Mantzi le-
hajlott, 's egynehány szál kék vio-
látskát tépett, 's a' leg-édesebb te-
kintettel adta Szent-Péterynek. —
Képzeld-el, hogy néztem azt; mint
taszított valami hogy keljek-fel, sza-
ladjak hozzá, ragadjam-ki karjai köz-
zül, 's szoríttam erre az erőssen do-
bogó szívre! — Erő nélkül dültem
— villza a' száraz harasztra, 's kértem
az Istent — tudom látta kínomat —
kértem, hogy öljön-meg. Az a'
szellő, a' melly körül lebegte ötet,
az az édes levegő, a' mellyet bé-szított
és ismét ki-ereftett, az mind el-ha-
tott szívemre, 's azt a' tüzet a' melly
ott ég, lobogó lánggá gerjefztette.
Nem látok semmi módot, mellyel azt

el-ólthassam , mellyel magamon fe-
gíthessek , nem semmi egyéb módot,
tsak — tsak — ó Isten ! szányj-meg,
adj könnyet hogy sírhassak , — 's erőt
hogy el-viselhessem !

BÁCSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Buda, Apr. 19dikén.

Hólnap , jó Marosy , látnom kell
ötet , 's beszélnem kell véle . Az öre-
gebbik Surányi Bállba hítt magához ,
mellyet valami Idegen' kedvéért tart,
's kért , hogy jókor jelenjek-meg .
El-mengyek hozzá , mert nints sem-
mi , a' mit érte meg ne tselekedjek .
Míg még Mantzi szeretett , míg még
azzal az édes gondolattal hízelked-
hettem , hogy enyím lessz , — minden
Atyjafiait szerettem , 's úgy néztem
öket mint tulajdon Véreimet ; mert
azt gondoltam , hogy az a' szempil-
lantás , a' mellyben fel-találtuk egy-

mást , örökké tartó kötésünk' órája
vólt ; 's most — mikor azt hittem ,
hogy Mantzi enyím , és az is marad ,
minden Véré't Véremnek tartottam ; 's
kivált ezt a' tífzteletre méltó Öreget
igazán fzerettem . Ö is fzeretett en-
gem' , 's örült vólna annak , ha enyím
lett vólna Mantzi . El nem tudom
gondolni mit akar velem , hogy olyan
igen kért , hogy el ne maradjak .
Jó ! — a' ki Kedvesét vefztette-el ,
kit olyan tüzessen , olyan igazán
fzeretett , mint én Mantzit , az mindent
hidegen fog-nézni , 's jobb életre ki-
vánkozik , az hol enyhülést és nyú-
godalmat találhasson fzívének , mint-
hogy azt itt fel nem találhatja . - Bár
tsak te vólnál itt , édes Marosym ,
ez a' leg-főbb kívánsága fzívemnek .
Minden , valamit tsak látok , keserü-
ségemet neveli ; örömet síraék , —
örömet sírnám ki magam' barátság-
gos karjaid közt ! — — — A' hóld
kedvetlenül süt fejr falomra ; afzta-
lomon tsendesen és fzomorúan ég

viassz-gyertyám, 's szerelmében beteg
 Húgom könnyes szemmel veri a' fetét
 szobában a' fortépiánót, 's utánnad
 sohajtozik, — el-távozott Kedvese
 után! Ó Marosy, be bódog vagy
 te! 's be bódog leszel még tökéle-
 tes birtokában, majd ha az én Klárim
 tökéletesen a' tiéd leszl! Vig elmé-
 je 's hív szíve, — mostani szépsége
 majd el-hervad, — elméje mondom
 és szíve ki-meríthetetlen forrása leszl
 gyönyörűségidnek, 's — millyen for-
 rón szeret ő téged! Fejétől fogva
 talpig tsupa szerelem, 's ég éretted!
 Látnád tsak, mint várja szív'-sza-
 kadva a' levél-hordót, mint veszi-el
 maga tölle leveleidet, mint hozza hoz-
 zám, hogy annál hamarább tudhassa,
 írtál é néki; 's ha nem írtál, 's én
 a' te nevedben ötet meg tsókolom, 's
 azt mondom hogy azt te küldöd, 's
 hogy ezerzer tsókolod — mitsoda-
 természetü ártatlan öröm mosolyog
 ábrázatján, mitsoda érzékeny könny
 gyül-meg szép szemeiben — ha azt

Iátnád, Marosy, térdre buknál, 's fáradhatatlanúl áldanád azt a' napot, a' melly ötét néked szülte .

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Buda, Apr. 21dikén.

Marosy, ma fokát, ki-mondhatatlanúl fokát szenyvedtem . Tegnap jókor mentem a' Mantzi Bátyjához, egy részről azért, meit, a' mint tudod, nem szenyvedhetem azt, mikor az ember teli szobába lép, 's a' fok szem az ajtó felé repül, 's a' bélepöt fejétől talpig egyfzerre végig nézi . — A' szegény Surányi szokott barátságos tekintettel jött felém, 's meg-köszönte hogy kérésének engedtem, ha Sógora nem leízek is . Én oka nem vagyok, felelék néki; 's méljen érzettem ezt a' szomorú igasságot . — Hogy-hogy? kérdé; Mantzi állott vólna el az Ürtől? Az a'
Lyány

Lyány El-ijedtem , mert még soha se láttam így ; Izeme tsupa tűz vólt . — Nem , mondám hirtelen , annyiban mondottam hogy nem vagyok oka , hogy nem vagyok hivatalban , 's Character nélkül nem akartam meg-házasodni , 's azt gondoltam , hogy nem léssz késő magamat akkor jelenteni a' Mantzi Szüléinél , ha Hivatalban leszek . Hogy ide haza nem létemben Szent-Pétery meg előzött , az történet ; hogy pedig a' Mantzi Szülei ötet néki oda adták , az nem a' Mantzi vétke ; ő azt tselekedte , a' mit néki a' gyermeki engedelmeiség parantsolt . Értem jól , felele-meg nedvesült szemmel , el-fordúlván töllem , értem mit mondassz , édes jó Bács-megyeym ! — Ha el nézem Marosy , mint igyekezett minden bóldogságon ; mint örült vólna ez a' jó öreg öfzve - kelésünkön , 's öröme mint lett vólna újabb forrása gyönyörüségemnek ; ha ezt el-gondolom Marosy , 's eszembe jut , hányszor beszéltem

E

Mantzival a' felől, hogy két Bátyáink, — az enyim, és az övé, — mint fognak bóldogságunkon öröm könnyeket húllatni, kéz vólnék mindent el-követni, tsak ezt a' keserves gondolatot, ezeket az üldöző képeket verhetném ki fejemből. — A' Vendégek már inkábbára mind öszve-gyültek; meg-nyílik a' Palota' ajtaja, 's Mantzi, szépségének tökéletességében, Kedvese' karján lép-bé. Illyen felségesen jö-fel, ó Marosy, a' hajnal' karjain a' Nap a' hegyek mellől. Jelenléte 's elevenítő tekintete életet adott mindennek a' Palotában. Tódúlva toltá magát az egész Társasság hozzá, 's a' fok ki-pomádézott majmok jó szagú athmosphærárt terjesztettek körülette; — ha nem lettem volna annyira interessálva, meg nem fojthattam volna katzagásomat ezeknek a' fattyúknak a' capriolain. Én egy ablakban vontam meg magamat Endrédyvel, 's félig bé-húnyt szemmel néztem őket. — Surányi, a' ki

mikor Vendégei vannak, mindenütt sűrög forog, kevés idő múlva megint nékem jött. Mantzi a' Bátyjára nézett, 's így esett, hogy egy úttal engem' is meg-látott. De hogy is láthatott volna meg másképpen? kívánhatni é azt egy olyan Lyántól, a' ki valamerre tekint, minden-felé fízveket hódoltat, hogy egy olyant vegyen tekintetbe, a' ki meg-vonja magát, 's hidegen néz mindent a' ház' szegletiből? Ott hagyta ki-nyaltt Úrfiát, mihelyt meg-látott, 's felém jött. A' mint gondolhatod elibe mentem. Az Úr igen barátságatlan — monda bátortalan mosolygással, ha történetből nem akadnánk öfzve, most se láthatnám. Miólta el-ment egészen el-felejtkezett róllunk. — Marosy! mit nem szenyvedtem mikor először vóltam ilyen közel hozzá; mikor szava hangját hallottam, mellynek olyan ki-befzélhetetlen édességet tud adni? — kevésbe múlt, hogy lábaihoz nem borúltam. Merően néz-

tem szemébe , 's vígyáztam , ha lát-
hatnám é benne valami jelét a' szere-
lemnek fok jelét láttam , de ah ! —
más eránt. El-borzadt szívem ez alatt
a' kémlelés alatt , 's egyszerre hide-
gédett-meg. Miólta villa jöttem Bu-
dára felelék , nem jól érzem magam'.
— Gyengélkedő egészségem gyakran szeny-
vedhetetlenné tesz mások előtt , 's
ezen kívül nem örömet megyek el-
fonnyadt ábrázattal Bóldogok közzé.
A' beteg ábrázat' látása másokat is
szomorúvá tesz ; s' nem szenyvedhetem
azt a' ki a' mások' rövid örömét a'
maga gyönyörüségének áldozza - fel.
Az öreg Surányi míg az én mentegető
Predikáziomnak vége lett, hallgatott ;
azután pedig így szóllott Mantzihoz :
Lyány ! azt gondoltam , hogy valaha
Bácsmegyeyné leszel ; 's a' vólt öreg-
ségemnek minden kívánsága ! Az Úr
téged szeretett , — ám még most is
szeret , — eddig mindég biztattad , 's
most el-állasz tőle. Ez a' tselekede-
ted büntetést érdemlene de minthogy

olyan nemesen mentett - ki maga , én hallgatok ; elég büntetés a' néked , hogy felesége nem leszel . — Bács - megyey ! ekkor felém fordúlt , — ezt én Mantzi előtt akartam az Úrnak tudtára adni ; — én soha se eggyeztem - meg benne , 's most se eggyezem , hogy máshoz menjen . Hírem nélkül adták másnak , tudni való hogy bölts okokra nézve ; Már most mehet a' kihez akar ; de Szüléinek meg - tiltottam , hogy házamba ne lépjenek . — — Ha láttad vólna , Marosy , mint állottam előtte , — eggynehány - szor már el - akartam szaladni . Mantzi nem tudta hol áll , egészen magán kívül vólt , 's talám el - dült vólna , de szferentséjére Szent - Pétery bé - lépett , 's Surányinak jelentette , hogy a' Vendégek már mind jelen vannak , 's a' tántzot el - lehetne kezdeni . Eggyfzer - smind kért , hogy Mantzival kezdjem - el , mert néki dolga van .

Ki kell pihennem magamat , szemem fáj a' sírásban . — — — Man-

tzi meg-értette azt a' tekintetet , a' mellyet rá a' tántz' kezdése alatt vettem , 's visszafektet abba a' tsábúlásba , a' mellyből még nem eszmélkedett vólt fel egészen . Kevélyen fogtam-meg kezét , 's a' Tántzosok közzé állottam véle . A' meg-bántott meg-vetett szerelem le-vonta szememről a' köteléket . Az az Angyal , a' kit még ennek előtte eggynehány hét-tel imádtam , most igaz valóságában állott mint egy hit-szegett Lyány , előttem . Annak el-képzése , mint szerettem ezt az álhatatlant , mint áldoztam-fel néki mindenemet , — életemet , — nyúgodalmamat , — előmenetelemet , felyül emelt rajta , söt önnön-magamon . Elsőségemnek érzése fel-bátorított ; vette ő éfzre tüzessedésemet ; 's minden mozdulásom , minden reá vetett tekintetem vádolója vólt , 's bosszú-állóm . 's nem bírt foká magával . tétovázva tett minden lépést , 's utóljára kéntelen vólt abba' hagyni . Láttam el-fzégynülését , 's

elejentén örültem győzödelmemnek: — de mi lett a' vége? kevés ideig Ura lehetz magadnak; de a' természetet nem fojthatod-meg. Ő által-eszi azt a' töltést, mellyet gerjedezési ellen rakz, 's még nagyobb erővel zúdúl-fel, 's minden gondolatodat minden fel-tételidet el-hordja. Talám szeret még? meg lehet hogy lehetetlen vólt egyebet tselekedni? — ez a' gyenge ellenvetés — nem kellett több álnok szívemnek, hogy a' kevésel az előtt kárhoztatott Lyánykának indúlatos mentegetőjévé légyen. A' hite-szegett Lyány' képe, míg magamat észre vettem, az annyira szeretett 's egykor még híven szerető Lyány' képévé változott-által; 's azok az útállatos színek, mellyekkel előttem a' meg-bántott kevélység a' hite-szegettett festete, úgy tüntek-el lelkem előtt, mint a' szivárvány' gyenge szinei, midőn a' hórizonon a' tüzes sугárú Nap emelkedik. El-aludt az a' méts, mellyel nekem az ész egy két pertzentésig

világított . Karomra vettem Mantzit , 's egy Kanapéra vezetem ; hol , mellette , szint' abba a' tsábulásba estem , a' mellyben ő vólt . A' Musika öröme gerjesztő tsengése , annyi víg ábrázat' látása , 's az a' fok szerelemmel megtölt pillantás , a' mellyel , itt még amott , a' szerezett Lyány bóldog kedvesének szemibe tekintett ; 's azoknak a' fok bóldog óráknak emlékezete , mellyeket én ebben a' Palotában töltöttem , és a' mellyek most minden örömmel , és kínjokkal úgy rohantak rám , mint valamely gyilkos — mind ez , még jobban el - tüzesítette már azon kívül is meghevesedett érzékenységet . Én a' Palota közepén állottam , 's szemem nyughatatlanúl járt minden felé . Véletlenül egy nagy tükörbe találtam tekinteni . Istenem ! mint nem ijedtem - el ! Tovább tekintettem , 's minden tükörben az én képet — az el - hagyott , meg - útált kedves képet , — el - sárgúlt ortzám , 's szemem' kétségbe esett pillan-

tását láttam, — 's most megint egyfzerre — egészen egyfzerre annak emlékezete, hogy még ez előtt kevés héttel, itt ezek előtt a' tükörök előtt, Mántzival el-repültem; 's ezek képeinket, — az egymást szerető két kedves képeit, — olly híven mutatták; azután, mikor fel 's alá sétálván, véletlenül egyik előtt meg-állottunk, ő engemet tsókolt-meg, én meg őtet, 's mi a' tükörbe egymást tekintettünk, 's én akkor a' ki-beszé-
 hetetlen bódogság' édeségétől meg-rézfegedve, mint dültem-el Mantzinak karjai közt, mint tsókoltam-meg újra, 's mint néztem az-alatt a' tükörbe, ő pedig mint mosolygott rám mint egy Angyal, 's mind a' ketten mint gyönyörködtünk a' képen, 's tanúján izel-
 relmünknek — ó Marosy, az emlékezete ennek a' bódogságnak, melly most lelkem előtt olly újjan, olly elevenen lebegett, — el-ragadott egészen, 's ollyan hideg tompaságra tafzított, mellyben nem érzettem semmit.

Botorkázva mentem egy Kanapéhoz a' Palota' aljába , 's körülöttem mindent valami köd fogta-bé . Mantzi meg-látta ezt, hozzám szaladott, 's mellém ült . Én észre nem vettem hogy mellettem ül, 's kezemet kezébe tartja, mind addig, míg nevemen nem szólított . Az a' kedves hang, mellyel azt ki-mondta, — lassan lassan magamhoz hozott . Először azt gondoltam, hogy valamelly Angyal' szava, a' ki engemet jobb életre hív-által . Fel-nyitottam szememet, 's Mantzit — magam mellett, karjaim közt — láttam! — Nagysád van itt? 's már régen? kérdém; mitsoda hatalma van engemet így kínozni, így üldözni? — Észre vettem magamat, 's el-hallgattam, — Bácsmegyey! felel szokott édes szavával, az azokon való részvétel a' mi az Uron történik, az adja nékem ezt a' hatalmat . Az Úr roszszúl van? mi baja? — E' fok vólt, édes Marosym; nem tudtam mit mondjak rá . Miért mondta ő ezt? Ezer

még ezer gondolatok ötlődtek - fel egy -
 fzerre elmémben . Nem azért kérdez -
 te é ezt , hogy a' detailba szálljak ? —
 vagy miért másért ? Az el - keseredés
 utóljára meg - nyitotta számát . Ha a'
 fzerelem Nagysádat rövid - látásúvá
 nem tenné , mondám , egy tekintet
 az el - múltakra meg - felelne erre a'
 kérdésre . Ekkor merően kellett vól -
 na szemébe nézнем . Ez a' felelet
 bizonyosan olyan változást okozott
 ábrázatján , melly meg - magyarázta
 vólна előttem maga' vifeletét ; de el -
 akartam tölle titkolni azokat a' kön -
 nyeimet , mellyek szememet el - futot -
 ták ; fel - ugrottam , 's az oldal szobába
 szaladtam . által . Az el - keseredést
 nyomban követte a' kétségbe - esés .
 Éppen keringeni kezdettek . Én le -
 töröltem könnyeimet , ki - szaladtam ,
 's úgy tántzoltam mint az efze - veszett .
 Egélzen meg - könnyebbedtem , hogy
 ebben az örvény - tántzban fel 's alá
 kerenghettem . Három tántzosnét fá -
 rafztottam vólt ki , 's már a' negye -

dikhez kaptam, de Mantzi karjaim közzé vetette magát. Az Isten nevében, Bácsmegyey! el-rontja magát; nem engedem tántzolni! kedvezzen egészségének! ez a' nagy meg-hevülés még halált-is okozhat. — Halált? mondám, pedig nem tudtam mit mondok; halált? — annál jobb, annál kedvesebb! nem vesztetem é el mindenemet? Nem akartam meg-adni magam', 's ki-fejtöztem karjai közzül. Nem, kiálta ő; én nem erefztem-el, nem engedem tovább tántzolni! Megsiketülve fel-háborodott indulataimban, probát tettem, ha ki-szabadúlhatok é? — Efsztelen! monda a' meg-bofzfankodott Angyal, 's el-tölt magától, ha magadért nem kémélled életedet, leg-alább juffanak efszedbe Atyádfiai, Barátid. — El-szégynültem, 's nem tudtam mit mondjak. — Mantzi! hogy lehet ez a' jó szív hite-szegett? Ez vólt az, a' mit mondhattam. Könnyeim el-fojtották szavamat. Le-mentem a' gráditson,

's bé-ugrottam egy kotsiba . Most az én kedves kis szobámban ülök , 's körülöttem éjféli tsendes setétség van . Még ez-előtt tsak kevéssel egy világgokkal ragyogó Palotában voltam , annyi fok szerentsés víg zszibongás közt ; körültem minden vígadott , gyönyörködött ; — most pedig egyedül , mindentől el-hagyva , kis rejtekembe rekefztve , hol körültem minden néma , meg-hóltt , hideg ! — A' képe egy koporsóban nyugvónak , a' ki ez előtt egynéhány nappal Barátjainak víg lár-mája közt vólt , velek együtt múlott , most pedig — ki-fzakasztatván a' kedves társaságból , egy keskeny setét sírba zárattatik .

*BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.**Buda, Majusnak 5dikén.*

Valahányfzor tegnap pennához nyúl-
tam, hogy néked írjak, ugyan annyif-
zor vetettem azt el. Isten tudja
mint járok még! A' miben egyébkor
gyönyörüségemet találtam, a' most
gyötrelmemre válik. Bár tsak te
vólnál itt, mindent könnyebben, min-
dent nagyobb békességgel viselnék.
Míg még magamat karjaid közzé vet-
hettem, mikor a' szomorúság, 's a'
bánat el-nyomott, be-könnyen vi-
feltem addig terhemet. Könnyed va-
lóságos enyhítő tsepp vólt égő sebem-
be. De ez a' forsa a' szegény halan-
dóknak — mikor fel-találják egymást,
mikor lelkek annyira meg-eggyez
egymással, hogy tsak egy lélekké, 's
eggy akarattá válnak, kegyetlenül fza-
kafztja-el őket a' történet — el-télzi,
el-fzakafztja a' leg-édessebb lántzot;
útjok most már — olyan mellze

mégy-el a' másikáétól — olyan mezf-
 sze, hogy többé alig találkoznak öfz-
 ve, alig akadnak egymásra . Öfzve
 ölelkezve mentünk mi is eggy darabig.
 Barátság, vizont-fzeretet, ártatlan-
 ság, 's a' természet öfztöne vólt ve-
 zetönk : de most el-vagunk szakaszt-
 va egymástól — ah talám örökké! —
 El - ijedek ettől a' gondolattól, de
 még-is azokon a' tsendes estvéken,
 a' hol az el-múltt idök emlékezete fzi-
 vemet öfzve-fzorítja, 's én rettegő te-
 kintettel, 's jövendölő borzadással éle-
 temnek következő napjaira nézek . —
 még is olyan igazán, 's olyan bizo-
 nyosan lebeg lelkem előtt ez a' gon-
 dolat ; nem fogjuk egymást látni soha
 többet . — — Hálá Istennek most
 még is szakadnak könnyeim ; eddig
 olyan szorongatást érzett szívem, ta-
 lám könnyebben lefzek . O Marosy
 tsak te tudod azt, mit fzenyvedek én.
 Ezer meg ezer embert látok magam
 körül, hogy ök munkás botorkázással
 fzédelegnek körültem, egyedül állok

e' közt az ezer meg ezer közt, 's ha-
 zontalan tekintek körül, ha nem lá-
 tok é egyet, a' ki nékem, úgy mint
 te, kezét nyújtson, 's a' koporsóhoz
 késérjen, mellytől már úgy fe vagyok
 távól. Mantzi! Mantzi! ha nékem
 akkor, mikor először láttalak, mikor
 úgy tetfzett hogy fel-találtuk egymást,
 te el-pirúltál, én pedig mindjárt ak-
 kor ki-bezéllhetetlen szerelemmel sze-
 rettelek, 's te az után azon az estvén,
 eggy olyan tekintettel, a' melly bel-
 ső részeimen is kerefszül - hatott, né-
 kem a' szerelem' leg-első tüzes tsók-
 ját adtad, úgy hogy nékem ezem és
 mindenem el-vezet; — ha nékem
 akkor Mantzi! valami jó Lélek meg-
 sughta volna, hogy te ezzel a' tsókkal
 szívembe el-ólthatatlan tüzet öntessz,
 a' melly éltém' virágját el-tépi, 's
 minden kívánságaimat utánnad való
 örökké tartó szomjúsággá változtat-
 ja, — borzadással fejtetem volna ki
 magamat karjaid közzül, mintha a'
 halál' hideg karjai öleltek volna-meg,
 's fza.

's szaladtam volna — szaladtam volna . — — — — Most a' tessz nyomorúttá, a' kit én bóldoggá akartam tenni.

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Buda, Majusnak 8dikán.

El-akarom verni bánatomat, de hazontalan . Akárhová megyek, mindenütt ott találok Mantzit; az ő jelen-léte úgy üldöz engem', mint valami gonosz lélek . Ha valamely Bálba megyek, ott találok; ha a' Theátrumon a' leg-homályosabb szereletbe húzom-meg magamat, — még akkor is ha a' játszott darabban elmerülök, 's a' kárpit le-botsátása után a' musika el-szenderít, míg észre veszem magamat, meg-szokott tekintetem a' Lozsiba repül-fel, ott találja Mantzit, 's úgy tetszik mintha le-nézne, 's rám mosolyogna . Mi-

kor így álmodozom, 's az az idő jut
 elzembe, a' hol véle a' Lozsiban ül-
 tem, 's keze kezemben nyugodott, 's
 kedves tekintete — ó! az a' kedves
 tekintet, a' mellyel az emberre tudott
 nézni! — jobban el-ragadott, mint
 a' Dittelmáyerné *) igaz actiója! —
 mikor így ez, mind szemem előtt le-
 beg, olyan elevenen, olyan tsábító
 formán, mintha most is úgy vólna, —
 tovább megyek, 's egynehány tsen-
 des könny-tseppek jegyzik-meg azt
 a' helyet, a' hol a' Szerentsétlen
 állott.

Hafzontalan vonogattam magamat;
 el-kelle Megyeryhez mennem, a' ki
 tegnap, nem tudom miért, miért nem?
 Bállt adott. Szalaynál nem hagytak
 nyugtot, el-kellett mennem. Ezek
 a' jó emberek látják mennyit szeny-
 vedek,

*) *Pesthnek és Budának egy felejt-
 hetetlen Játzója, kivált a' szo-
 morú darabokban.*

vedek , 's nem tudják , mint nevelik enyhítésekkel gyötrelmemet . Az Angyom Spanyol Donna figurát vett magára ; én pedig Matróz ruhába öltöttem ; 's mi ketten együtt mentünk . Én azt gondoltam , hogy senki sem fog rám esmerni ; pedig minden meg-esmert , a' ki látott . Hafzontalan minden igyekezeted ! — azt , a' ki szerentsétlenül szeret , minden figurában ki-lehet a' többi közzül esmerni . A' fzenyvedő lélek minden mozdúlásaiban ki-adja magát . Szavának hangja , lépése , állása , minden , minden el-árúlja a' belső fájdalmat . Én kikötöttem az Angyomnál , hogy szabad légyen ne tántzolnom . Reá állott , 's alig léptünk-bé a' Palotába , 's már az egész Bállra engagírozva vólt . Tsak az-után vettem én azt észre , hogy annak ki-tsináltt dolognak kellett lenni . — Én örültem hogy megmenekedhettem tőlle , 's egy szegletben vonúltam - meg , hol néki botsáthattam magamat eméftő keserüsé-

gemnek . Minden Mantzira emlékeztetett , — minden ki-hóltt öröm-érzés meg-elevenedett bennem . Nem volt az egész Palotában olyan hely , hol véle nem állottam , nem ültem , nem sétáltam , vagy nem tanzoltam volna . Amott nyújtotta nékem szép kezét , midőn mellette mélj édes andalgásban ültem ; ott törte két felé édes mosolygással a' piskótát , mellyet néki én adtam , 's maga tette felét számba , hogy néha forró könnyeim számtól el-kapott kezére tseppentek . Forrók , monda egykor , a' te könnyeid ! — én felé fordúltam , 's szép karjain sirtam-ki bődögságomnak tellyességét . Amott fel-ugrott mellőlem , midőn gondolatokba merültem el , rám vetette kezkenőjét , hogy nem tudtam mi lel , 's ezt kiáltván : *Haragfzom rád* , azt a' Tántzost , a' kit elébb ért , kézen kapta , hogy el-nem érhettem , 's mikor látta hogy én tántzának vége után várakozom , addig tántzolt , hogy utóljára el-unván a'

várákozást , magamban tántzoltam ; 's mikor ofztán mind a' ketten abba hagytuk , 's ismét öfzve-akadtunk , ó mennyit tudtunk egymásnak mondan , mint tetfzett úgy , mintha száz elftendök ólta nem láttuk vólna egymást . — Igy léfz , édes jó Marosym , ezer - meg - ezer kitsíuység valóságos okává az örömnnek ! a' leg - indúlato - sabb örömnnek a' fzerelmes Ifjú előtt , mellyet a' hideg vérü Öreg meg - nevet ; pedig az illyen öröm ben - nünket bizony igazán bóldogokká tetfzen , 's meg - engedi , hogy még pályánk' végén is , ki - derültt kedvel - tekintsünk azokra az órákra vífza , a' n ellyeken ezekkel éltünk . Nevez - zétek bár gyermeki örömnnek , bábó - zásnak ezeket , Philosophusok ! ti , a' kik azt , a' mit bennetek a' mérték - letlenség , a' tsömör , vagy a' tempe - ramentum' hidegsége fzü , magatokkal való küfzködés' munkájának , 's az okoskodás' fzüleményjének akarjátok tartatni : — mutassatok egyyet , a' ti

gyönyörűségek közzül, melly ilyen tisztá forrásból veszi eredetét, mellynek kevesebb hafzon-vadáfzat, 's kevesebb alatonyság az anyja; úgy én is rézfetekre állok, 's fzálni foglak. Azok a' fzerentsétlenek, a' kik, megvakúlva a' nem igaz gyönyörűségtől, kedves tsalodásban botorkáznak tovább! — De ez bé-vett fzokás, édes Marosym! minthogy az ilyen öröm már nem illik az öfz-hajú Böltssekhez, mert ki-fzabott gyönyörűsége van minden időnek, tehát mind azok, a' kik az öregek' fserégébe lépnek-által, az ifjak fzerelmes ártatlan örömöknek állanak; 's tudakozd-meg bár ezeket a' bölts Uraságokat, 's tisztés Afzonymságokat, mellyik esztendőjüket tartják leg-édeffebnek? bizonyosan, nőtelen 's hajadonságok' esztendőit fogják említeni. Menj méljebben vélek a' dolog' velejére, — mi tette olyan édeffé ezeket az esztendőket? — majd meg-látod, hogy ezek a' gyönyörködések, a' mellyeket most úgy

útálnak, úgy gyaláznak, úgy tiltanak, ugyan ezek a' gyönyörködések azok, a' mellyek életeknek leg-fzebb részekben nékik leg-főbb bódogságok vólt. — Félben kell szakasztanom Leveletem . A' Mantzi' portraitjára vetett tekintetem bé-zárja azt a' szívet, a' melly egész rész-vétellel nyílt vólt meg erántad.

BÁCSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Buda, Majusnak 11dikén.

Nagy indiscretio az én bennem, látom én azt magam is, édes Marosym, hogy én néked, bódog Szeretőnek, panaszlom azokat a' kínokat, mellyek szegény szívetemet martzonglják . Ha szíved érzékétlenebb vólna, kevesebb indiscretio vólna ez . De ládd, mikor még a' fel-jövő nap nékem mindég kedves reggelt, kedves estvét ígért, s az esthajnal horizonomra tsendes

— szép éjtfzakát vont, akkor — ha szívem nem foghatta-bé nagy mértékét a' bódogságnak, te ki szoktad vólt terjeszteni karjaidat, 's meg-engedted, hogy én öledbe hullassam bódogságom' édes könnyeit. Marosy, mondám gyakran ollyankor, édes Marosym! nyitva tartod é te nékem ezeket a' karjaidat, ha bódogtalan talállok lenni? Szent szívre-szorúlással esküdted te azt nékem, — 's imé most midőn ízerelnem' gyötrelmeit magam többé nem hordhatom, imé ezembe jut esküvésed, 's ez nyugtatja-meg szívemet, ha miattad engemet vádol. Érzem, hogy kevés idő múlva ki-sírom, ki-panaszlom panaszimat, hadd-meg a' küszködő, viaskodó természetnek, a' melly enyhülést talál a' panasz' ki-fakasztásában, még kevés időre tulajdon jussait.

Még valamit a' Báll felől. — Az a' Palota engem sok ezer dolgokra emlékeztet, 's — ó bár soha se kelle-ne többet belé lépnem. Mindjárt a'

mint bé-léptem az ajtón, annyi fok holmi rohant lelkekre, hogy nehezen tudtam eggy Kanapéig vántzorgani. Ó mint ijedtem-el, mikor engemet andalgásomból eggy kedves affzonyi szózat ezzel a' kérdéssel ébredzte-fel, miért nem tántzolok? 's el-gondolhatod mint borzadtam-meg, mikor ruhájáról rá esmértem, hogy az áll-ortza alatt Mantzi van el-rejtve. Az a' Török öltözet vólt rajta, mellyet én küldöttem néki, mikor leg-először mentünk eggyütt Bállba, 's én mint rabja utánna rózsa-lántzokkal mentem. Így játszik a' Szerelem; így igyekeztem én holmi kitsinységek által bizonyítani néki szerelmem' nagyságát, mellyet annál kevesebbé tudtam ki-nyomni, mennél nagyobbra nevededett. Nem tudtam mit feleljek rá; végtére azzal kezdtem magamat töltelve menteni, hogy nem tántzolhatok. Ő szinte a' szemtelenségig vitte tolakodását, 's nem elégedett-meg mentségemmel. Ez még inkább ki-

forgatott sarkamból . Tudja é Nagysád, kérdém, kivel szóll? 's öszve tsikorgattam fogaimat ; — Kivel? kérdé ; — a' Sklávommal ! — Mantzi már e' fok ! mondám . — Ebben is Bácsmegyeet követem ; felele . — Én magamon kívül voltam, ő pedig kedveltető nyájassággal vetette hátra fátyolát . — Ó mit érzettem akkor ! Ezt érzi az a' szerelmes Ifjú, a' ki Kedvesét tsak estvéneként láthatja, és a' ki egynehány fetét felleges estvéje után tellyes karimában látja fel-emelkedni a' fényes hóldat . Illyen ki-bezfélhetetlen érzés töltötte-bé ekkor szívemet . Által akartam ölelni, megbotsátottam volna hitelzegését, 's — ah ! ezzel a' forró szívre - szoritással mondtam volna meg néki, hogy ötet véghetetlenül szeretem . 'S hidd-el édes Marosym, ha ki-mondhattam volna azt, a' mit szívem akkor érzett, Mantzi ismét szeretett volna, el-fzakafzthatatlanul szeretett volna ! Eggy egészen resignáltt kívánság az ő birto-

ka után! egy tsak egy fzezpillan-
 tásig tartó utánna való kívánkozás! ő
 utánna! egyedül tsak ő utánna! —
 birtoka után! — szíves oda engedésé-
 vel, meg-útálásával mindennek egyéb-
 nek, a' Világ' minden ragyogó bóldog-
 ságának! ó nem mondhatom - ki mit
 érzettem. — Ha Nagyságod kevély, ha
 igasságtalan nem vólna, mondám az
 el-keseredés' leg-keservefebb hangjá-
 val, — most én nem vólnék nyomo-
 rúltt, 's nem nevetné inségemet! —
 El-fogyott minden eröm; nem marad-
 hattam tovább a' Bálban. Meg-haj-
 tottam magamat előtte, 's kezem, ma-
 gam sem tudom miképpen, erőssen do-
 bogó szívemhez ért, 's egy meg-lel-
 kesedett szerelmes tekintetet vetvén rá,
 ott hagytam 's haza jöttem. El-lá-
 gyúltt szívembe tsak hamar az el-ke-
 seredés szállott. — Nyomorúságom'
 mélj érzése alatt értem haza, 's hány-
 kodásom dühösködő bosszankodássá
 vált. Ki-kerestem rab-lántzomat,
 mellyet egykor olyan gyönyörködve,

ollyan kevélyen hordtam, 's rá akad-
tam igen könnyen . Ó millyen jól
esett ízről ízre tépni, 's ki-szórni ab-
lakomon . Sokáig néztem - ki utánnok .
A' fzel egyenesen vitte őket a' Duná-
nak, 's óh millyen erőssen toltá-fel
ennek nézése alatt szívembe magát az
a' kívánság — bár minden örömd'
emlékezetét — 's bár tulajdon maga-
dat szórhatna-el úgy a' fzel; hogy
semmi maradványa ne maradna-meg
lételedek, mint ezeknek a' rózsáknak.

BÁCSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Buda, Majusnak 13dikán.

Bezzeg — ha a' rab-lántz széllyel-
tépése a' dolgot helyre hozhatná, úgy
jól vólna, 's én többé nem nyög-
nék — de a' Szerelem olyan rab-lán-
tzot tett én rám, mellyet tsak a' ha-
lál téphet-el . Nem látok semmi me-
nekedést — semmi nyúgodalmat . Még

egy mód van hátra — el-távozásom;
de még most nem távozhatok -el —
nem lehet el-távoznom .

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Buda, Májusnak 27dikén.

En , mint -egy tizennégy napra ,
egy előttem egéfzen esméretlen Vi-
dékre megyek , 's meg-probálom ,
ha az új életet vevő Természet nem
nyugtathatja e' meg-fzívemet . Talám
ha azt nem teheti-is , nyúgodalmas
kedves bánatba szunnyaszt-el ; mert
ezek a' hánykódásai , ez a' szélvéfze
határt nem esmerő indulatomnak ,
meg-eméft , 's óriási lépéssel von a'
sírhoz . Talám jól üt-ki , édes Ma-
rosym ! talám el-tsendesedik heves-
ségem vagy két napra , 's akkor majd
olyan magam' meg-győzésével , ol-
lyan el-tsendesedéssel vezetem Man-
tzit az Óltárhoz , a' mellyen magad is

nam jajdúlnak . — Ő nékem mindenem vólt — mindenem ! — a' határa minden kívánságaimnak, minden reménységeimnek ! — ő engem' annyira fzeretett ! — ha szemébe néztem, 's ő rám mosolygott, mindent rá mertem vólna tenni, mindent ! hogy ő mást nem fzerethet tsak engem', 's még is most —

Tegnap a' Húgomtól levelet kaptam ; teli van az fzerellemmel . Irj néki minél elébb ; a' te leveleid deríthetik -fel ötet abból a' bánatból, a' mellyben miattam él .

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Torna, Júniusnak 5dikén.

Te tudhadd édes Seumikóm, azt mondja Petrárcha, mint bán velem a' Szerelem, 's millyen életet élek most . Még nem kisebbedik kívánságom, még mindég fokott tüzében olvad .

olvad szívem . — Úgy van édes Marosym ! te , az én Seumikóm ! 's te , Mantzi lelke ! a' ki engemet , mint Petrárchát a' Laura lelke , mindenütt késérfz — néktek panaszlom ezt a' vég nélkül való szenyvedést , ezeket a' meg-számlálhatatlan könnyeket , a' mellyek el nem tudnak fogyni , a' mellyeket újabb újabb emlékezet fakaszt . — Azt írod , hogy meg-van az a' jegy-váltás , az a' fel-bonthatatlan kötés , a' melly Mantzit töllem örökre el-fzakasztja , 's nem fokára — nem fokára minden utánna való kívánságomat kárhoztatott vétékké teszi . — Nem Marosy vagy é te ? 's még is ezt írod ? Tartóztass-meg eggy omló patakot karoddal , ha meg-tudod tartóztatni .

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Torna, Juniusnak 13dikán.

Az ifjú Gróff K . . . testvére, Theréz, egy gyönyörű Teremtés; lelke rakva van a' leg-kedvesebb tulajdonságokkal, 's jó szíve igen érzékeny. Ő tudja okát szenyvedésimnek, 's gyakorta siratja nyomorúságomat. Ez gyakran jutalma a' leg-nemesebb érzésnek: de az ő könnyei szánakozásnak könnyei; 's annak a' fájdalomnak, a' melly ezeket fakasztja, édesnek kell lenni az olyan léleknel, mint a' Theréz lelke. — Az ő társasága valóságos ír febeimre. — Ha a' hóld néha a' vatsora felett a' gyermák közt lopva rám süt, 's epedő nevetése engemet úgy tsalogat, mint a' barátság' ki-terjefztett karjai, hogy abban fájdalmamat ki-sírjam; — mikor illyenkor el-keseredem, 's az alztaltól az ablakba vonom magam', Theréz mellém áll, minden szó nélkül

karomba ölti kezét, 's így járunk együtt a' kert' sétáló útain fel 's alá, míg az éjjeli ör' borzasztó ordításával melfziről ránk nem kiáltja, hogy már a' tizenkettőt el-ütötte .

BACSMÉGYEY — MAROSYHOZ.

Torna, Juniusn. 16dikán.

Itt gyönyörű idő van, 's éjjel igen tisztán fénylik a' hóld . Én egészen Ura vagyok magamnak, kedvem szerént élek mindenben, 's ez néha olyan tiszta, 's olyan minden homály nélkül való szempillantásokat tsinál nékem, hogy egészen meg-nyugtatott resignációval nézhetek-le erre az életre, az-alatt míg más-részről, el-ragadott szent érzéseim a' koporsókon túl jobb étellel biztatnak . De ó be tündér ez az ilyen nyugodalmas szempillantás ! el-múlik előllem mint az árnyék, mikor tartóztatni akarom . Mi-

kor éjféltkor Therézt fel - vezetem a' Kastélyba, 's megint ki - izököm a' kapun, 's le - megyek a' tóhoz, el - ól - dom a' tsónakomat, 's a' Kastély alatt lévő szép kis tengeren fel 's alá eved - zem ; — mikor ilyenkor körültem minden tsendes, 's fülem semmit sem hall egyebet evedzöm' lottsánásainál, melly egy tsapással ezer szikrákat ejt, mellyek a' hóld fényében ezüst tsep - pek gyanánt ragyognak ; — mikor ilyenkor hosszas kerengéseim után el - fáradva valami virágos bokor alatt ki - kötök, a' tsónakban végig fekszem, 's el - nézem hogy a' hóld és a' tsilli - gok mint kerengnek felettem, 's a' ke - ves tavaszi szellő minden felől mint hozza rám a' leg - kedvesebb illatot — ó mint óhajtom ollyankor, hogy egy - szer már esne - le szememről az a' fá - tyol, melly szemeink előtt fityeg, mi - kor ostromló nyomorúságainkban té - velygünk, 's tsak egyszer merünk a' távol lévő Jövendőre félve tekinteni.

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Torna Juniusnak zodikán.

A' Bátyám megint nevezetes summájú pénzt küldött költségemre . Azt parantsolja, hogy nem fokára látogassam-meg; én pedig — a' kit a' Szerellem, mint az árbotz 's vitorla nélkül való hajót a' szél, ide 's tova ver, magam is hozzá akarok menni; de ezer szélvész 's nyughatatlanság egy helyről más helyre kergetnek . A' Mantzi lakadalma után mindjárt lozzá megyek, 's ennek a' tiszteletre n éltó Embernek társaságában keresem-fel nyugodalmamat, mellyet Mantzi-loz közel fel nem találok — fel nem találhatok . Azonban az ő ajándéka nékem igen édes szempillantásokat tsinál . El-beszéltem a' minap Theréznek, hogy egynehány szegény Háznépet, ha itt olyanok vannak, valamivel fel-akarok segíteni . — Síró szemmel köszönte-meg azt; 's most együtt

járunk fel 's alá, 's valóságos örömmel osztogatjuk-el tsekély adományinkat. Azt nézni, édes Marosym, hogy Theréz millyen szívetetre méltó le-erelzkedéssel bátorítja-fel a' félénk Lakosokat, mitsoda nyájassággal simogatja 's tsókolgatja gyermekeiket, mitsoda rendességgel adja nékik kevésből álló ajándékinkat, 's hogy ejti azt úgy, hogy a' Lakosok azt, meg-köszönni nem tudják, hanem a' köszönés helyett szemekből hirtelen könny-patak omlik-ki, — ezt nézni, édes Marosym, mennyi bódogság! 's ha van valami a' mi nékem erőt adhat, úgy az, bizony azok a' szempillantások, mellyekben az én jó Therézemmel nyomorgó ember-társaim terheken könnyebbíthetek.

BÁCSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Miskóltz, Júniusnak 25-dikén.

A' te kedves leveleden igen nagy örömöm, igen igen nagy örömöm volt! Adjon Isten sok szerentsét a' Fő-Notáriussághoz! Örülök rajta hogy ezt az újságot én vihetem-meg a' Húgomnak, 's köszönöm hogy ezt nékem engedted. Egyenesen szaladtam a' Grófhhoz, 's kértem hogy küldjön Miskóltzra. Tsak azt kötötte-ki, hogy harmadnapnál tovább ne-múlassak, mellyet meg is fogadtam, mert hólnap reggel már ismét Tornára megyek. — — — A' Gróf a' maga lovait adta alám, 's igen jókor béérttem. Klári az ablakon állott, 's már karjaim közzé vetette magát, mikor a' kotsiból ki-léptem. — Isten hozott; édes Bátyám! mi hoz ilyen váratlanúl? Kedves újságot hozok, felelék; 's által-öleltem. — Tám Mantzi el-áll . . . — — Ugy

oda lettem ettől a' névtől, mint a' gyilkos a' Meg-öltt' nevéből. Olyan hang ez, a' melly, ha meg-hallom, minden érzékenységet fel-tüzessíti. Nem szóllottam rá semmit. Ő értette hallgatásomat, karomba füzte karját, 's fel-vezetett a' szobába. Nyelvem le vólt kötve, nem tudtam szóllani, 's keservesen sírtam. Ez a' jó gyermek még mindég karomon fityegett, le-törlötte könnyeimet, 's szép nagy kék szemeiből egynehány nagy tsepp tseppent ortzámra, midön meg-tsókolt. Szegény Bátyám! 's még is szerentsétlen vagy! Ez a' forró szíves expressio, 's az a' hang, a' mellyel ezt ejtette, fel-öldotta némaságot. Tsendesítsd-meg magadat édes Klárim, mondám, nem vagyok én olyan szerentsétlen, legalább nem egészen olyan szerentsétlen, mint gondolod; — én általad, és a' te Marosyd által vagyok szerentsés. A' te neved' hallása édesebb érzést támasztott-fel szívemben. —

Szerentsés, édes Bátyám? felele kérdező tekintettel, 's gyönyörű el-pírúlással, melly ortzáját mindég elborítja valamikor a' te nevedet emlitem, vagy felölled szóllok. — Az, édes Húgom, Szerentsés! tovább már nem tartóztathattam - meg magam'; mindent ki - mondtam egyfzerre, — Te Szerentsés vagy — Marosy Fő-Notárius, femmi sints egyéb hátra, hogy tégedet, és általatok engemet, bóldoggá tégy; hanem önnön meg-eggyezésed. A' Bátyám meg-eggyezéséért innen írok, 's a' felöl nem kételkedhetfz. — Ne, — olvasd ezt a' levelet. Ó annyira magán kívül vólt örömében, hogy mindég tsak a' petséte és az adresst forgatta, 's nem tudta mint szakaffza-fel. Én azt láttam, fel-bontottam néki, 's el-olvastam előtte. Minden for több-több kedvet terített ortzájára. A' mint meg-fzüntem olvasni, ki-bezélihetetlen kedvességgel emelte-fel nedves szemeit az Égre. — Amen!

mondám; — 's ez vólt az, a' mit mondhatta nyelvünk, mert szemünkből sűrű zápor omlott. Ó Marosy! ha idvezültt Szüléink le-nézhettek vólna ránk, 's láthatták vólna, hogy állottunk, mint valamelly egymást szerető pár, öszve-ölekezett karral ott, mint törölgettük egymás' könnyeit, 's én az ő bódogságán, 's ő az én bódogtalanságomon millyen érzékenyen vetünk részt. Ó édes Anyám, 's te Igaz! a' kit én kevélykedve nevezek Atyámnak! édes jó Szüléim, ti, a' kiket mi nem sírathatunk-meg eléggé, ó be igaz az, a' mit előttünk annyiszor mondtatok, hogy fok bódogságot foglal az magában, ha a' Testvérek egymást szívesen szeretik! Be kedves gyönyörűség a' ti intéstekeket teljesíteni!

A' tiéd Klári édes Marosym! A' tiéd vólt ő azon szempillantás ólta, mellyben leg-először látott-meg, 's ha a' Mennynek minden bódogságát, melly ezekben a' szókbán fekszik,

nem egészen érzenéd, nem vólnál Ma-
rosy, nem vólnál az én Barátom,
nem vólnál a' Húgom' Kedvese. —
Sokszor el-olvasta már leveledet, 's
az a' titkos érzés, mellyet tsak a'
Szerelmesek esmérnek, annyira el-fog-
lalta, hogy minden gondolatja tsak
te vagy. Nem szól semmit; sír, de
olyan édesen, olyan édesen, hogy
minden ki-találhatná hogy örömben
sír; 's nékem jö, 's öfzve-tsókol. —
Nem hiszem, hogy ilyenkor bennem
nem Marosyt tsókolja. A' mi engem'
illet, az az öröm, hogy ötet nem fo-
kára bóldognak láthatom, hogy téged'
nem fokára a' leg-hívebben szerető
Feleség' ölelgetési közt láthatlak, fel-
deríti kedvemet. Ma a' te felölled
való gondolkozás késér ágyamba, 's
e' Szerint reménylem, hogy valahára
megint nyugodalmasan allhatom,

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Torna, Juniusnak 27dikén.

Alig érkezem ide Miskóltzról, 's imé Kassáról egygy Staféta egygy tsomó levelet hoz . A' Bátyámét ide zárom ; éppen olyan az, a' millyet tölle várhattam ; meg-elözi kivánságomat tilzeteletet érdemlő jóságával . Eggyütt vettem ezzel a' tiédet is, a' mellyben írod, hogy a' Fő-Ispány a' Vármegyec rézféröl téged' küld Bétsbe . Ezen örülök, mert bizonyos vagyok benne, hogy te tökéletesen meg-felelsz annak a' reménynek, a' mellyet felölled vetett ; — de bezzeg mit mond a' Hugom, a' ki Kedvesét, Mátkáját olly nyughatatlanúl várja, ha meg-fogja hallani, hogy még fok ideig nem jöhetfz . — Te most ollyan pályába lépsz, mellynek betsület van tzélján ; légy szterentsés futásodban . Ha Mantzit nem esmértem vólna, eddig meg-futottam vólna felét ennek,

's most ki nyújthatnám feléd kezemet
 's meg - mutathatnám útatad minden
 veszedelmeivel . Az - alatt a' Húgom'
 emlékezete könnyebbitsen - meg előtted
 minden terhet; így térj - meg ofztán a'
 boróstyánnal az én kedves Klárim'
 karjai közzé, ki azt kevély örömmel
 fogja utánnad ki - terjeszteni.

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Torna, Juliusnak 15őjén.

A' te Notáriusságodon, 's közelgető
 öszve - keléseden támadt öröm is oda
 kezd lenni! El - fogy az, mint a' le -
 szálló Nap' utólsó sűgárai, midőn raj -
 tok erőt veszen a' sűrű köd . Vissza -
 esvén előbbeni kedvetlenségembe, fáj -
 dalmim is vissza - térnek . Az a' sze -
 relem, a' melly engemet az előtt öl -
 dökölt, nem sokára — előre érzem
 azt! — kettőztetve rohan rám, 's tar -
 tok tőlle édes Marosym! hogy egé -
 szen le - ver.

BACSMEGYEY — MANTZIHÓZ.

Torna, Juliusnak Adikén.

EZ a' szív' tellyessége, mellyel ezt a' szép vidéket, 's ebben a' szempillantásban az egész világot által-fogom, — ez a' teli szív, hohérom nékem: Ha — én ebben a' nagy Mindenben, ebben a' véghetetlen Mindenben, a' mi előttem itt el-nyúlt, széllyel-tekintek, 's szemem addig mered, míg el-gyengül, rezketni kezd, 's el-vakúl, hogy végtére meg-dobbanok a' Mindenható, Meg-foghatatlan előtt; — mikor ilyenkor karjaimat valaki után ki-terjesztem, hogy azt a' vég nélkül való, ki-mondhatatlan, meg-magyarázhatatlan belső érzést az ő kebelébe sírhatnám-ki, — ha ilyenkor a' Mantzi képe előttem lebeg, 's én ha-szontalan futók-ellenébe, látom, hogy ha-szontalan viaskódom magammal; mikor ösztán az a' gondolat hogy ötöt el-veztettem, — el-veztettem

minden reménység nélkül! — ! —
 örökre! — — mikor ez a' gondolat,
 mint a' mindent-öfzve-tördelő menny-
 kö belém tsap, el-dülök, mintha
 minden erőmet, minden velömet —
 meg-eméftette volna — Isten! te
 látod mint nyögök terem' súllja alatt;
 mint fetrengök a' földön mint a' fzel-
 jel-taposott féreg, 's mint kiáltok-fel
 hozzád a' halálért!

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Torna, Júliusnak 6dikán.

Magamon kívül vagyok egészen, ha
 el-képzelem mitsoda nyughatatlanság-
 gal, millyen szív-fzakadva számlál
 most Mantzi minden órát, minden
 pertzentést, a' melly még lakadalmát
 késlelteti. Nem szánok mindent öfz-
 ve-tépni, öfzve-törni, a' mi kezem'
 elibe akad, 's ha öfzve-téptem, öfzve-
 törtem, meg-bánom tselekedetemet,
 's el-fakadok sírva. Pírúlok Théréz

előtt, sőt mindenek előtt; de nem
 erefztenek-el; 's alig ha őrt nem ál-
 litottak utánam; 's Theréz ma sírt,
 midön el-befzéllettem, hogy az ölyv
 egy nőstény galambnak el-kapta
 hárját. Miért sír Nagyságod? kér-
 dem; — tartsa továbbra könnyeit!
 én is szerentsétlen vagyok; Mantzi
 el-vette az életemet; pedig én min-
 den gyanú, minden fegyver nélkül
 mentem hozzá; el-vette mindenem',
 's most nyomorúságom felett katzag.
 Ugy tartom, érzette mit akartam mon-
 dani, — mert — ah mitsoda nyilal-
 lás! — mitsoda szív-szorulás! — 's
 a' fejem! — egészen által-hevül töl-
 le hideg kezem, mihelyt hozzá tar-
 tom. — — Mantzi, mind ez . . . ó
 Marosy, be bóldogtalan — be nyomo-
 rúltt vagyok én.

BACS-

BÁCSMEGYEY — MANTZIHÓZ.

Torna, Juliusnak 8dikán.

Az a' szomorú éjtfzaka, a' melly körül veve, oda van, 's véle tünkek-el azok a' káprázolatok is, a' mellyek — annyira kínozta . Azt mondják, hogy tegnap magamon kívül voltam! — szegények, nem akarják azt mondani, hogy nem voltam ezemen . — Ez nehéz édes Marosym! mindent elkövettek körülöttem gondoskodásokkal . Eret vágta rajtam, nem tudom, hányszor; 's Theréz, míg az illendőség engedte, nem távozott-el ágyamtól . Az én nyomorúságom, mondám néki, érdeklő Nagyságodat . — Majd amott azonn a' jobb világon közönöm azt meg, az emberek nyelve nem mondhatja - ki, a' mit akarnék . Könnyeim öfve - egyveledtek azzal a' tsókkal, mellyet gyenge refzkető ajakom szép kezére nyomott . Ő sírt . Tartok tőlle, hogy szíve igen érzé-

H

keny, 's az a' ki-fordíthatatlan belé-
tapadás, a' mellyel holmit fel-fog,
még fzerentsétlenné téfzi . De nem
érdemlek é én minden nyomorúságom
mellett is valósággal irígységet, hogy
ennyit találtam, a' kik előtt sírha-
tok, holott fok jó lélek kéntelen, kín-
jait fzívében zárva tartani.

Ne törödj rajtam, az én egéfségem
tökélfletesen helyre állott, tsak hogy
még erötelen vagyok . Ne írj a' Hú-
gomnak femmit változáfom felöl; ne
tudja azt fenki . Eggy két nap múl-
va el-indúlok a' Lakadalomra, 's ak-
kor ofztán jó Buda, Isten hozzád
örökösen!

BÁCSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Torna, Juliusnak 10dikén.

A' tegnapi este félelmes, rettenetes este volt. A' mint fetétedni kezdett, nagy szélvész támadt, 's bé-tsapdosta ablakainkat. Theréz maga volt a' szobámban; a' Bátyja az ifjú Gróff, egynehány nap óta nints itt-honn; az Öreg pedig Nádaskára ment Gróff Gy: . . . hoz. Egy darabig egymás mellett ültünk, ő a' Fortepiánón játszott 's éneklett; én pedig Flautravenen accompagniroztam. A' fergeteg engemet bússá, rettegővé tett; ebből láthatd, mennyit fzenyvedtek szívem' betegsége alatt ín-szövevényeim. — Ő vette észre bajomat, noha azt el-akar- tam titkolni, 's tudakozta, ha nem megyek é le a' kertbe? Ez a' gondoskodás, ez az utánnam való járás el-lágyított. Én Nagyságoddal maradok, felelék, magamat meg-hajtván. Igen, monda, de hiszen én is me-

gyek . Hafzontalan vólt minden ellenzésem , hogy néki abban a' nagy szélben alkalmatlan lessz sétálni ; erővel le-késért . A' szokott sétáló líkátoron sétáltunk le-felé a' tó' partjára . Meg-borzadtunk , a' mint ennek végre jutván , a' gyümölsös fák virágjoktól meg-koppasztva akadtak szemünk' elibe . Úgy állottunk ott , mint a' bálványok . — Theréz szakasztá félben néma bámulásunkat Bácsmegey ! nints é az valahol meg-írva , hogy a' leg-több virágzás tsak olyan , mint az álom - kép ? kérdé töllem . Igen , mondám ; 's az Isten tudja , hogy az ! — Eggy sohajtás szaladt ki meljén , nem szóllott semmit , hanem intett hogy menjünk tovább . Eggy helyt a' tó' partján meg-állapodtunk , sokáig néztük , hogy a' nagy szél dühösködő zajjal mitsoda tajtékos habokat tsapdos-ki a' partra , mellyekben a' Hóld , öfzve-rongyollott felhőji közzül , tsak néha tekintett reánk . El-ragadtatva állottunk így sokáig .

A' Theréz' szemeiből egy könny tsep-
pent-le kezemre . — Miért sír Nagy-
sád? kérdém, — Miért? felele. Nem
látja é, mint tépte-le a' szél azokat
a' szép virágokat fáinkról, mellyek
még tegnap olyan édesen illatoztak,
olly bőv termést ígértek? nem látja
é, mint fújja-el a' tóba? mint nyílnak
itt meg a' habok? mint nyelik-el,
's nem hagyják semmi jeleket létek-
nek? — nem látja é ezt? 's ha látja,
rem sír é? — Az Istenért, mit mond
Nagysád! felelék; ez az a' gondolat,
a' melly olyan homályosan lebegett,
mint valami nehéz álom, lelkem előtt;
a' mi engem így fojtogatott; Nagysád
ébredt-fel azt bennem; 's fel-ébre-
dése rettenetes . — Én egy le-vá-
goti fa' törzsökére ültem, Theréz pedig
a' tóhoz állott, 's merően nézett az
egymást toló habokra . Gyermeksé-
gem 'víg reggele terjedt-el előttem
láttam víg virágzásomat, — láttam;
hogy erő gyümöltseimnek minden ragyo-
gó reményét egy szempillantás egy-

fzerre le-rázta, 's el-hóltt tompaság-
 ban ültem ott, mint az a' férj, kinek
 felesége véletlenül dült-el ódala mel-
 löl! — a' ki mindenét el-vefztette, 's
 ebben kereste minden vígafztalását .
 Theréz látta, mint küfzködöm ezzel a'
 gondolattal, 's fel-vitt a' Kastélyba;
 de semmi sem állíthatta helyre ked-
 vemet . Sokára magamban hagyott,
 's én tsak nem minden érzéstől meg-
 fofztatva dültem-el ágyamon . A' fok
 nyughatatlan rettenetes álmok, mellye-
 ket néha fél-ébren álmodtam, ezt az
 éjtfzakámat a' leg-félelmesebb éjtfza-
 kájává tették életemnek . Tsak virradta
 felé alhattam-el, mikor a' fergeteg
 után nagy esső esett, 's nézd — mil-
 lyen szép most a' reggel! Vége a' fer-
 getegnek, 's az eget a' leg-szebb kék
 fzin borítja-el . Ablakomon úgy hat-
 fel a' tavafzi virágok' illatja, mint a'
 ki-önfött balsamom; 's ez a' gyönyörű
 tckíntet a' kertre és a' tóra, új erőt,
 új életet tölt ereimbe .

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Torna, Juliusnak 12dikén.

O da vagyok, édes Marosym! oda vagyok! — Theréz --- ah! el-gondolhatod é, 's nem dülfsz é hátra ijedtedben ettől a' gondolattól? --- Theréz belém szeretett! — Belém! belém szeretett, 's ennek tudásában mennyei bódogság 's a' pokolnak minden kínja van el-rejtve. Nem kínozott é eddig is mindég a' leg-ifzonyúbb aggodás, hogy szívem le-roskadt nagy kínjai alatt? 's ennek is rám kell é még tódúlni? -- Egy szeretre méltó Leány' nyugalmat kelle é fel-forgatnom, egy tífzeteletre méltó ösz atyán kelle é erántam mutatott kegyességéért, szíves vendégléséért, éppen ott ejtenem sebet, a' hol leg-méljebben hat-bé, a' hol leg-inkább érzi? Kedves gyermek' szívébe kellett é halál, 's meg-emészto gyötirelem' magvát hintenem? 's mind ezt mivel? — egy szerentsét-

len szerelemmel, melly leg-inkább az
 érzékeny jó szíveket hatja-meg. —
 Marosy, ez a' gondolat, — nézd,
 kérlek, mint hembereg szívemben, ér-
 —ről erre, mint egyg égő tűz-patak;
 mint égeti-meg minden ütköző tseme-
 téjit a' nyugodalom' reménylésének!

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Kerefsztes, Júliusnak 15dikén.

Már ma bővebben írhatok néked,
 's azt beszéllem-el, mint vettem bú-
 tsút Theréztől. Ő ki-ment vólt va-
 lahová, midön Lévai a' Bátyám' le-
 velét négy posta-lóval Kassáról ki-
 küldötte, mellyeken nékem késedelem
 nélkül Buda felé kelle indulnom. El-
 bútsúztam az öreg Grófftól, 's a' kert-
 be akartam le-menni, míg Theréz
 haza jön, 's egyszerre hallám, hogy
 az udvaron az eránt tudakozódik, ki-

é, 's mit akar az a' kotsi? Szaladva
 jött-fel a' gráditson, midön meg-tud-
 ta, hogy késedelem nélkül akarok,
 mint-hogy a' Bátyám Budára érkezett,
 indulni. — Az Istenért Bácsmegyey!
 monda el-halaványodott képpel, mel-
 lyen én szánakozást, a' leg-szívesebb
 barátságot, 's az el-szakadás rettege-
 sét láttam, — mit tsinál? — nem
 vólt annyi eröm, hogy rá feleljek.
 Az a' gondolat, hogy talám szeret,
 úgy lobbant-fel előttem, mint valami
 láng a' setétben, 's megint el-tűnt.
 De mindég igazabbá, mindég bizo-
 nyosabbá, egyfzersmind pedig mindég
 kínzóbbá, gyötrőbbé is lett, midön a'
 Palotába mentünk-fel; ő a' Fortepiá-
 nó mellé ült, 's phantasiájának szár-
 nyain az érzés' mélyiségeibe hatott. —
 Nem állhattam-ki tovább, 's azon szín
 alatt, hogy még holmimet kell el-rakat-
 nom, ki-mentem a' szobából. Ott ült
 még akkor is, mikor egy darab idő múl-
 va vissza-jöttem. Helyben maradt; én
 pedig fel 's alá jártam a' szobában.

Az ő hajlandósága, sőt maga az ő szerelme, akár milyen kitsínynek gondoltam-is azt, nagyon meg-illetett, 's ekkor képzeltem-el, milyen nehezen fogom ötet el-hagyhatni. Rövideden akartam bútsúzni, 's már mentem feléje; de ő elimbe jött, 's az ablakhoz vitt. Minden vonogatózás nélkül követtem ötet oda. A' Nap éppen hanyatlani kezdett, 's gyönyörű estve kezdte el-borítani az eget. Minekutánna fokáig majd rám, majd ismét a' szép estvére nézett, mosolyogva így szólított-meg: Bácsme-gyey! ilyen szép lessz é a' mi életünk' estvéje? — Hidjük azt Theréz! felesék. 'S hát azt hiszi é, hogy még el-nyeri a' Mantzi' kezét? kérdé hirtelen. — Valami titkos vígafztaló erő el-futotta szívemet. — Jó Theréz! — mondám, 's szívemhez szorítottam kezét, — ha az estve nem ilyen tiszta, nem ilyen víg, — úgy — úgy a' következő reggel lessz az; 's eggy lehellete annak az életnek

's egyy ságára annak az ott élte-
 tő Napnak el-fogja törteni azt a'
 nyomorúságot . — El-hallgattunk,
 's én láttam, mint küzködött magával .
 — Jöjjön, édes Bácsmegyeim, mi
 mind a' ketten el-vagyunk keseredve;
 hadd verjek még egyy darabot . A'
 Fortepiánó mellé vezetett, egynehány
 hangot ejtett rajta, öszve-futotta kül-
 tsait, úgy tettette magát, mintha gon-
 dolkozna, mit verjen, 's egyfzerre esett-
 le az epedés' szívet-olvasztó mennyei
 hangjaira, midön ezt kezdette verni
 és énekelni: *Utánnad folynak kön-
 nyeim*, 's a' t. Egyfzer sem énekelt
 olyan indulattal, olyan hajló, hízel-
 kedő édes hanggal . Az utólsó Stró-
 phában: *Méllyen érzem szívemben ki-
 tsapott*, 's olyan kedves enyelgésben
 vesztette-el magát, hogy Fortepiánója
 énekével egyyütt látzatott el-halni .
 El-végezvén az éneket, meg-fogta ke-
 zem' . Én még nem tértem-vissza ab-
 ból a' mélly álomból, a' mellybe ked-
 ves éneke szenderített volt. — Bácsme-

gyey! monda, ímé itt hágy engem',
 — mikor látjuk ismét egymást? 's mit
 hágy nékem emlékezetül? — Theréz!
 forró igaz barátságomat! — A' ba-
 rátság' neve alatt el-fordította fejét,
 's egynehány könnyet töröltt-ki sze-
 miből, 's ismét így szólla: Nékem
 ugyan semmire sints szükségem, hogy
 az Úrra emlékeztessen; de még is —
 ne tagadjon-meg töllem egyy kérést,
 mellynek bé-teljesítésétől nékem olly
 fok függ, — küldje-meg nékem a' ké-
 pét. — El-ijedtem, mert tudom,
 hogy az ilyen emlékeztető mennyit
 árt; — de ki állhatott volna ellent
 annak a' tekintetnek, a' mellyel azt
 töllem kérte? — ki-kerestem azt a'
 Portraitemet, mellyet számodra festet-
 tem, és a' mellyel téged lakadalmad'
 napján akartalak meg-ajándékozni. —
 Így tsókolja a' jámbor Szarándok az
 elibe tartott ereklyéjét valamelly Már-
 tyrnak, mint Theréz az én Portraite-
 met; de ezt tsak néked mondom;
 tsak néked szabad mondanom. Tsak

nem éppen abban a' szempillantásban lépett-bé a' tseléd a' szobába, jelenteni, hogy minden készen van . Theréz egész erejét öfzve-fzedte . — Menj, monda, 's jusson eszedbe néha, hogy Tornán egy Lyányt hagyta-el, a' ki magánosságában kevély gyönyörűséggel fog utánnad sírni . — Theréz, mondám, — Nagysád, én utánnam? — Isten! 's ezenn tsudálkozik? felele; ennyi édes-bánatú szempillantás után nem kellett é néked szívem előtt kedvesnek, fokkal kedvesebbnek lenned, mint minden, a' mit esmerék . El-akadtak szavaink . Egymás mellé ültünk a' kanapéra . Ki nem mondhatom, millyen teli vólt szívem; nem mertem szememet felvetni . Bácsmegyey! monda az eltsüggedő szerelem' lassú gyenge hangjával, Bácsmegyey! — Rá tekintetem, 's — ah gyönyörű kék szemének mennyei pillantása egyszerre nyitotta-meg szívemet, hogy sírhattam . Ő elő-vette kezkenőjét, 's le-törlötte

könnyeimet . Édes Bácsmegyeem, ennyi könnyek közt nintsen é vagy egy értem sírva ? Theréz , felelék , — mind ! mind ! 's egyfzerre rohantam karjai közzé — — Jól van ; szívemen fogom tehát hordozni ezt a' kedves kezfkenöt , mellybe könnyeid húllottak , valamikor magam lefzek , 's rólad gondolkozom ; 's óh be lökzor lefz az ! — Azokat a' könnyeket , a' mellyeket utánuad fogok húllatni , ebbe fzedem-fel , — mindenike találja sírját , — mert te a' tiédde fzenteltesd-meg . — Szívem teli vólt , 's még fem találhattam femmi expressiót , femmi gondolatot , a' melly azt ki-tehette vólna . Meg-fzorítotam kezét . Már hallottuk a' Gróff^o kopogását . Az el-fzakadás^o rettentése el-foglalt egészen . Nem bírtam magammal , 's által-öleltem ötet . El-tüzessedett ajaki tsókolva fzorúltak ajakimhoz . — Menj , monda , menj most ; ez a' fzeppillantás örökre öfzve-köt veled . El-erefttettem

ötet, 's a' Kanapéra dült-viffza . Az öfzve-tódúlt fájdalmak' leg-indúlato-sabb hevével rohantam atyjának kar-jai közzé, a' mint a' szobába lépett, 's egygy néma ölelés után, melly bizony mind ki-nyomta azt a' háláda-tosságot, a' mellyet ez eránt a' jó Öreg eránt szívemben viseltem, lélek-zet nélkül szaladtam a' kotsi felé . Magamon kívül voltam, nem érzet-tem, nem láttam, nem hallottam semmit . Már a' mezön voltam, mi-kor annyira tértem magamhoz, hogy a' Kastély felé nézhettem . Theréz az Altánán könyöklött, én fejér kez-kenőmmel jelt adtam néki, 's még egynehány tsókot akartam vetni feléje, midön szemem előtt ő, a' Kastély, 's az egész Város el-tűnt, 's a' lo-vak egygy dombról le-felé szaladtak.

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Buda, Juliusnak 19dikén.

Nem írok néked semmit arról az örömről, mellyel a' Bátyámat megláttam, 's a' mellyel egymást öfzve-öleltük. Az öröm előttem most olyan búborék, a' melly abban a' szempillantásban múlik-el, a' mellyben támadott.

A' Bátyám jó ember; tsak azt nem szeretem benne, hogy mindenféle-képpen akarja enyhíteni fájdalmimat, 's ezzel már ilyen rövid idő ólta is, felette foklázor meg-rontott, azt gondolván, hogy úgy ér végéhez. Mindjárt, hogy ide érkeztem, Visitekre hordott magával; tudod pedig, hogy az soha sem vólt kedves dolog előttem. Én szaladni akarnék a' világ elől, ő pedig azt akarja, hogy keressem azt; mert különben, azt mondja, nem békélhetek-meg e' világgal, sem a' világ velem. Én es-

mérem jó szándékát, 's alája vetem magamat akaratjának . De, ah! a' ti ölzve-gyüléstek, a' ti együtt-lételtek' látása nem tsendesítheti-le annak a' meg-tsaltt Ifjúnak hánykódásait , a' ki egygy olyan ember' meg-látásától , a' ki barátságos szzeretet helyett, néki minden kint, minden gyötrelmet töltött , a' barátság' kedves színe alatt, szívébe, el-retten . Hányjátokki assembleétokból az elsőségen kapdosást , azokat az alacsony indulatokat, a' mellyek nem engedik el-titkolhatni magokat, ha selyembe, aranyba öltöztetik is ; — ha nem , — úgy hafzontalan igyekezetetek , 's annyit nyertek véle , mintha egygy vakon-fzülöttnek, a' ki előtt az emberi test' alkotványának szépsége felöl fokáig prédikálgattatok , egygy két fzempillantásig meg-nyithatnátok fzemét , 's oda vezetnétek, hol a' fok-sánták, bennák, ormós hátúak, egygyüvé-gyülekezve egygy tsoporton ülnének . Azal a' fok gyönggyel, gyémánttal,

azokkal a' fok tsillogó arany-fzemekkel, azzal az erőltetett nevetéssel nem tsaljátok ti meg soha annak fzemét, a' kit már vígyázóvá tett álnokságtok; hagyjatok inkább békét Izegénynek, hadd igya ő a' jól-tévo egyenes természet' szemlélése alatt az új erőt adó öröm-poharat, — ha ez nem adja ötet vilíza a' világnak, ha ez nem nyitja-meg szívét, ó! úgy zárva marad örökösen! — hafzontalan lessz a' ti gyönyörködtetéstek; tsömör és ásítás lessz ezeknek a' gyümltse.

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Buda, Júliusnak 22diken.

Endrédy most fokot útat, 's ha ide haza van is, úgy el-van foglalva, hogy alig marad hufzon-négy órából egy fertállya, mellyet velem tölthessen. Én nem lehetek-el panaszolkodás nél-

kül; 's innen van, hogy téged még akkor is, mikor fejed Bécsben, Isten tudja, mitsoda nagy dolgokban fő, panaszim' hallgattatásával kínozlak, hogy szívem' leg-kisobb fzenyvedésit is elidbe terjeftem. A' te szíved Marosy, a' te engemet - szerető érzékeny szíved biztat, hogy kélsz szánakozással bontod-fel leveleimet. Nem magad írtad é azt nékem, hogy leveleim olvasztják-fel szívedet megint fagyos hidegségéből, az érzékenység fokott lágyságára, mikor izzadva töltött napjaidnak estvéjén balfzankodva nézed azt, hogy igyekezetidnek egész épületit mint düjtögeti-fel másoknak áskálódása, 's hogy most újonnan kell azt a' régi útat kezdened, a' mellynek már régen lettél volna végén, ha némelly mások' romlásával böldególni akarók' gonofzsága nem költ volna fel ellened, a' kik azonn leskelődnek mindég, mit tsípessenek-el ártatlan színnel az idegen keresményből? — Tartalék nél-

kül írok tehát néked, 's bezzeg ezekben a' napokban lessz mit olvasnod, 's lessz min sírj . El-felejtettem néked valamit meg-írni, melly rajtam nagy febet ejtett . Még alig pihentem-ki magamat, midön a' Bátyám félre vont . Édes Ötsém, te beteg vagy; monda . A' te betegséged valami titkos betegség lehet; már leveleiből kezdettem azt gyanítani, 's imé most színed, fonnyadásod mutatja, hogy nem vólt ok nélkül gyanakodásom . Felejtsd - el egy-kevéssé, hogy az Atyád' testvére vagyok; gondold azt, hogy leg-belsőbb barátoddal szóllasz, 's öntsd-ki szívedet egészen előttem . — Hogy felelhettem volna ennek a' jó embernek egyébként, hanem síró szemmel, 's indulatos által-szorításonnal . — Édes Uram Bátyám! felelék néki síró hanggal; nékem Uram Bátyám előtt nints titkom, 's hogy eddig el-titkoltam, az onnan esett, mert nem akartam tsendes napjait meg-mérgesíteni . — Esméri Uram

Bátyám Surányi Mantzit? — Tegnap mutatta valaki a' Theátrumon, felelemeg - ütözve . — Ezt a' Mantzit, édes Uram Bátyám, én négy esztendő óta esmérem, belé - szerettem leg-első látásommal, 's ha szája' vallásának, tekintetinek, 's annyi biztatásának hitelt lehet adnom, tölle vissza is szerettem . — Az alatt, míg én az el - múltt télben Sopronyban mulattam, Szent - Pétery Secretáriussá lesz a' Consiliumnál, vele meg - esmerkedik, 's nem tudván semmit szerelmem felől, Szüléitől meg - kéri, 's Mantzi egy kevés vonogatózás után hozzá megyen; ezekben a' napokban feleségévé lesz, 's engemet ekként a' leg - ifzonyatosabb inségbe tafzít . Már most mindent tud Uram Bátyám ! — Ezt nékem desperatus hanggal kellett mondanom, mert a' Bátyám nagyon el - ijedt . Azt akarta, hogy mindjárt hagyam - el Budát . En elibe terjesztettem, hogy azt olly hirtelen nem tselekedhetem ; 's ő reá állott,

de meg-ígértette velem, hogy a' Lakadalom után mindjárt megyek . Hová? sem ő nem tudja, sem én! —

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Buda, Juliusnak 24dikén.

Ezer ember közt sints eggy, a' ki nek egész életében ilyen estvéje lett volna, mint nékem ez a' mai . Hadd fogjak elő-bezúlléséhez . — Tudod, mennyire szeretem a' Muzsikát; 's szívem mint olvad a' leg-édesebb könnytseppékké, mikor eggy Andante vagy eggy Adagio, vagy eggy szerelmesen panaszolkozó Aria hatja-meg lelke-met; 's mint forr, mint szikrázik minden bennem, mikor valami harsogó Synfonia zúdul-meg, mint a' kösziklákról szakadó putak . Így jártam én ma a' Vice-Præses Groff . . . nál a' Concertben . Majd szerentséllenségemet átkoztam, majd meg' Mantzit,

majd meg' magamat; szemére hánytam egész el-keseredéssel állhatatlanságát: de egyszerre — egyszerre lágyultam - el megint a' Muzsikával; el-lágyultam, 's megint Bácsmegyevé lettem, ismét szerettem a' világot, meg' Mantzit; — meg-botsátottam néki egészen, 's úgy néztem őtet, mint az engemet-fzerető kedves Leányt; — által-öleltem árnyékát, meg' mindent, mindent a' mi elimbe jött, ki-mondhatatlan szerelemmel! — Illyen édes el-keseredésem alatt nyila-meg az ajtó, 's Mantzi bé-lépett. Mi lelt, azt magam sem tudom csak arra emlékezem, hogy mind a' két kezemmel el-takartam a' képermet, 's abban a' szempillantásban tökéletesen azt hittem, hogy engemet, ha kezemmel fedem-el ortzámat, meg-nem lát. Eggy Violin-Concert hozott megint magamhoz. A' mint annak vége vólt, elfébe jutott a' Bátyámnak, hogy én Flautravert fúhatnék; 's meg-sugta azt a' Vice-

Præsesnek; 's ezzel együtt az egész Sereg rám tódult, 's addig kért, addig rimánykodott, hogy lehetetlen volt tőlök meg-menekednem. Hogy annál hamarabb toljam-el nyakamról, mindjárt elő-vettem a' Flautravert, noha meg-kell vallanom, hogy foha se vettem azt kelletlenebbül kezembe. A' Mantzi' jelen-léte nékem mindent szentté téfzen; 's óh hány-szor accompaniroztam én néki a' Flügelnél, hány-szor énekelt ő az én Flautraverelem mellett. Víg könny-tseppent gyakran az előttem ki-nyílt nótára, mikor fzerentsés expressióm egy lassú édes könnyet fatsart - ki elasticus érzéséből, 's ehen a' Mantzi' jelen-létében kelle ismét azt fújnom, a' kit még most is olly hevesen fzerettem; és a' ki felöl tudtam, hogy hólnap-után másnak nyújtja kezét. Refzketve állottam a' Pulthoz, 's mint hogy Mantzi, mikor éppen a' nótámat a' Pultra akartam tenni, előttem el-ment, kétfzer ejtettem-ki az egész

tsomót kezemből, úgy hogy minden
 rám bámúlt. — Én a' mesterséges
 darabokat únni kezdem, mert mentől
 simplább a' compositio, annál erősebb-
 ben hat a' szívre, 's ugyan ezért oda
 haza már egy ilyen darabot keres-
 tem-ki, hogy ha valamiképpen kíván-
 ni fogják hogy valamit fújjak, kéfzen
 találjam. Ez a' Z . . . compositiója
 vólt. Marie Clavigo után kesereg
 benne. A' Vocale olyan könnyű,
 olyan gyengén foly, a' hol ez a' fze-
 gény fzerentsétlen Lyányka azokat a'
 fzerentsés órákat emlegeti, a' mellye-
 ket Clavigóval töltött; azután pedig,
 a' hol támadó haragjában azt a' fze-
 pillantást átkozza, a' mellyben őtet
 először látta, olyan teli van energiá-
 val, olyan teli! hogy sírva köszön-
 néd-meg azt Z . . nek, ha hallanád.
 Ő ezt nékem componálta, 's ugyan
 azért az accompagnementot hozzám
 alkalmaztatta, 's engemet benne ol-
 lyan fzerentsésen copirozott, hogy úgy —
 tetfzik magamnak is, mintha a' ke-

— sergő hang akkor szívárogná-fel ke-
 sergő szívemből . Ő tudja , hogy én
 a' Flautravert tsak szerelemre 's sze-
 relmes panaszokra tartom ; 's egész
 erejét ki-öntötte benne . A' Textust
 Klári énekelte , még pedig olyan jól ,
 hogy rajta minden tsudálkozott . A'
 Declamatiója gyönyörű vólt , 's az Á-
 riát olyan kedvességgel , olyan ártat-
 lansággal énekelte , hogy minden szív
 meg-vólt ígézve általa . A' mi en-
 gem' illet , én közönséges helyben-ha-
 gyást nyertem . A' Recitativ' végén
 a' leg-dühösebb bosszankodásból me-
 gyen a' Muzsika az Ariára által , a'
 mellyből az olvadó szerelem láttatik
 szóllani . Z . . ezt az által-meneteit
 a' Flautravernek , 's az én phantasi-
 ámnak hagyta ; 's ekkor igen szeren-
 tsésen találtam expressióját , mint ol-
 vad ennek a' jó-szívü Leánynak egész
 mérge az el-hagyott szerelem' epedő
 keservére . Éjféli tsendesség terjedt-
 el a' palotában a' Recitativ' alatt , ki-
 vált mikor én a' Cadenzben vóltam .

Figyelmező fülekkel hallgatta minden Flautra-rem' epedő Leánykáját; 's mikor az Ariára az egyéb instrumentumok is meg szálltak, siketítő tapsolás támadt, 's minden brávót! brávót! kiáltott. Örülhettem volna ugyan rajta, hogy ennyi Dilettantok' ditséretét nyertem-el, de ez az egész ditséret semmi sem volt egyhez képest; az az egy pár könny, a' melyet a' Mantzi' ortzáján le-gördülni láttam, édesebb jutalom volt nékem, mint az a' fok tapsoló kéz, az a' fok brávó-kiáltás. A' Bátyám nem győzte végét várni, 's fokban attól félték, a' mint beszélik, hogy nekünk szabad, 's félbe szakasztja. A' mint a' darabot el-végeztük, Klárinak ment, által-ölelte, 's úgy öfzve-tsókolta, hogy képe egészen égett. Néke a' kedves szemekkel hájtotta-meg magát. En vettem észre el-lágyulását, — 's az oldal-fzobába mentem által. Ez bizonyosan kedves volt Mantzinak, mert ő Klári mellé állott, 's úgy ol-

vasta a' textust, mellyet egy keser-
vesen töltött estvén magam compo-
náltam, és a' melly egészen szívem-
ből folyt; minthogy minden felém
tódult, ő is kintelen lett volna a'
többiekkel játékomért egy compli-
mentet tenni. Én az oldal-szobába
egy kevésé ki-pihentem magam', 's
mikor megint a' palotába jöttem,
egy homályos szegletbe vonúltam-
meg. Még egynehány jó darabokat
játfzottak, a' mellyeket lehetetlen
vólt meg-índulás nélkül hallani. Il-
lyen vólt kivált egy Ariája *Anfossi-*
nak, a' mellyet a' Personális Kis-
Asszonya énekelt. *Vanhal*nak egy
Sinfoniáját hagyták utóljára. Ó Ma-
rosy, be bóldognak tartanám én ma-
gamat, ha azt az embert valaha ál-
tal-ölelhetném! ha nedves szemek-
kel köszönhetném - meg néki, hogy
szomorú kedvetlen óráimat, olyan
tsuda-tévő kézzel, vidította-fel. *Gluck*
után senki sem hatja-meg úgy szíve-
met, mint ő, 's Isten tudja mit nem

adnék érte, ha egy két passageát én tsinálhattam volna.

A' Concertnek vége lévén egyenesen haza jöttünk; 's most olyan tsendesesen, olyan magammal megelégedve ülök magánosságomban, a' mint igen ritkán voltam.

BÁCSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Buda, Juliusn. 29dikén.

A' te Klárid gyönyörű gyermek! Noha nagyon kért, hogy a' mai esetről néked egy szót se írjak, még sem állhatom-meg, hogy el-ne áruljam. Sokkal szebb tselekedet az, hogy sem el-hallgathassam. — Mikor még nem vóltál hivatalban, sőt mikor még vetélkedő Társaid miatt igen kevés reményed lehetett a' mostaninak el-nyeréséhez, ugyan akkor egy gazdag, szép, és nagy-születésű Kérőnek adott kosarat, a' nélkül,

hogy azt te, én, vagy valaki más tudta volna, az ifjú Bátor . . . nak. — Én ezt ma véletlenül tudtam meg; bé-lépek a' szobájába, 's látom, hogy asztalkája mellett egy levelet gyertyája felibe tart. El-ijedt, a' mint meg-látta, hogy jövök. Tám bizony mondom, titkos correspondenciáid is vannak? vigyázz, hogy azt meg-ne tudja Marosy; mert az tilalmazott portéka. — Nem éde; Bátor, felele dadogva, de hogy gyanúságod ne legyen, mindent el-be-izéllek; 's ekkor meg-vallotta, hogy Bátor . . . néki írt, 's ő azt válafozta, hogy ő már szívével nem szabad, és hogy az, a' mit most égetett, a' — Levélnek töredéke. Én ki-találtam okát miért tartotta ő ezt titokban ekkoráig; de olyan kedvességgel kezdte elő-bezfélleni, hogy egyenesen szájából akartam hallani. Minden affectatio nélkül, 's a' leg-kedveltetőbb magában való kevélységgel vallotta-meg előttem okait; 's a' te szíved

nem 'érzene eléggé nemesen, ha ezeket nem érzene a' nélkül, hogy én elidbe adjam.

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Buda, Augustusnak 1-sőjén.

Soha sem fzenyvedek többet, mint estvéneként. El-képzelem ilyenkor, milyen kedvesen pihen - meg Szent-Pétery nappali írkalása után Mantzi mellett; 's Kedvese' nyájaskodásai únalmas fáradságát mennyivel édesebben jutalmazza meg Elöl - Járóinak meg-külömböztetéseinél. Ilyenkor fzaladok magam előtt, mert nem állhatom - ki ezt a' kínzó gondolatot; de akárhová fzaladok, tsak - ugyan fel-lelem magamat; 's mit nyertem minden fzaladásommal? Ha tűz támad a' házadnál, 's mindened hamuvá lefz; ha fzántó-földeidet ifzap lepi meg, ha jófzágodat az ellenség rabol-

ja-el, még gazdag lehetsz, mert tágas előtted a' világ, 's leg-alább nem vagy szív nélkül: — de ha ez van oda, ha szíved nints, ha aranyba öltözöl is, ha nemzettségek bukknak is térdre előtted, ha kedvese vagy is a' Fejedelmeknek, vagy ha Királlyá lélsz is: — nints semmid, szegény vagy! szegényebb az éhkel-haló koldúsnál.

BÁCSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Buda, Aug. 3dikán.

Eggy vißzás történet ma egészen kiforgatott farkamból. A' Bátyám tegnap azt tudakoztatta töllem, ha nem akarnék é vele ma reggel ki-lovagolni? Rá állottam. Ő nem törte azonn magát, mellyik úttzán ki lakik? én pedig méljebben vóltam el-merülve, mint sem hogy az efzembe juthatott vóina, 's e' fzerint míg körül-néztük

ma-

magunkat, a' Mantzi' lakása előtt termettünk . Én ezenn el-ijedtem , kivált azt látván , hogy Mantzi-lovaink' kopogására ablakot nyitott , 's ki nézett . Abban az el-ijedésemben nem tudtam ha fel-tekintsek e', avagy nem ? Szívem intézte-el kétségemet , fel-tekintettem , 's azt gondoltam hogy el-süllyedek , mikor láttam , hogy az ablakból vissz-ugrott . — Ah Marosy ! miért fél ő én töllem ? Igazán ijefző é az én látásom ? — jaj néki ! — de jaj nekem-is ! — Jaj néki ! ha lelki-esmérete vádolja , — 's jaj nekem , hogy azt a' fzeretett Lyánykát fzenyvedni látom , 's karjai közt nem sírhatom-ki fzíves botsánatomat ! — Annak-elötte kerestem ötet , 's gyakorta ő-is engem ; 's ha tsak egy fertályig múlathattam-is körülte , be bóldog vóltam ! ollyankor mikor tudtuk , hogy foká nem lehetünk együtt , olyan busongva ültünk , olyan fzent vólt minden pertzentés ; 's ha el-jött az idő , 's mennem kellett , 's ha még

azon felül a' fzerelem még egyy 's két minútummal tovább tartóztatott körülte, ha tsak ugyan el-kelle mennem, el-vittem tölle valamit, egyy virágot vagy valamit egyebet; azt elébb véle meg-tsókoltattam, meljemhez szúrtam, vagy 'zebembe tettem, 's magammal hordtam, 's már könnyebb szívvel mentem-el, hogy valamit vihettem a' mihez hozzá ért, a' mit kedves lélekzétével meg-szentelt. — Be minden el van most változva, édes Marosym! Mikor ennek-elötte nap' fel-költekör lovat nyergeltettem, 's által-mentem Pestre, 's Endrédyvel a' kertekre vettük magunkat, 's olvasgattunk; 's mikor ösztán a' nyóltzat el-ütötte, 's tudtam, hogy Mantzi már fel-költ, 's az ablakon utánnam várakozik; — ah mint nyargaltam végig Pesten! mint rengett a' hid alattam! 's mint boszankodtam, hogy a' Vár-dombon lovam nyargalva nem mehetett! 's mikor ösztán arra az útszára értem, a' hol Mantzi lakik,

's ő meg-hallotta, hogy jövök, ablakot nyitott, 's kedveltető negligeejében ki-nézett, mint agáskodott, mint ugrált meg-sarkantyúzott kevély paripám, hogy minden az ablakra szaladt; 's mint lepte-el homlokomat a' férfiúi kevélység! 's mikor így a' tártékos lóról néki egy jó reggelt kiáltottam-fel, 's ő azt egy édes mosolygással fogadta-el — óh mint felejtettem-el akkor mindent! milyen nagy voltam magam előtt! sem a' ló, sem az Ura nem tudta sokszor, hogy menjen-el előlle.

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Buda, Augustusnak 7-dikén.

Borzadás járja-kereftül minden rézfemet, valamikor óra-ütést hallok, mert minden új negyed közelebb vízfahoz a' rettenetes szempillantáshoz, mellyben ötet el-veztem, — el kell

vesztem . Így számlál el-tsüggedt
 bús rettegéssel minden szempillantást
 a' halálra ítélt szerentsétlen Fogoly .
 Maga előtt látja az élet' utolsó per-
 tzentését , a' hohér-szint , és a' ki-
 rántott pallost . Reszket benne az
 élet szeretete , 's küzködik azzal a'
 természet ellen fel-zúdultt kívánság-
 gal , hogy nyomorúságának valaha már
 legyen vége . Isten ! miként álljam én
 ezt ki ! Gyakorta fel-tézem magamban ,
 hogy hozzá szaladok , lábához vetem
 magamat , 's mindenre a' mi szent kén-
 szeríteni , az Isten' nevében kérni fo-
 gom , hogy ne tegye-meg azt a' rette-
 netes lépést . Mikor így az a' kín elő-
 kap , 's az ő birtoka után való vá-
 gyás minden eremben annyira forr ,
 hogy majd meg-pattanok ; majd meg-
 ölzve - szorít , hogy alig vehetek lélek-
 zetet ; 's úgy vagyok mintha az Aetna
 kén-köves füstibe kellene fűlnöm —
 olyankor engem' is meg-száll ez a'
 kívánság , hogy bár itt vólna már az
 a' szerentsétlen pertzentés : de ha me-

gint meg-könnyebbedem, 's az Óltár terjed-el fzemem előtt, 's a' szerellem' bóldog ideje úgy lebeg előttem, mint egy hofszan el-nyúlt kedves Vidék — —
 olyankor el-tsüggedten ülök megint, úgy hogy öfzve-öfzve-rogyog, ha a' leg-gyengébb szellő ér is, ha tsak egy motfzanást hallok-is.

Istenem, millyen estve vólt ez! A' Bátyám egy Assambleéba vitt, mert fel-tette, hogy nem hágy magamban, 's e' szerint egy hofszú óránál tovább kellett a' leg-kínzóbb lotsogást hallgatnom a' Mantzi lakadalmi öltözetéről, termetéről, szokásairól. Végtére itt van az a' régen óhajtott estvéli tsendes magánosság! de ah egy tsepp enyhülés sem szállott még rám belőlle. — Az estve szép meleg; Be tiftán ragyognak felettem a' tsillagok, be tsendesen tsörög a' szökő-kút, mintha tudná, hogy szükségem van a' nyúgodalomra. — Nyúgodalomra? Mi ez? Ha nyúgodalomnak hívod a' nem érzést,

a' meg-fagyott érzékenységet — úgy nem mondhatom, hogy ma nyúgodalmam nem vólt, 's most is nintsen. — — Muzsikát hallok az úttzán!

Tsak ennek vóltam még híjjával. A' muzsika a' Mantzi ablaka alatt vólt. Ó az ablakon nézett ki, félig vetkező, 's figyelmezve hallgatta Szent-Péteryjének szerelemre olvadt Oboáját. El-ragadtatva a' gyönyörűség' eleven érzése által nem értette sohajtásaimat, mellyek egy panafzolkodó Flautaver' Soláját accompagnirozták; nem hallotta könnyeim' tsep-penését, mellyek az úttza köveire hullottak. Te esméretlen Barátom azzal a' panafzlós furulyával! Te is szerctted őtet? Ó úgy testvérem vagy! vagy talám az én Geniusom sugdosta füledbe az el-hagyott, kesergő, sohajtozó Szerelem' expressiójit, hogy még egyszer ébressze-fel szívében hajdani epedése' ki-hóltt érzését?

A' tsendes Soló után harsogva zú-
zúlt meg egy lármás Tutti. Azt

gondoltam, hogy el-nyel a' föld; 's mikor mindennek vége vólt, 's a' Muzsikusok ofzlottak, 's Mantzi az ablakról eggy : *Kö-zönöm édes Szent-Pé-terym!* -et kiáltoit-le, 's ez az éjtsendességében úgy hangzott, mint egy Angyal' szava; — meg-nem tudtam mozdúlni helyemből, mintha oda lettem vólna fzegezve . Ő még az ablakon állott, fel-nézett az égre, 's nékem úgy tetfzett mintha most tífztá-ban ragyogtak vólna a' tsillagok, nem olyan hidegen, mint mikor én magamban tekingettem . Vígýáztam, mellyik tsillagot nézi, 's láttam hogy éppen azt, a' mellyet velem egygütt nézett, mikor estvénként egymás mellett az ablakban állottunk . Istenem! mint tsalja - meg az embert a' képze-lés . Úgy tetfzett, mintha tekinte-teink öfzve-akadtak vólna, mindenike teli fzerellemmel, mint régenten . — A' tiéd fzegény Bácsmegyey ! — még ugyan az ! — az övé — egéfzen el - változott ! — El-fzaladtam onnan .

Még egyszer vissza tekintettem, 's már nem volt az ablaknál.

Most Marosy! azzal a' kedves gondolattal feküdt egyes ágyába: *utóljára!* — — Hólnap, — minő boldogságot foglal ez a' szó magában néki. Hát nékem? Marosy! hát nékem? — — Isten! mi lesz belöllem, Nem! nem! ő enyím! egyedül enyím! 's még is kénytelen vagyok el-nézni, hogy el-ragadgyák karjaim közül! ki az, a' ki azt tselekedheti? 's mihez fogjak? Isten, mutass útát! — Bár csak egy Disziplinám vólna! Ezer, meg ezer sebet vagdálnék magamon, hogy a' fájdalom nagy vólta alatt vezíttsem el azt a' kevés érzést, a' mit nyomorúságom meghagyott, hogy el-düljek 's ki vérzem szívem' végét nem esmérő szercelmét.

— — — — —
 — — — — —
 — — — — —

Vírad, 's én könnyebben érzem magam'. Mint emelkednek a' felhők,

mintha a' Mindenható maga vonná fel! Jobban-jobban világosodik. Az én patsirtám már egynehányszor hallatta kedves szavát. Most már énekel, mert érzi, hogy a' természetre világosság és élet száll. Hát galambjaim? másszor a' Mantzi ablaka körül repdestek, mintha érzették volna, hogy az övéi, azért hogy enyímek. Mantzi értette nyögdétsléseket, 's búza szemet hintett nekik, de most — óh ne repüljetez ablakához; szárnyatok' tsattogása ötet Szent-Pétery' karjai között fel-rettenthetné, 's rám emlékeztethetné, — el-taszított Kedvesére. — Jóltévő Reggel! hányan óhajtották vélem együtt fel-jötedet; most itt vagy, 's nekem, 's soknak másnak tám könnyebülést hozol. — Már olyan világos van, hogy ki-lát-hatom azt a' helyet, a' hol Mantzit először láttam. Mennyi esméretlen érzés érte azólta szívemet! mennyi nem esmértt, nem érzett érzést esmérte, érez ő most!

BACSMEGYÉY — MAROSYHOZ.

Buda, August. 9dikén.

Mantzi már Afzszony ! nézz-körül az egész Teremtésben, és ha valami rettenetesebbet mondhatsz, mondjad, kérlek az Istenért! hogy oda ne legyek ! De haszontalan kérésem ! Nem mondhatsz semmit a' mi rettenetesebb volna annál a' mit érzek . Nem vesztettem é el mindent ? az élet szeretet ? vigafságomat ? nyugodalmamat ? egészségemet ? — Nem vesztettem é el Mantzit ?

Itt Marosy, itt ebben a' kerti szobában, a' hol annyiszor ültem véle, a' hol te velem annyiszor vóltál, 's vélem a' Hóld-fényében, mikor a' titkos eleve érzés bennünket szent borzadással lepett-meg, velem annyiszor sírtál, itt írok-meg néked mindent tegnapról, most mikor már alkalmasint el-tsendesedve érzem magam'.

El-tüzessedett indulatimnak gyötrési alatt mázgoltt soraim fessék-le

néked mit szenyvedtem . Még minden
 eremben ég a' tűz, 's velöm minden
 tsontomban öfzve van rontsolva . En-
 nyit szenyvedtem Mantzi miatt ! — 's
 mi a' jutalom érte? mitsoda jutalmat
 reménylhetek szenyvedésimért ? Min-
 den kívánságom a' halál !

Tegnap, mikor érzéketlen ájulások
 között ágyba rogytam, a' vólt a' leg-
 fízesebb kívánságom, hogy bár soha
 se ébrednék-fel ! Az halál által-fzo-
 rítását olyan kedvesnek tartottam vól-
 na, mint a' Mantzi öleléseit; olyan
 óhajtott lett vólna az nékem, mint
 az álhatatos hív Szerelmesnek a' vissza-
 térő Leány' ki-nyűjtott keze, — 's
 ez a' kívánságom is hafzontalan vólt .
 Szenyvedéseimnek mértéke még nintsen-
 teli; ma mikor fel-ebredtem, 's jö-
 vendöm' képe hirtelen mint a' fel-lob-
 bantt villám előttem el-suhant, érzet-
 tem hogy még meg nem tölt, 's —
 Isten, jó Isten, láttad mint szakadtak
 könnyeim !

A' Termézzettel együtt derült-fel
 Lelkem is . Mihelyt gyertya - világ
 nélkül látni lehetett , fel-öltöztem , 's
 meg-máztam a' Szent-Gellér hegyét ,
 hogy onnan a' fel-kező Napot láthas-
 sam . Még jókor jutottam tetejére ,
 's el-dültem a' harmatos fűvön . Gyö-
 nyörködve néztem , mint nyúlt végig
 a' Dunán egy fátyol-forma köd , 's
 mint borította - Pestet , hogy tsak a'
 Tornyok láttfzottak-ki belölle . Mil-
 lyen tsendesség lepte-meg az egész
 Termézzetet ! mint nem mozdúlt-meg
 semmi egy lassú lágy szellötskén ki-
 vül , melly a' szöllök felöl susogva
 jött felém ! 's minekutánna a' pompá-
 san fel-költt Napnak első sűgári min-
 denre életet öntöttek , mint fogott a'
 sok madár a' szöllő kerítéseken , 's a'
 sok fetske , az alattam való közzik-
 lák' repedési közzül szárnyra kelvén ,
 víg tsirippoláshoz , 's minden fű-fzál ,
 minden termés , mint költ új színre !
 A' kegyes Termézzet' tsudálása két
 óráig tartott szereztsés andalgásban .

Meg-könnyebbültem egészen, 's el-fe-
 lejtkeztem szenyvedésimről, de kén-
 ten voltam félben szakasztani el-tsen-
 desedésemet, mert a' Bátyámnak meg-
 ígértem volt, hogy a' reggeli Kávét
 nálla ifszom - meg. Nehezen esett azt
 látnom, hogy miattam annyit törődik,
 's hidd-el, tsak-nem haragra hozott
 mikor meg-tudtam, hogy reggeli ki-
 menetelemből azt kezdte gyanítani,
 hogy szenyvedésimnek erőszakos halál
 által akarok véget vetni. Nem, édes
 Marosym, mig tsontaimban meg-lelőz
 annyi erő, hogy a' rám rakott teher
 alatt darabos útamon elébb tovább —
 vántzoroghatok, — mig még ebben a'
 koponyában egy kevés velő marad,
 addig ettől nem félhettek. Esméred
 gondolkozásom' módját; de azt-is tu-
 dod, hogy én azt a' Böldogtalant, a'
 ki élete' terhe alatt le-roskadván,
 vashoz kapott, nem kárhoztatom.
 " *Ne ítéljeteK, úgy nem íteltettek.* "
 Bár tsak arany betűkkel tarthatnánk
 ezt mindég azoknak szemek előtt, a'

kik az ilyen szánakozást érdemlő szérentsétleneket kárhoytatják, átkozzák, 's talám hasonló nyomorúság alatt ugyan azt tselekedték volna . — Klári a' Bátyámnál volt mikor bé-léptem, 's rám nem mert tekinteni, mert félt attól, hogy ki-látván szemeimből mit szenyvedek, nem fogja meg-fojthatni könnyeit . Én néki készölve léptem a' szobába, 's a' Bátyámnak arra a' kérdésére, ha nem volna é kedvem véle ebédre Gyömrőre menni? kézfén feleltem . Klári más kotsin jött egy Barátnéjával, 's jól esett, hogy együtt nem volt velünk, mert ez által egy rettenetes tekintet látásától menekedett - meg . El - képzelheted, hogy abban a' Situatióban, a' mellyben voltam, mint érdeklett - meg, midön az - alatt, míg egy darabig, Pesten a' Hatvani kapuhoz közel megallottunk, 's a' Bátyám a' kertésznével egy tisztos ösz Anyóval édesdeden beszéllgetett, én pedig könnyel meg - töltt szemekkel egy szegletben

szomorkodtam, egyg tépelt hajú Lyánka bé-botlik, 's halálos hanggal, *oda van Apám Uram! oda van Apám Uram*-at kiált! Én fel-pattantam ülő-helyemből; a' kertészné pedig el-fakadt sírva. Ki az Apád? kérdem a' gyerektől; 's helyette, mert féltében szólni sem tudott, a' kertészné azt felelte, hogy egyg szegény napi-munkás, a' ki az átsok mellől le-esvén, úgy öfzve-törte magát, hogy egynehány óra alatt meg-hólt. Egyg Özvegyet hagyott maga után, 's hat neveletlen gyermeket, a' kiknek annyijok sints, a' mit egyfzer tegyenek szájokba. — Az Apád *oda van* édes Lyányom! mondám, nem fojthatván el könnyeimet, de Jól tévöid élnek! Vezefs az anyádhoz. — Meg-fogtam az egygik kezét, ő a' másikkal könnyeit törölgette, 's minekutánna a' kertészné néki biztatta, bátran ment velem *oda*, a' hol az annya vólt. A' Bátyám utánnam jött. Nem kelle messze mennünk. A' második házhoz tértünk-bé, 's egyg

öfzve-hánytt deszkából álló gráditson
 — mentünk-fel eggy ház' padjára . Ma-
 gán kívül feküdt a' fzegény Afzony
 férjének meg-merevedett tetemi felett,
 's parányi gyerekei lábain fetrenget-
 tek, meg nem tudván fogni, mi lefz
 mind ebből; a' nagyobbak térden áll-
 — va imádkoztak vatzkok körül, a' leg-
 kissebbike pedig a' böltsöben keserve-
 sen visitott . Ez az érdeklö képe a'
 leg-fzomörübb nyomorúságnak, és az
 a' göz, a' melly a' meg-repedezett
 — kürtökröl jött erre, tsak-nem meg-
 folytott bennünket . A' Bátyám ha-
 marább tért magához, 's embereket
 kiáltott-elö . Emberek vóltak a' kik
 elő-jöttek: de az emberiség' gyalá-
 zatjára kell meg-vallanom, hogy se-
 gítség nélkül mentek vólna el ismét,
 ha áldomás, 's egyéb ígéretek által
 nem indítottuk vólna fzanakozásra .
 kétfzer jöt ájulásából magához ez a'
 fzegény Afzony, de mind a' kétfzer
 újra dült-el, férje meg-hidegedett te-
 temére . Még akkor is magán kívül
 vólt,

vólt, mikor ötet gyermekestül együtt vitettük a' kertésznéhez, 's szobát fogadtunk-ki számára. Félben nem hagyott igyekezetünk által, tsak-ugyan életre hoztuk; de mikor szemeit felvetette, 's magát idegen helyt látta, tsak-nem újra dült-el megint. A' kertészné meg-magyarázott néki mindent, 's ő szegény nem tudta miként és kinek közfönje azt; de láttam én hogy szíve teli vólt, 's ki-fzőktem az ajtón. A' Bátyám meg-igérte, hogy el nem felejtkezik rólla, 's utánam jött, fel-ült a' szekérre, 's mint-hogy el-késödtünk febessen hajtatott.

Nem tulajdon nyomorúságom, hanem az a' nyomorúság, a' melly mindenikünkre ki van öntve, az a' sors, az a' végezés, a' melly mindenikünkkel közös, a' mellyel mindenikünk küfzködik, ízzad; — az, hogy egy fzempillantás gyakorta mindenüktől meg-foszt, minden gyönyörüségünket, mind azt, a' mi előttünk kedves, el-

rabolja; — az, hogy egy pertzentés a' Világot, a' melly az elébbi pertzentésben előttünk még Menny vólt, pokollá télzi; 's az életet benne pokol-kínládássá változtatja; — ez vólt, a' mi engemet kínozott, és — Isten! te meg-botsától nékem, ha zúgolódtam, panaszra fakadtam! Óh ha én kevesebbé érzeném Barátim' nyomorúságát! ha te nékem ezt a' szívet nem adtad vólna, én is el-mentem vólna, mint ezek az érzéketlenek, a' meg-hóltt mellett, 's nem gondoltam vólna egyebet, hanem hogy meg-hólt. Isten! mondám, meg-tsapkodtam lovaimat, 's olyan elmélkedésekbe merültem-el, a' mellytől most visszaugrom. Repülve értünk Gyömrőre. Klári nyughatatlankodva várt, mert meg nem tudta fogni mi okozhatta elkésődésünket. El-befzéllettük mi történt rajtunk, 's jutalmúl az ő és a' Barátnéja könnyeit láttuk tsorgani. Én végig feküdtem egy ágyon, 's nem ültem asztalhoz. El-esett min-

den eröm, 's olyan mélj álom lepett-meg, hogy a' Bátyámnak kellett fel-költeni belöle; külömben el-múlattuk volna az esketést. Klári megint a' Barátnéjával ment, én pedig a' Bátyámmal. Sietnünk kellett, mert soká múlattunk, 's én el-ijedtem, midön a' Mantzi útzájára érvén, a' sok kotsit, 's a' sok átsorgó Népet tolongva találtam a' ház előtt, úgy hogy miattam egynehány lett volna el-taposva, ha a' Bátyám a' gyeplöt ki nem kapta volna kezemből. Jusson eszedbe, monda midön le-fzálottunk a' fzekérből, hogy örökösöm, eggyetlen vigafztalásom, 's öregségem' gyámola vagy! Meg-igértem azt néki, 's hirtelen forrón tsókoltam-meg kezeit - — — Erántam való kegyefségének eggy új jele könnyeket fakasztott szememből mikor a' szobámba léptem.

Az-alatt míg Gyömrőre jártunk, Canapémra eggy gazdagon ki-tözött új ruhát tétetett. Egyébkor, kevés illetődést tsinál nállam a' ruha: de

most szokatlanúl leltem magam' ! A' beteg gyakorta olyan ételt kíván, a' mellyhez egészséges korában hozzá nem nyúlt volna . Így bántam én is ; beteg szívem gyönyörüségét találta az aranytól ragyogó öltözetben , mint a' kis gyermek a' bábjában . Sem a' Bátyámat, sem Klárit nem láttam addig, míg az esketésre mentem , 's örültem rajta , hogy elimbe nem akadtak . Szent-Pétery engemet a' gráditson várt . Ki-terjesztett karral jött felém, 's a' leg-elevenebb örvendezés' tüze , melly minden érében égett, 's ábrázatját el-lepte , által-hatott rám . Én el-borzadtam, meg-öleltem ötet, egynehány gratulatio forma hangot dadogtam, 's az ő karján mentem a' palota' ajtaja felé, mellyet egyszerre rántottak két részre . — Marosy ! Miért nem nyelt-el engem' a' föld, mikor bé-lépvén, Mantzit a' palota közepén, feje öltözetben, violaszín bodrotskával, 's hosszú fekete haját virág és gyöngy-kötelékekben,

's háta megett az eskető-óltárt fel-bodrozva, fel-ékesítve láttam. Szerentsémre előttem kevéssel egynehányan jöttek hozzá, 's még befzéllettek véle. Én e' fzerint időt nyertem magamhoz térni, 's most már megint egyedül maradván, meg-fzokott szemmel nézhettem szemébe ennek az angyal-lyánynak. Az én idvezlésem eggyügyü volt; de szíves. Isten! hálá légyen tenéked, hogy azt hamifság nélkül mondtam; hogy annyi fzenyvedés mellett is, a' mellyel kínozott, valóságos érzékenységgel nézhettem fzerentséjét. Szülei, kikkel Tornai mulatásom ólta nem vóltam, nem tudták miképpen álljanak-meg előttem. Látták képe-men azt a' bánatot, a' mellyet gyalázatos tselekedeteknek közönhetek; 's a' mint a' vádas lelki-esméret fé-lénkséggé, 's a' meg-bántott eránt alacsony hunyáfkodássá fzokott válni — mindenkor, úgy vólt most nékem is alkalmatosságom észre venni, hogy ök erőltetett mosolygásokkal, hafzontalan

semmit sem jelentő complimentekkel mint akarták el-rejteni azokat a' fzem-re-hányásokat, a' mellyel őket a' megbántott lelki-esméret piritotta . Így örvendeztek azon , hogy egészséges eleven színben láthatnak , pedig soha sem vólt penyézesebb colorítom mint ekkor . El-unván ezt a' hafzontalan szó-vesztegetést , éppen meg akartam hajtani magamat előttök , mikor az Anyjának az a' fzerentsétlen gondolat jutott eszébe , hogy ruhámat dítsérje . Az Ura nagyon örült ennek , mert jelen-létem olyan kitsinnyé tette , hogy alig tudta mit mondjon . Láttad vólna , mint forgattak egy oldalról más oldalra , 's darabról darabra mint recenseálták minden részét öltözetemnek . Szerentsémre új Gratulánsok jöttek , 's ki-szabadítottak kínzóim' kezek alól . Unalmomban , söt bosszankodásomban abba a' kis fzo-bába mentem-által , a' mellyben Mantzival annyifzor múlattam . Ez a' fzerentsés helyje annyi bódog óráimnak

elevenen emlékeztetett mindenikére. Most már nem úgy néztem ötet mint a' Szent-Pétery Jegyesét, hanem úgy, mint azt a' szerelmes Lyányt, a' ki izzadásom' tsepjeit homlokomról játékosan törölgette; engemet meg-meg-tsókolt; én pedig ölelései alatt a' Világot minden kintsével, bódogságával, semminek állítottam. Nem álom volt é az? kérdém magamtól, 's mentől bizonyosabbá tettem magamat a' felől, hogy az valóság volt, nem álom; annál méljebben süljedtem-el el-múltt bódogságom' fzevlélésében. Az-alatt minden hivatalosok egybe gyülekeztek; senki sem volt hátra tsak a' Vőféj, a' ki a' Meny-Asszonyt az Óltárhoz vezesse. Mindenütt kerestek, 's Szent-Pétery maga akadt rám a' vég - szobában. Jer, édes Bácsmegyeym! monda olyan esdekelve, hogy meg-borzadtam belé; jer! minden kézzen van, tégy a' leg-bódogabbá. A' mint a' Palotába értem, 's láttam, hogy ott nem-létem

miatt minden rám tájta a' száját, úgy meg-ijedtem, hogy meg nem tudtam mozdúlni helyemből, valamíg Endrédy, hogy győzzem meg magam' meg nem szólított. Gyakorta a' nyúl-szívű is meg-bátorodik ha véletlenül valakit lát maga körül, a' ki néki barátja. Tudtam ugyan én azt, hogy rajtam Endrédy nem segíthet; de tekintete 's meg-szólítása annyira meg-bátorított még-is, hogy egyfzerre magamhoz térvén, meg-határozott lépésekkel mentem Mantzi felé, meg-fogtam kezét, 's az óltár elibe állítottam. Nékem véle éppen által-ellenébe adtak helyet. Szívem dobogott. Endrédy egy kis orgonán accompagnirozott annak az éneknek, a' mellyet éneklettek. A' Chorál előtt egy szép Præludiumot vert; elején olyan lassan, olyan epedve, azután pedig olyan erőssen, olyan harsogóan, olly igaz expressióval, hogy én magam is egészen néki keményedtem. Néki köszönöm egyedül,

hogy az egész esketés' tzeremoniáját
 olyan tsendesen állottam-ki . Man-
 tzi az utolsó Strópha alatt sírni kez-
 dett . Könnyei engem' nagyon meg-
 illettek, noha távol voltam attól a'
 gondolattól, mintha azok érettem
 folytak volna . De még is erőt vet-
 tem magamon, 's tsak két vagy három-
 ízben kaptam-vissza magamat az el-
 düléstől, midön az eskető Pap ezt a'
 szót mondotta-ki : *a' mit az Isten*
öfzve-kötött, az ember azt el-ne sza-
kaffza . A' mint ez meg-vólt, 's
 minden az új Pár felé toltta magát, én
 is Mantzi felé mentem, örülvén azon
 hogy végre keresztül-estem ezen a'
 rettentő tzeremónián . Éppen szép
 könnyeit törölte-fel . Bár ezek len-
 nének azok az utolsó könnyek, mon-
 dám nem éppen szembe tűnő meg-há-
 borodással, a' mellyeket kedvetlenség-
 gében húllatott Nagyságod . — El-
 hevültt képzelődésem tsalt é meg —
 vagy valósággal úgy vólt? — nem
 tudom, nem is akarom szorosan vis,

gálni; — tsak azt tudom, hogy rám
 egy tekintet szállott szemeiről, — 's
 abban a' tekintetben mi vólt, néked
 meg nem mondhatom . Elég az, hogy
 abban a' szempillantásban szívemből
 minden tsendesség, minden nyúgoda-
 lom el-reppent, 's az-ólta annyit
 szenyvedtem édes Marosym, annyit,
 hogy magam is tsudálkozom rajta,
 hogy tudtam azt mind ki-állani: —

A' vatsoránál Endrédy mellett fog-
 tam széket, Mantzitól alkalmas mez-
 fzeségre . Fel-tettem magamban, hogy
 részegségig ifzom, de Endrédy éfzre
 vette szándékomat, 's nem engedett
 innya . A' vatsora után, midön tán-
 tzot akarának kezdeni, el-bújtam,
 de hafzontalan vólt, mert Szent-Péte-
 ry fel-keresett, 's kért, hogy a' Me-
 nuetet kezdjem Mantzival; ő a' Napá-
 jával fog tántzolni . Mennyire vólt ez
 a' kívánság kedvem ellen, azt nints
 fziükségem néked mondanom, de mit
 hozhattam-elő mentségemre? ha való-
 ban ki-mentekezhettem volna is más-

kor, most szólni sem tudtam . Bortorkázva mentem Mantzi felé , A' compliment alatt már alig bírtam magamat; mikor pedig el-váltunk , 's a' Mantzi újján a' jegy-gyűrűt meg-láttam, annyira öszve-keveredtem, hogy egy taftust sem tudtam tenni, sőt azt sem tudtam ha fel-felé induljak é, vagy le-felé? Ögyelgő lépéseim suttogást indítottak a' nézők között; 's nékem azt kelle hazudnom, hogy rosszul vagyok, 's illy színlelés alatt félben szakasztottam tántzomat . Mint törődtem ezen, a' szegény Endrédy leg-jobban tudja . Még soha sem bántam olyan kémellés nélkül Barátommal, azt kéntelen vagyok gyalázzatomra meg-vallani . Alkalmatlan lévén mindenre, a' vég szobában fogtam helyet, honnan a' palotába nézhettem, 's által-adtam magamat az el-taposott szerelem' 's meg-tsalt remény' fel-ötlődött ki-fakadásinak . Egynehányszor kedvem támadt véget vetni szenyvedésimnek, de Endrédy el

nem hagyott; és a' millyen ellenemre vólt akkor jelen-léte, annyira közönöm most alkalmatlan barátságát, 's közönni fogják azok, a' kiknek életem kedves.

Mintegy éjfélig ebben a' gyötrelmes állapotban vóltam; akkor Endrédy rá vett, hogy egy két pohár pintsot igyam, melly nékem új erőt 's kedvet adott. Fel-derültt elmével kezdtem újra tántzolni, 's a' Muzsika' tsengése alatt el-felejtettem minden bánatomat, míg a' báll vége előtt kevéssel egy contredanze alatt a' Mantzi keze kezembe akad, 's ez a' tour engem el-múltt bóldog múltásomra emlékeztetett. 'S óh mint tántzolt ő! — Öröm, víg kedv, — víg, bénem borúltt kedv — terjedt-el szép ortzáján! Millyen könnyüséggel, millyen kedves síklással repült-kerefztül a' Tántzosok között. Marosy! azt tartottam hogy le-rogyok. Egykor, midän véle alólról fel-szaladtam, 's ott két felé kelle térnünk, olly szoros-

san tartottam kezét, hogy el-nem me-
 hetett . Mikor ismét öfzve-jöttünk,
 merően nézett rám . Botsánatot !
 mondám, 's a' könny el-futotta fze-
 memet . Ő meg-ütközve látfzött len-
 ni, 's fzerentsémre megint el-kelle
 térnünk egymástól . Ugy örültem mi-
 kor a' Tántznak vége lett, ölly igen
 örültem, mintha minden kínomon ke-
 resztül estem volna . Négy óra felé
 el-fzéledtek a' Vendégek . Szent-Pé-
 tery is meg-tette a' rendeléseket,
 hogy fzekere álljon-elő . Minden per-
 tzentésben jobban-jobban érzettem kí-
 nom' nagyságát . El-akadt lélegze-
 tem, 's mikor Mantzi felém jött, 's
 jó éjtszakát kívánt, reszketni kezdett
 minden tagom, 's nem láttam sem-
 mit . Az Istenért ! mondám, még
 erre emlékezem; — de hogy Mantzi
 is sikóltott, hogy én lábaihoz rogy-
 tam, 's engemet eggy fzobába von-
 tak, 's Mantzi maga nagy gondosko-
 dással, fzagló vizekkel élefszgetett,
 's vak-fzememet kenegette, 's fzeimei-

ben könnyek gyűltek, 's engem minden sajnált a' ki látott, azt Endrédy nékem tsak ma beszélte; 's jó hogy tegnap nem tudtam. El-rémültem, mikor fel-ébredvén ájulásomból, magamat az Endrédy karjai közt leltem, 's Mantzit, 's másokat körültem állani láttam. Az a' szónakozás, a' melyet nevezetesen az Endrédy és Szent-Pétery szemében láttam, nagyon megilletett, 's olyan könnyeket gyűjtött szemembe, mellyek gyötrelmimet meg-könnyebbitették. Kevés szóval, de igen szívesen köszöntem-meg barátságokat. Kértem, hogy légyenek nyugott elmével, 's el-hitettem őket, hogy egészén helyre állottam, 's örültem rajta, hogy el-hitetésem által meg-engedték magokat tsalni, 's haza mentek. Endrédyre támaszkodván Szent-Pétery után vántzorogtam, a' ki kedves zsákmányát szekerebe ültette, 's véle repülve ment. — Én is haza jöttem; de mint értem haza, 's mint feküdtem-le tsak a'

Mindenható tudja , meg' Endrédy ,
nem én . Mélj nehéz álom szállt rám ;
— 's adta volna Isten , hogy végkép-
pen szállott volna rám . Ott jobb
élet van ! Ott bennünket bóldogabb
lakás vár . Mint szélesedik ezzel az
oda-vágyással szívem ! mint olvadnak
minden kívánságaim , törekedéseim ,
mellyeknek tárgya egykor Mantzi
vólt , most , minekutánna el van vé-
ve előllem , azzá az eggy szívés nyug-
hatatlan kívánsággá ! — te utánad
Halál ! Meg-szabadító , Fel-óldó ! —
Ó Mantzi ! Mantzi ! — — — —

BÁCSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Buda , August. 12dikén.

Vannak fze mpillantások , mellyben
a' leg-gondosabb vigyázás nélkül nem
lehetfz Ura magadnak . Ha pedig
még olyan környül-állások jönnek-
elő , mellyek abba a' pontba ütődnek —

öfzve , mellybe esni fogsz , — tsak
 egy haj-fzálat hágj-által — oda
 vagy ! Illyen szempillantást adott , ó
 Marosy , nékem probául az Isten ; 's
 meg-buktam . El-ragadtatva a' leg-
 tüzesebb indulattól , buzdulásom' he-
 vében el-veztettem az ő hozzá való
 bizodalmat , 's azt gondoltam , hogy
 minekutánna egyszer - kétszer magam
 is segitettem magamon , ellent-állha-
 tok minden tsapkodó árnak . Ezzel
 a' magam' el-hivésével , ezzel az eröm-
 höz való kevély bizakodással fogad-
 tam-el a' Mantzi Szüléinek hívatáso-
 kat egy bállra . El-mentem , 's ez
 az el-menetel gyilkosommá leve .
 Nem tudtam azt a' le-tsendesített tü-
 zet , azt a' meg-fzenteltt gyönyörű-
 ség' le-tsendesített tüzét , melly a'
 Mantzi szemében minteggy epedve és
 titkosan lángolt , azt a' — nem tu-
 dom minek nevezzem — azt a' Lyá-
 nyok' magok-viselését , a' melly né-
 kik Menyasszonyi első éjtszakájok után
 olyan különös kedveltetést ad —
 nem

nem tudtam azt ki-állani . Azt a' ki-sugárzását azoknak az heves érzéseknek, melly minden kellemetefségeiből rám hatott . Le akartam roskadni nagy terhem alatt: akkor minden erő elő-állott a' roskadó természet' élelzetésére, támogatására . Eröltetése minden indúlatomat zavarba hozta . Nem bírván magammal a' megörülésig tántzoltam . Szent-Péteryne Affzonyom most már nem tselekedte azt, a' mit Mantzi korában ez előtt még kevéssel tselekedni nem átalott — nem tartóztatta az esztelen Ifjat . Endrédy nem vólt jelen, és így minden tartalék nélkül tántzolt, 's — nézd ezt a' köpés vért, ez annak következése.

En feklzem, gyenge vagyok, 's ez az oka hogy levelem idegen kéz' írása . A' Bátyám nem talál vígasztalást, Klári pedig — látnád tsak mit fzenyved miattam . Vedd ötet minél hamarább magadhoz . Most mindég körülöttem van, a' pedig árthat né-

ki . Milyen szomorú következései vannak, Édesem , a' leg-ártatlanabb indulatoknak is , ha a' határon túl tsapnak . Az Orvosok nagy eruditióval demonstrálgatják , hogy ez *nem éppen halálos* ; hogy még *fel-gyógyúlhatok* . Vigasztald hát véle magadat 's az Isten erősítsen ! mert tudom , hogy az én állapotom néked szíveden fekszik . — A' mi engemet illet , én készen vagyok mindenre .

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Buda , Septemb. 7dikén.

Én magamhoz kezdek térni , de igen lassan , igen nehezen . Ezt már magam is meg-írhatom néked . Ne tudakozd mint van szívem . Tudakozd meg azt , a' kinek egy óra alatt minden öröme , reménysége , bizodalma füstté lesz , mint van ? 's meg fogod tudni mint vagyok .

*BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.**Buda, Septemb. 19dikén.*

Aldást rád, édes Marosym! Klárhoz írtt szíves leveledért . Ő nem sokára nállad lessz . Szíve már régen nállad van; most pedig már maga is teli szívvel repül feléd hogy meljére fzoríthasson , 's eggy szótalan ölelés által mondhassa - ki azt az érzést , a' mellyet emberi nyelv ki-mondani nem tud . Én, Édesem, leveled' vétele óta olyan édes kesergésbe sülyedtem - el; hogy mindent könnyező szemmel nézek , 's mindent öszve - tsókolok . — Szív! — szegény szív! mennyi esméretlen név nélkül való érzés támad - fel te benned.

Én Klárit nem késérhetem hozzád, mert az ő és a' Bátyám rimánykodásit el - únván még mindég a' Doctörök' tyrannusi járma alatt nyögök . A' Bátyám maga vífzi hozzád; én pedig hív könnyeimmel 's áldásommal fogom el-

M 2

késérni . Igy hal-ki az Isten vetemé-
nyes kertében eggy fa, 's helyette tíz
nevekedik-fel, hogy virágra fakadjon
's gyümölcstöt teremjen.

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Buda, Septemb. 21dikén.

Klári most ritkán távozik-el ágyam-
tól; együtt akar velem lenni mindég,
azt mondja, mert meg-történhetik,
hogy soká nem látjuk egymást . Tu-
dakoztam tölle mit gondol, meddig
nem? — Ha az egészséged miatt útra
nem mégy, könnyen meg-eshetik
hogy elztendeig sem, söt talám to-
vább is. — Jobban tudom én meddig,
de kegyetlen lettem volna ha szóllot-
tam volna előtte . Mikor soká mel-
lettem ül, 's szánakozva nézi, hogy
a' betegség mint fonnyasztott, mint
sárgított-meg, 's nem bírván magá-
val mellettem el-dül, 's Bátja' nyo-

morúságán indúltt szánakozását ki-sírja, — olyankor félek gyakorta, hogy az az előre-érzés, hogy mostani elszakadásunk után, tsak a' jobb egek alatt akadunk-öfzve, fel-lobban lelkében . Én néki kedvet igyekezem tsinálni, 's róllad 's arról a' bóldog állapotról befzélgetek, melly ötet kéfzen várja . De ezzel a' befzélletéssel veszedelmes mérget kéfzítek magamnak ; mert ha el-gondolom hogy ezzel a' bóldogsággal én is élhettem volna , 's mitsoda mennyei élet lett volna az, ha mi a' feleségeinkkel a' Bátyám' jófzágában együtt-töltöttük volna el életünknek napjait ; ha ilyenkor hevültt képzelődésem a' detailba belé-vezet , 's az atyafiságos egységnek 's házassági bóldogságnak kedves képe előttem el-nyúlik , küfzködnöm kell magammal, hogy Klári előtt gondolatimat el ne árúljam, 's sírását az enyím által jóvá ne hagyjam .

*BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.**Buda, Oktobr. 4dikén.*

Eddig mind kettőjüket öleled, édes Marosym, 's a' szerelem' leg-tisztább forrásából boldogságot ifzol: én pedig bé-zárkozva ülök azon a' helyen, a' melly annyi sok emlékeztetéssel kínoz.

Még tsak egyszer mentem-ki. Kotsin mentem-ki a' szöllők felé, de olly rettegések közt, hogy azt le nem írhatom. Ha látna, édes Márosym 's látná, hogy én az ő állhatatlanságának maradékát mint hordozom, el-ijjedne töllem; 's még is sokért nem akarnám, hogy miattam tsak egy szomorú órája is légyen. Mantzi! Mantzi! még a' te neved ki-befészeltetlen szerelemmel tölti-bé szívem? — Mindent, mindent el-engedek néked e' miatt.

*BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.**Buda, Očtobern. 27dikén.*

Ezer áldást öfzve - kelésedhez! szent nékem ez a' nap, rátok, és magamra nézve. Ma éjjel, midön az álom az el - múlttak' emlékezetébe szenderített, Mantzi angyali szépségében jelent-meg előttem. Nékem nyújtotta kezét, 's azt fogadta hogy örök-ké enyím lefz, 's Edesem! — még egynehány kevés napokat ide alatt, hogy a' földi virág le-szakasztasson, el-fonnyadjon — akkor enyím lefz az a' szép virág a' bóldogabb mezön! Minő bóldog léfzek majd, ha mennyei karokkal által-fog, 's édes lehellete sebeimet bé-gyógyítja, és ez a' Meg-ditsöített, meg-bánván állhatatlanságát, 's gyötrésemet, poharát a' Léthe vizéböl meg-meríti, 's nékem nyújtja.

Klári, fzeresd az Uradat, légy hív eránta mindég, és olyan jó, a' milyen vóltál! — ki-beszéllhetetlen ból-

dogsággal telik-meg az a' tekintet, a°
mellyet oda-fel ide-alatt el-töltött
szép életünkre vetünk; — te pedig,
Marosy! — be sokat beszéltünk, mi-
dön a' víz partján együtt sétáltunk-
el, 's sebes folyamatajában az élet' rö-
vid határát láttuk le-képezve! be sok-
szor beszéltünk mi a' halál' fontos ide-
jéről, mit kell akkor érzeni, midön
a' Jövendő előttünk ködben fekszik,
hátunk megett pedig eggy egész élet;
milylen bátorítónak kell lenni annak,
ha látjuk hogy meg-haladott útunk,
semmi gyilkosan ki-ontott vérrel, sem-
mi meg-motskoltt, el-hagyott ártat-
lansággal nints meg-fertéztetve! Az
a' nemes el-hevülés, a' mellyel te ak-
kor szólottál, azok a' könnyek, a'
mellyek szemeidet el-borították, biz-
tatóim nékem, hogy te tsendes lelki-
esmérettel jutsz életed' végére, — és
így maradjon rajtatok áldás, és bőv
Isteni kegyelem!

BÁCSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Buda, Novemb. 4dikén.

Miólta a' Bátyám és Klári el-távoztak, azólta minden a' halálra emlékeztet; szintén hallom a' koporsó szegezést. Pufzta minden, akárhová tekintek: de ha azok a' helyek tűnnek szemembe, a' hol vélek együtt ültem, együtt suttogtam — ó nem mondhatom - ki azt az ürességet, azt az utánnok való sohajtást! Én is megyek akármint tartoztatnak Doctör Uraimék — úgy sem segíhetnek rajtam .

BÁCSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Buda, Decemb. 11dikén.

A' Mantzi Bátyja, az idősbb Surányi nállam vólt tegnap . Ennek a' jó Öregnek a' könnyei, és némelly emlékezet, mellyet bennem az ő meg-látása támasztott vala fel, el-rontották

éjtszakámat, 's ma sokkal rosszabbúl vagyok . Ollyan vagyok, mint egy idegen climába által-vitt ültetés, melyet minden szellő meg-fonnyaszt, 's minden fuvallat hervadásra düjt .

Marosy, ültets virág-magot; öntözzed-meg, 's apolgasd hogy fel-nevedjen, 's virágra fakadjon, akkor mikor én ki-halok . Már nints mezfze . — Nyílik az én sírom . Az anya-föld meg-nyitja kebelét, hogy el-fogadjon . Ezer Atomus várja már fjomjan véremet, hogy belölle életet, 's bimbókra-fakadást szívjon . Bár tsak Mantzi tépné-le azokat a' virágokat, a' mellyek abból támadnak, millyen szépen illatoznának meljén, 's ha majd tsüggedő fővel függenének-le, 's hervadnának, 's a' kis Tsetsemő parányi kézzel játszodna vélek, 's mosolygana, — talám így szólana hozzá: Mosolyogsz? — Rettegj! ez a' virág annak vérével hízott, a' ki engem' szerezett, 's miattam meghólt . — Oh Édesem, ha látnád mint

viaskodom az ilyen képzelődésekkel! A' Doctor nékem tegnap egy hosszú papirosat adott teli diaetalis regulákkal, 's azt mondta, hogy ha azok szerint élek, nem sokára fel-gyógyúlok . Fel-gyógyúlok? kérdém; — az igaz nem sokára — nem sokára nem lesz semmi bajom . El-ment, 's sírt mikor el-ment . Így szalad előllem minden , valakinek csak meleg vér van még ereiben, hogy szemében, sírásában ne láthassam inségemet . A' gyermekek, a' kik egyébkor mindég szerettek, 's önként jöttek hozzám, most el-ijedve fordulnak-el töllem . Ti meg-nem-romlott mennyei lelkek, érzitek talám hogy én meg vagyok érlelve, hogy majd oda vífznek-ki — közzületek, hogy el-rothadjak — érzitek talám? Hah! mint szörbölöm-fel ezt a' gondolatot, mint az élet' italát, 's mint mosolygok néki, mintha a' megint-hív Mantzi nyújtaná kezét! — Ma reggel egy fiatal szép Lyány' koporsóját vitték-el ablakom alatt .

A' halotti-szekér szomorú zörgése éb-
resztett-fel bádjadtt álmomból . Fel-
ugrottam, 's le-néztem a' temetésre .
Eggy szép zöld kereftet vittek a' ko-
porsó előtt . Ideje előtt húllottak-el
levelei ennek a' még tsak fakadni
kezdő rósának, nem tépte azt el a'
Hiteszegett' keze . Te bódog — bód-
dog vagy ! kiálték ! 's le-hallatszék
kiáltásom . Te is utánna mégy . Ak-
kor vissza-ugrottam ágyamba, de ol-
lyan vígan, mintha lakadalmi ágyba
feküdtem vólna, 's — Ó! el-beszél-
jem é mit láttam ? — Mantzit ma-
gános szobájában az el-hervadtt meg-
hóltt Bácsmegyey felett láttam sírni .

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Buda, Februar. 6dikán.

El van végezve, el-hagyom Budát! — Mantzit, — ah, nem Mantzit többé, hanem Szent-Péterynt minden-nap látni, még pedig nem sokára eggy rakás kis Angyalok közt látni, — képzeld-el, mitsoda kín vólna az nékem . Itt hagyom Budát! Talám az idő, és az el-távozás enyhíteni fogják szenyvedésimet.

Még soha sem bétültem annyira a' házamat, mint most, mikor belöl-le végképpen költözödöm-ki . Imé néktek adom azt, de olyan ígéret alatt, hogy se el ne adhassátok, se Lakót ne fogadjatok belé . Nem lehetne azt el-néznem, hogy annyi boldog óráim' helyjét érdemetlen Szálló profanálja . De leg-inkább még is azt a' szobát bétüllöm, a' mellyben leg-először láttam a' Napot, — a' mellyben a' világot nyögdétselő sírással közöntöttem . Többnyire ebben

töltöm most magános óráimat, 's olyankor előttem forognak gyermekségemnek 's ifjú koromnak ezstendei. Mindenikében öfzve-fonva látom a' nyomorúságot az örömmel. Ez a' sorsa a' szegény Halandók' rövid életének! — El-gondolom ilyenkor honnan jő az, hogy a' gyermekek' ezstendeit a' leg-bóldogabbnak tartják; 's úgy látom, hogy az semmivel sem bóldogabb a' több koroknál. Ha Legény korodban vólnának gyermeki gondjaid, könnyen bánhatnál vélek; de másként van a' dolog magában; a' gyermeki gondhoz gyermeki erő van adva. Gyermeki korodban színt olyan örömet, 's bánatot okozók azok, ha gyermekiek-is, mint az érettebb korok' nagyobb 's fontosabb gondjai; 's mond-meg most, bóldogabb vagy é gyermekségedben? — Nem; minden kornak ki van szabva bánatja és gondja, valamint öröme is, — 's ha gyermek vagy, eggy le-omlott kártya-vár színt úgy el-kedvet-

lenít, mint érettebb esztendeidben meg-tsalatkozott reményed. Ha a' gyermeki időnek valami elsősége van, úgy azt nevezem annak, hogy még az nem töri magát a' jövődökön.

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Buda, Martiusn. 8dikán.

Ma kénytelen voltam azt tsinálni, a' mit eddig napról napra halasztottam. — Az alatt, míg betegen feküdtem sokak mindennap méltóztattak egészségem eránt tudakozni. Az Etiqvette, és az a' sok hafzontalanság a' mi az embereket Marionetté tsinálja, arra kötelez, hogy ezeknek a' tudakozódó Uraknak udvarlásokra legyek, 's nállok bútsúzam. Az Isten tudja tsak, milyen nehezen tsinálom én azt. Édesem! ha valakihez bé-lépek, 's kezéhez nyúlok, 's barátságosan megforítom, 's azt hízzem hogy ettől a'

szíves kéz-szorítástól egészen által-melegedett, 's szíve erántam azzal a' tüz-zel lobog, a' mellyel az enyím eránta, 's ő e' helyett eggy meg-szokott nevetéssel 's eggy frantzia láb-vonással felel, az ajtót keresem — 's megyek, mintha korbátsolva kergetnének-el .

BÁCSMEGYEY — MANTZIHOZ.

Buda, Martiusn. 14dikén.

Engedek az Endrédy hofzas unfolásainak, 's által-láttam, hogy Szent-Péterytől el-kell bútsúznom . Már fogják a' lovaimat, mert még melegében van el-szánásom ; ha szavamon nem fogna Endrédy, könnyen el-múlhatna . Ó Marosy hogy fogom én ott viselni magamat ! Refzketek . Jó, hogy azt betegségem maradványának tarthatják .

Hála

Hálá Istennek meg-jöttem; senkit sem találtam oda haza . Mind az Úr, mind az Affzony ki-ment.

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Buda, Martiusn. 15dikén.

Szent-Pétery nállam vólt, 's igen kért, hogy véle együtt menjek házához . A' Feleségének hirtelen változása esett azt mondja, külömben ő is el-jött vólna, 's igen kíván el-metelem előtt velem szóllani . — Jó hogy el-nem jöttél, mondám magamban; ezek a' falak pírításodra támadtak vólna fel . En neki-készültem, hogy valahogy el ne árúljam magamat, mert egyfzerre nagy el-fúlladás szállott-meg, de eggy átaljában tsakugyan meg-mondtam néki, hogy kívánságát nem tellyesíthetem, mert ki-koptam az időből, 's minden órám ki van szabva, azon kívül, a' mel-

Iyen gyengeségem miatt senkivel sem akarok lenni . — Én Mantzit többé nem látom . E' vólt az az eggy pillantása egézf hátra lévő életemnek, a' mellyben véle az illendőség' megbántása nélkül szóllhattam, 's bútszásom alatt meljén sírhattam volna — 's meg-tagadhattam é magamtól ezt a' bóldogságot? -- de kéntelen vóltam! Akár szerelmet, akár meg-hidegülést láttam volna szemében, minde-nike új fülánk lett volna szívemben .

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Buda, April. 9dikén.

Ma még egyfzer mentem a' Szent-Gellér hegyére . Sokáig ültem tetején, 's el-múltt bóldogságom' emlékezete új szenderedésbe hozott . A' vala tehát édes Marosym az én sorsom, hogy ott, a' hol az élet' leg-tökéltebb bóldogságát reménylettem, a' leg-ke-

serübb poharat sepröstül hajtsam-fel;
 — hogy onnan, a' hol valaha a' fze-
 retetre leg-méltóbb feleség' könnyei
 alatt, háládatos gyermekektől sirattat-
 va, 's Hazafi-társaim által szívesen
 emlegetve, Öseimnek szent tetemek
 között reménylettem fekhetni, ki-köl-
 tözzem, 's hamvaimat idegen föld
 nyelje-el. Ezekben a' Napokban,
 nevezetesen pedig ma, meg-számlál-
 hatatlan idegen érzések járták-kerefsz-
 tül szívemet. Ó Mantzi, mint vál-
 toztattál te meg mindent életem ösvé-
 nyén; mint hintettél oda árnyékot és
 homályt, hová tífzta és víg nap-fény
 sütött; mint tépted-ki ösvényem' szé-
 lein a' virágokat, 's helyjettek mint
 hintettél bogáts-kórót, 's tövisses ter-
 méseket, mellyek most minden lép-
 temberben vérzenek! De nem, — nem
 vádollar semmivel. Igasságtalan va-
 gyok, a' mint egykor magad nevez-
 tél; te nem tsináltál egyebet annál,
 hogy le-törted a' ki-fakadtt virá-
 got, nem várván-bé hogy még egy

bimbó fakadjon-ki, melly egésszen érted, tsak eggyedül érted akart virítani . Adja Isten , hogy olyan idő ne jöjjön , a' mellyben ezt meg-kel-lene bánnod .

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Buda, Apr. 17dikén.

Én a' Mantzi képét kitsínyre tsináltattam, 's egygy ízep gyűrűbe foglaltattam . Az a' szegény Festő, a' ki azt ma hozzám hozta ki-merefztette a' szemét, midön neki-fzaladtam, ki-kaptam a' kezéből , 's sírva egygy : *Itt vagy édes Hitefzegettem!* - et kiáltottam . Szegény, szégyenletében nem tudta mit tsináljon; 's sokára én is el-pirúltam . Millyen igazán van találva, azzal a' szerelemmel meg-töltt-tekintettel, a' mellyet rám akkor vet-tett, mikor magát számomra festeni hagyta .— Maradj hát örökösen újo-

mon, édes gyűrűm! ha pedig meghalok, — légyen néked gondod rá Marosy, hogy nálla nélkül el ne temessenek. — — — Hogy ez a' kép nékem, minden gyógyuló sebeimet újra fel-szaggatja, az ugyan tagadhatatlan: de, — hát ha a' te Klárid meghalna, el-vetnéd é képét azért hogy valaki meg-szóllítna 's ezt mondaná: Vesd-el ezt! az ilyen portéka csak bánatodat neveli, 's méreg a' sebedre. El-vetnéd é a' Klári képét? 's nem hólt é meg Mantzi nékem?

BÁCSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Buda, Aprilisn. 25dikén.

Kézfén vagyok mindennel. Tegnap még az öreg Surányinál kellett vatso-rálnom. Nékem az nagy vígafztalásomra van, hogy ilyen közönségesen látom magamat fázatni. Egynehány

háznál olyan barátságot mutattak
 erántam, mellyen tsudálkoztam] ma-
 gam is. A' leg-érdeklőbb situátióm
 az öreg Surányitól való bútsú-vétel
 vólt. Elejéntén semmit sem hoztunk-
 elő a' mi Mantzira, vagy el-menete-
 lemre emlékeztethetett vólna. Egy-
 ről-másról befzélgettünk sokáig. Én
 féltem a' bútsúsástól, 's tovább-to-
 vább halogattam azt. Utóljára fel-
 köttem, 's mind a' ketten el-fakad-
 tunk sírva. Ötsém, monda síró hang-
 gal, 's meg-szorította kezemet, —
 én tölled nehezen maradok-el. Ha
 ez nem bíztatna, — ekkor le-vonta
 süvegét, 's fejér hajához nyúlt, —
 ha ez nem bíztatna, hogy majd én is
 véghez érek, nem nyugtathatnám-meg
 magamat el-távozásodon! — Ez a'
 fzíves igaz expressio, az a' forró kéz-
 szorítás, a' mellyel ezt mondta, el-
 fojtotta szavamat. Karjai közzé dül-
 tem-el, ott sirtam-ki sűrű könnyei-
 met, 's el-szaladtam tölle. A' ház'
 kapujánál tértem tsak magamhoz.

Még egyszer el-akartam tölle bútsúzni, de édes Marosym! eggy olyan tekintet, melly még az Angyalokat is tiszteletre ragadta, bé-zárta számat. A' szoba közepén állott ő le-vett süveggel, öfzve-tett kézzel, 's égre emeltt szemekkel. Bizony érettem imádkozik, — 's ó Marosy! minő nagy gondolat az?

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Almás, Majusn. 4dikén.

A' vólt bezzeg a' rettenetes szempillantás, Édesem, mikor a' ház alatt fel-ültem, 's a' Kotsis eggyet tserdített, 's a' szekér el-indúlt, 's én még fel-tekintettem, 's az ablakokat mind nyitva láttam, 's el-képzelttem, majd miként fogják bé-zárni, 's — tzaak az Isten tudja, ki és mikor nyitja-meg? Nem fogsz te többet benne nyugodni! — pedig erőssen hitted, hogy kedves

Mantzid' karjai közt bódog órákat töltesz benne, minekutánna hivatalodban módod lesz egy nyomorúttal könnyebbíteni, egy el-hagyatottat bódogítani, 's a' vizsgálás nélkül szükölködő árvák ortzáiról a' meggyültt könnyeket el-törteni. De így van az! — Mind ez a' remény nem a' leg-állhatatlanabb phantasia játéka volt é? úgy ragyogott mint a' legzebb színe a' szivárványnak — 's oda van!

A' Bátyám el-befélte néked tudom, hogy Endrédyvel együtt az Olasz-Országi fürdőkbe megyek; de az útamban némelly helyt két 's három napig 's tovább is akarok múlatni.

Ezer tsókot az én kedves Klárimnak; most nem írhatok néki. Ölelek benneteket a' leg-indúlatosabb szeretettel.

*BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.**Komárom, Majusn. 5dikén.*

Hogy hiheted te azt, hogy az én útamnak óhajtott vége lesz? — Én nem hiszem, de engedek. A' kik körültem forognak nem tudják mit csinálnak vélem. Többnyire hallgatók, 's sokszor erőt nem tudok venni magamon, hogy még a' leg-vígabb társaságban is síró szemmel ne nézzek az Égre. A' vígasság, a' gyönyörködés belső nyúgodalom nélkül annyi mint az árnyék világ nélkül, 's — édes Marosym! el-érhetsz é te valami tzelt olyan eszköz által, a' mi igazán szólván nem eszköz, hanem következése a' tzelnek. — Azt akarjátok hogy keressek mulattságot, utazzak, tolongjak, pedig nints eröm; nézzek, álmétkodjam, tsudáljak, 's a' nézés alatt, álmétkodás, tsudállás alatt felejtsem-el régi bajaimat. Érzem, — érzem jól, ez a' szív hatá-

rozza-meg a' mi örömünket , ez tölt-meg bánattal, 's — parantsolhatod é a' pataknak hogy ne zuhogjon, ha zuhog .

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Mofony, Majus 6dikán.

El-hevültt phantáziám gyakorta olyan szövevényekre vezet, a' mellyekből ki nem tudok fejtözni . Ha Mantzi hív maradt volna erántad, így gondolkozom gyakorta, 's ötet az együtt-létel mindég erősebben tsatolta volna hozzád, ha most feleséged volna, 's életedet véle bóldog nyúgodalomban töltötted volna el,— mitsoda bóldogság lenne az, ha egyszer születésed' napján, mind azokat a' kitsínyeket, a' kiket szült, apolgatott, fel-nevelt, elidbe állította! volna, 's így szólított volna meg: Nézd az én és a' te Gyermekeidet! én őket

anyai kedvezéssel apolgattam ; te őket atyai hűséggel táplálgattad — jó hív gyermekek ; áldj-meg engemet , és őket , hogy meg-áldva közelíthessünk a' Mindenható' székéhez éretted könnyöngeni ! — Ó Marosy ! millyen bóldog nap lett volna az ! — millyen tellyes lett volna mennyei érzéssel ! hasonló annak a' nyomorúlttnak az érzéséhez , a' ki az itt meg-futott terhes pallya után a' nyúgodalom lakó-helyjébe lép.

BÁCSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Pofony, Majus 8dikán.

Sokszor mérgesen fakadok - ki az el-fajúltt emberi Nem ellen ; de nem fakadok - ki többé . Még meg-betsülhetetlen lelkeket lehet közötté találni . Minthogy itt Endredynek Rokoni vannak , ma egész nap itt mulattunk . Estve felé a' Sétállóba mentem ,

's ott a' sok esméretlen emberek közt
 elébb-tovább botorkáztam mind ad-
 dig, míg a' le szálló Nap, mellyet én
 el-ragadtatás nélkül soha sem néz-
 hetek, figyelmetessé tett. Eggy kes-
 keny sikátorra tértem, mert azon nem
 vólt olyan tömött sokaság. Annyi
 Lyány ment-el mellettem, mindenik
 virágzó esztendejében, természeti ár-
 tatlanságban. Azt képzeltem-el mi-
 ként járt valaha ebben a' Sétálóban
 még egészen szabad, szerelmet-nem
 esmerő szívvel Mantzi, míg a' Hely-
 tartó Tanáts innen Budára nem ment-
 le. Méljebben merültem-el képzelő-
 désemben, 's el-fakadtam sírva. —
 Gondold-meg mint jártam, midön
 véletlen tekintetem eggy Lyánykára
 esett, a' ki szalma-szín tafotában vi-
 lágos kék bodrotskákkal egészen ol-
 lyan vólt mint Mantzi. El-íjedtem
 látásától, úgy hogy valósággal rez-
 ketett minden tagom; mert azt tar-
 tottam, hogy magamban vagyok, 's
 könnyeimet senki sem látja. Vissza

akartam fordúlni , de valami titkos erő nem ereztett . Rá tekintettem , 's ő egy olyan édesen enyelgő mosolygással előzött-meg , hogy minden rettegésem el-enyészett . Ó Marosy ! millyen szépen mosolygott . Így mosolyog a' Szerelem , mikor a' Le-roskadttat fel-élelteni akarja . Szóllani akartam véle : de szívem teli volt ; el volt fojtva . Ő meg-értette néma tekintetemből mit akartam mondani , közel ahhoz a' pázsit-székhez , a' mellyen ült , egy fonnyadni kezdő rózsza volt ; fel-vettem azt , mert azt tartottam , azt óhajtottam , hogy azt az a' szép Lyány vesztette légyen el ; 's a' szép teli karimájú Hóld Tseklész felől emelkedett , egy könnyű felhőn , fel . Új könnyek tsorogtak szememből , vissza-tekintettem a' Lyányka felé , — a' Hóld szemébe sütött , 's azokon a' szép könnyeken ragyogott , mellyekkel fel-jövetelét idvezlette . Mutattam néki az el-vesztett rózsát , az Égre intettem véle , szívem-

hez szorítottam, 's el-húllottak levelei . Ő látta ezt, elő-rántotta kezkenőjét , 's sebes lépéssel szaladt a' szómszéd széken ülő Barátnéihoz . — Ki voltam forgatva sarkamból, 's botorkázva mentem haza.

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Pofony, Május 11dikén.

Miként lehet azt kívánni, hogy nyugodalmat leljen az ember? hogy megbékéljen — magával és a' világgal? El-nézheted e' te azt meg-indulás nélkül, hogy a' leg-nemesebb, leg-érdemesebb embereknek kell mindég a' leg-szerentsétlenebbeknek lenni? 's honnan jö inségek — nyomorúságok — bóldogtalanságok? Boffzankodva kell rá felelnem . Az ember az, a' ki az embert bóldogtalanná téfzi. Endrédynek kérésére, a' ki Csaló-közből bizonyos rokonit várta-bé, egy nappal

tovább mulattam itt, mint elejentén
 szándékoztam; 's a' Bátyja, a' ki en-
 nek a' Vármegyének Fő-Perceptora,
 kedvemért egy Concertet adott.
 Számosan gyülekeztek-fel rá, de én
 kevés részt vettem a' társaságban,
 mert mély melancholia lepett-meg.
 Nem szóllottam senkivel az ház' Gaz-
 dáján kívül, a' ki éppen nem látzik
 pénz-olvasásra születte, mert eleve-
 nen érzi a' szépet. Ő nékem igen tet-
 szett. A' leg-igazabb expressió ter-
 jedett-el ábrázatján minden szép pas-
 sage alatt; 's továbbá pedig, midőn
 egy igen kedves szavú Leány egy
 szomorú Ariát, olyan érzékenyen éne-
 kelt, hogy azt, a' nagy sirás miatt
 félben-szakasztotta, a' Perceptor is
 sírt, 's nem szégyenlette le-törlni
 könnyeit. Ez a' szép Leány meg-ér-
 dekllette szívemet. Tudakoztam ki lé-
 gyen? 's azt felelte a' ház' Gazdája,
 hogy egy Senator' Leánya, a' kinek
 sok gyermeke 's kevés értéke van.
 Ő a' leg-szebb, leg-jobb szívű Leány

az egész Városban, 's egy bizonyos Ifjat rég-ólta szeret. 'S mi az oka, kérdém, hogy öfzve nem kelnek? — A' Legény, felele a' Perceptor, kész vólna el-venni, tsak pénze vólna. Mint indított-meg ez a' felelet, Édesem, kr nem mondhatom, kértem ötet, hogy véle esmertessen-meg; — 's képzeld-el mint ütköztem-meg, midön benne azt a' kedves Lyánykát találtam-fel, a' kit a' minap a' Setálóban, a' pázsit-fzéken magánosan láttam ülni. — Ö-is meg-ütközött midön rám esmért, 's hirtelen törölte-le el-veresedett szemeiböl meggyültt könnyeit. — A' Kis-Affzony-nak nem kellene gyakran énekelni, mondám, 's meg-fzorítottam kezét; Egészsége drágán fizeti meg azt a' gyönyörüséget, a' mellyet Hallgatóinak azzal tsinál. — Nem tudta mit feleljen. Teli vólt szíve mint az enyím. — Az Isten tegye a' Kis-Affzonyt bódoggá! mondám, megfordúltam, 's tsak-hamar haza szöktem.

tem. Itt ülök most, 's ezer ellenkezések, a' mellyeket az emberben 's az emberi életben találtam, hosszas fzedelgésben keringetnek. Meg nem foghatom, hogy lehet egygy olyan szeretetre méltó Lyányt szeretni; 's a' mellett a' szerelem mellett mint gondolkozhatni olyan alatsonyan? Azt tartod talám hogy ez a' fiatal ember fzegény, 's gazdag házasság által keresi elő-menetelét? Nem jól gondold; ő egygy a' leg-gazdagabbak közül az egéfsz Városban. — Mit mondasz most rá? —

Szomorú dolog, Édesem! igen szomorú! de sokszor tapasztaltam, hogy a' leg-jobb Leányok tsak-nem mindenkor olyan férjekhez esnek, a' kik az ő birtokokat meg nem tudják betsülni! Ah érzettem én mit nyerhettem volna Mantziban, de — nem lett enyím! Ki-befzéllhetetlen vólt szerelmem eránta — 's ő az én szerelmemet meg nem betsülte; ki-verte ezé-

O

ből a' mit érette tettem, olyan könnyen felejtette azt el, mint a' gyermekek báb-lovokat, ha el-vonhatod fzemek elöl . — — — Nem kevély magam el-hívése az , hanem belső érzés ha azt mondom , hogy én ötet bóldoggá tettem volna . — Imé megint előttem van ; kellemetességének tellyességében áll megint előttem ! ah ! — Isten hozzád !

BÁCSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Pofony , Majusnak 13-dikán.

Sokáig gondolkoztam rajta , Édesem , 's mindig igazabbnak találom , hogy azok közzülünk a' leg-fzerentsésebbek , a' kik leg-kevesebb érzést , leg-kevesebb qualificációt kaptak . Mi az oka , hogy a' Föld-mívelők' állapotját tartjuk a' leg-bóldogabbnak ? Kevesen vannak a' kik azt tudják , hogy a' Poéták olyan szép álmokat

írtak felöle , 's hogy kunyhójókba ártatlanságot 's jámbor egyyességet vittek . Hidd-el mindenütt el-terjedt a' gonofzság a' hol emberek laknak ; 's a' falusi parafztok közt szint úgy vannak Kabalák , mint a' Fejedelem' udvarában . Almodozást nem írigylek senkitől ; de erősebb in-szörevényjeit írigylem a' Föld-mivelőnek , 's azt , hogy néki sok ezer dologról , a' mellyek bennem kivánságot támasztanak , nékem el-múlhatatlannokká lettek , a' mellyek életemet kedvesebbé téfzik , nem-létek pedig bennem visszás érzést szülnek , még tsak ideája sins . Nem szint-ollian tökéletességig emberek é ök , mint mi ? Nékik is van bizonyos mértékű érzések , 's az a' grádus a' mellyel élnek és éreznek , azt tartom , a' leg-szerentsésebb clíma . — A' Bátyám jószágában sokszor akadtam én ollian parafztokkal öfzve , a' kik kérdésemre , mint vannak ? meg-törlött szemmel felelték ezt : az Isten magához

vette a' szegény Feleségemet! jó egy Lélek vólt szegény; úgy éltünk mint az Angyalok! — Az a' könny, a' mellyet akkor fakadásában láttam eltörlödni, nem vólt költsönözött, erőltetett könny; — 's még is ha ezten-dő múlva megint meg-látogattam a' Bátyámat, már újra feleségesen kap-tam őket, vígan éltek, 's nem tartot-ták menyetske feleségek' pirításának, ha meg-hóltt feleségeket jelen-létek-ben parafztos eggyüséggel ditsér-ték: Vesd-öfzve már most jövendő-béli Urokkal, a' kinek raffinrozására annyi pénzt vesztegettek, miben va-gyok bóldogabb parafztimnál? — mi-ként felejtem Kedvesem' el-hajlását? — ök Feleségek' halálukat?

Mi, a' kik Városokban neveltet-tünk, el-vagyunk a' kényeztető kezek által rontva egéfzen. Tsak nézd-el Ifjainkat, nem a' leg-kínzóbb kíván-ságok alatt múlik é el szép idejek? 's ha egyben 's másban férfiúi bátor meg-keményedést látz is, mennyi

környül-állás vêt el-fzedítésére töröket! Tsuda é ofztán, ha a' szegény ifjú, a' vég nélkül való küfzködésben 's el nem tsendesített szomjúságban elhal? — vagy ha valamelly történet, melly ötven közzül is alig ér egyget, ha mondom valamelly történet abból a' tsábulásból, abból a' feneketlen örvényből, a' mellyben kereng, ki-ragadja, hogy magához tér, mint valamelly nehéz álm után, — tsuda é ofztán, ha — a' halál' karjai közzé dül-el, 's ideje előtt porrá sorvad? — Ki-afszott minden erő belölle; a' meg tsábúlt természet maga rontsolta-meg magát. Be sok tellyes virágú bim-bók vannak így le-verve! — be sok érne kézdö gyümölts leg-szebb zsengejében!

Edesem! nem magamra nézve keserít ez engem! Eddig vántzorgottam terem alatt, 's ha verejtékem tseppjei közzé, mellyek homlokomról hullottak, tsak egy zúgolódó tsepp tseppent is — Isten! úgy bizony nyomó-

rúságom' el-szenyvedhetetlen terhe fa-
tsarta azt ki; bizony olyankor tsep-
pent-el, mikor azt gondoltam, hogy
le-roskadok . Én a' határig jutot-
tam: — de azokat szánom, a' kiket
a' Szerelem azzal a' kegyetlenséggel tá-
mad-meg, a' mellyel engemet kín-
zott, 's mind addig tart öldöklő kar-
jai közt, míg utolsó tseppjeket is ki
nem szívja .

Néha, édes Marosym! világosan
látom, mennyire tévedtem légyen el
ösvényemről, látom azt a' meredeksé-
get, a' hová hevességem vezetett, 's
el-borzadok belé . Azzal akarom
meg-nyugtatni elmémet, hogy nem te-
hetek eggy olyan betegség' követke-
zéseiről, a' mellyet magam vettem,
nem tudván mitsoda . De az a' kér-
dés kerül mindég elő, ha nem vóltak
é betegségemben olyan intervallumim,
a' mellyekben az eszközökkel való fí-
ves élés ezeknek elejét vehette vólna;
's nem kell é rólla számolnod, hogy
intervallumidban vélek nem éltél? Ez,

édesem, olyan kérdés, a' mellyre nem merek felelni. Úgy mellözöm azt el, mint eggy meg-dobbantt istentelen a' Bírót, midön rá merően néz. Ha eröm volna nagy terhet emelnék, — de ha minden erömet öszve-szedem is, meg-nem mozdítva fekszik az eldült ház, 's lelkem olyan erötelen-ségbe esik-vissza, mellyből ki nem tud fejtödni.

BACSMEGYEY — MANTZIHOZ.

Pofony, Majusn. 14dikén.

Mikor le-fektemkor ezembe jut, 's el-képzelem be bóldog lettem volna ha ő enyím lehetett volna, 's új édes álmodozásra szenderem; — mikor ilyenkor azt álmodom, hogy egészséges vagyok, 's Mantzi enyím, ezen örülök, 's örömemben sikóltva fel-ébredék, 's akkor látom, hogy az tsak tsalódás völt, 's mennyei örömöm ál-

monnal együtt el-ozlik, 's helyjébe
a' leg-keservesebb nyomorgás tér is-
mét elő — ó hallgasd-meg akkor jaj-
gatásomat Isten! könyörülő Isten! —
's ölj-meg.

BACSMEGYÉY — MAROSYHOZ.

Pofony, Majusn. 16dikán.

Jaj nékem hogy az a' bódogság, az
az öröm, a' mellyet nékem ö tsinált,
el-ment mint a' Duna' le-folytt vize,
's soha nem tér-vissza. Isten! tsak
egy tseppet, tsak egy keze-szorítá-
sát! De mire való ez a' véghetetlen
kivánság, ez a' véghetetlen szív-fza-
kadás? 's ha elő-jönne is, meg-fzo-
rítaná is kezedet, 's meg-fzóllítana:
Bácsmegyey! látom, millyen nyomo-
rúlttá tettelek! 's megint a' Szent-Pé-
tery' karjai közzé szaladna — mit
használna ez? Enyhítő balsamom-
tsepp volna az egy tüzes atzélra. —

Miért botorkázunk mi mindég a' Le-
hetőség 's Valóság között? miért hord-
juk bóldogságunk' taposóját mindég ön-
nön - magunkban ?

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Fiffement, Majusn. 18-dikán.

Ma reggel, mintegy tíz óra lehetett,
egy szegény embert találtam-elő .
Nagy-tsomó vólt hátán, nehezen von-
ta alatta elébb-tovább lábát, 's nagy
veréjték-tseppek szakadtak-le ábrázat-
ján, 's minden ere fel-dagadt . Meg-
állítottam a' kotsit, 's kértem ötet,
hogy pihenjen-meg . Le-tette vállá-
ról a' terhet, 's el-égett kezével tö-
rölgetvén ízadtt képét, el-befzélte,
hogy ő minden héten kétfzer megyen
Hamburgba, 's pénzért egyyet 's mást
hoz és vífzen ; az-alatt pedig Fele-
sége otthon marad a' gyermekeivel,
's fonással keresi élelmét . Nem szól-

lottam semmit; valamit nyomtam tenyerébe, 's az inasomnak parantsoltam, hogy segítsen hátára tenni tso-móját. Bitzegve ment haza felé, 's én egy darabig néztem utánna. — Bóldog ember! mondám, te egészen az vagy, a' minek lenned kell! — Az-alatt, míg együtt beszéllgettünk, körül-nézett magamat és a' szekeremet, 's én el-pirúltam előtte. Hidd-el, nem nézhettem sokáig rá, mert érzettem mennyivel halad-meg. Ma megint a' Feleségénél lefz, a' ki ötet nyughatatlanúl várja, 's le-törli könnyeit. Gyermekai mindég tudakoz-zák, ha soká lefz é még oda az Apjok? 's ha majd haza ér, elibe szaladnak, körül-ugrándozzák — kar-jaira veszi őket majd, 's férji 's atyai édes érzési alatt el-felejtkezik arról a' veréjékről, melly most lábaira egy-mást érve szakad.

*BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.**Béts, Majusn. 22-dikén.*

Már Bétsben vagyok, 's óráimat többnyire a' Bellvederben töltöm. — Ah most ez is hafzontalan! A' bódog Szerelem érzékennyé téfzi a' fízvet minden eránt a' mi szép, a' mi gyönyörködtető: — a' szerentsetlen, meg-tsaltt Szerelem pedig örökre megtompítja azt. — Most olyan hidegen állok a' Corregio Szerelme, vagy a' Van-Dyck 's Rimbrandt Portraitjai előtt, mint valamelly falusi óltár, 's Vendég-fogadokban függő Királyné képe előtt. Az öröm, bánat, kedvgyönyörködés, mind tsak történet munkája, 's — értsd-meg expressióját a' Festőnek — egygy ölelés' gyümmöltse.

BÁCSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Béts, Majusn. 25-dikén.

A' te tanátsod, 's projectumod jó. — Tifztelelem azt, mert jó szivedből folyt, 's nyomorúltt állapotomon indúltt szánakodásod sugallotta . De engedj-meg, hogy el nem fogadhatom . Megkönnyebedésem' kívánása téged igazságtalanná téz .

Azt mondod, hogy engem Theréz fzeret, — ő derék személy, 's boldoggá fog tenni . Az igaz, Édesem, hogy néki van erántam hajlandósága, 's még Mantzin kívül nem találtam fzeretetre méltóbb Leányt, mint ő . A' mi bélső characterét illeti, még felyül-haladja Mantzit : de ugyan ez a' két ok tselekszi, hogy bírtokát nem keresem . Eggy olyan derék gyermek mint Theréz egész szívet érdemel, nem olyat, a' melly mással közös . Be hasonlatlan pár lenne mi belölünk . Ő nekem teli szívet, ifjúsá-

got, 's a' szépségnek minden kellemetességeit adná — hát én? — nem semmit egyebet annál a' bizonytalan reménynél, hogy talám idővel eránta való tiszteletem szerelemmé válhat. El-hallgatom beteg állapotom' következéseit. — Te Férj, 's Atya vagy. — Tedd még ezekhez az okokhoz, mellyek magokban is elegendendők, azt, hogy nékem alig van egy 's két fzenyvedhető pillantásom; többnyire únalmas kedvetlenség nyom-el. Nem vagyok az, a' ki mások eránt lágy-sággal, engedelmességgel viseltessem: fel-pattanok hamar, 's gyakorta tsekélység is haragra ragad. Az igaz, hogy mihelyt az első fel-lobbanás el-múlik, mindjárt meg-bánom háborodásomat: de az nem elég. El-képzelem millyen vóltam valaha, 's megeméftz bánatom. — Ha ezekre azt mondod hogy Theréz esmér, tudja millyen vagyok, azt fogom tölled tudakozni, hogy ha látod, hogy egy gyermek késhez nyúl, a' mellyel ma-

gát öfzve-metélheti , meg-elégfzel é véle hogy meg-fzóllítod ? El-kapod előlle , úgy é ? 's nem gondolfz pityergésével — 's mikor közelít inkább efzünk a' gyermekséghez , mint mikor fzeretünk ?

Ne únfzolj , Édesem ! el-múltt az az idő , a' mellyben gondolatokat tsinálhattam egy fzerelemre méltó Szémélyre . Rút fergeteg hozta ideje előtt Öfzömet elő , — ne únfzolj , kérlek — én fonnyadok . Az , a' ki élni 's fzenyvedni hagyott , meg-hallgatta kiáltásomat . Intésére elő-jött a' halál , 's ki-jegyzett azoknak jegyével , a' kik közel vannak a' meg-fzabadítás-hoz , 's el-törlötte képemről az Ifjúság' egéssége' fzinét .

*BACSMEGYEY, — MAROSYHOZ.**Béts, Juniusnak 2-dikán.*

Eggy fzeretetre méltó teremtés leve megint barátommá . Az az ifjú Báró R . . . Szeme mélj érzést, 's jó szívü lágyságot árúl-el . Egyenes, megelőző, mentt minden affectatiótól . Engemet Theréznek eggy levele tett barátjává . R . . . fzereti ötet ; tudja, hogy Theréz erántam hajlandóságot mutatott, 's éppen ez vonta barátságomra . Ez a' nyilvánságos jele jó szívének, engemet valóságos barátjává 's tisztelőjévé tett ; 's miólta bővebben kezdem esmérni leg-forróbb kívánságom az, hogy Therézt el-nyerhesse . Egészzen rajta lézsek bóldogításán . Theréz még virít, 's megnyit vesztene-el a' világ ha ő el-hervadna .

Nap' est'ig együtt-ülünk ; együtt-fetsegünk , 's úgy öntjük-ki lelkeinket , mint régi , meg-hitt barátok .

De egy dolgon meg nem tudunk egyezni : te ítél-d-el közöttünk a' pert . Ő azt tartja , hogy az , a' ki szívesen fzeretett Kedvesét él-hagyja , 's másnak karjai közzé repül , nem lehet jó szívü Leány . Én ellenkező-képpen azt tartom , hogy ennek gyakorta meg nem gondolt könnyűség az igaz oka . Kárhoztathatod é ezt ? Nézd-el a' Lyányok' közönséges neveléseket 's úgy vádold azt a' ki szerelmében állhatatlan . Mire szoktatják őket gyermeki idejekben ? a' piperéskedésre 's a' takarékos költségre . De elég é még ez arra hogy magokat házassági életekben is böldegökká tudhassák tenni ? Az , a' mi a' leg-fontosabb , el-mellőztetik . Megvilágosodott időnk' gyalázatjára kell meg-vallanunk , hogy még eretnekségnek tartjuk nekik meg-magyarázni , mi a' Szerelem ; addig pedig , míg azt fiatal efsztendejekben , midőn szívek még ürefs , még minden bé-nyomást el-fogadhat , elikbe nem adjuk , nem lehet

lehet őket ítélet alá venni . Igasságtalanság valakit azért vádolni, hogy a' tudva nem lévő Törvényt általhágta . Én nem hagyom azt ki-verni fejemből, hogy annak nem tudása miatt, sok hit-szegés, sok fzerentsélen házasság, támad . A' fzerelem, az életnek leg-szebb gyönyörüsége, nem sokára tsak tüneménynek fog tartatni, mert alig van, a' ki azt egyébként esmérje, hanem állhatatlan repdezéséről vagy baromi öfztönéről . Az igaz fzerelem és hűség nevettséges lett . Meg-kellene őket tanítani, hogy tsak az indúlatok' hasonlatossága az a' kötés, a' melly a' fzerelmet állandóvá teheti . De erről hafzontalan álmodozom — olyan kívánság ez, mint minden más kívánságaink, — mint egy fzappan-buborék, melly a' leg-szebb fzíekkel kevélykedik, — óh ha állandó vólna! — de minek-előtte félre-tekintessz, már el-pattan!

Sokat vesztenének ez által az atyák . Nem áldozhatnák így fel

P

gyermekeket makats gondolkozásoknak . Így nem mondhatná Uram Atyám: *Én édes Lyányom nem akarlak erőltetni, de ha szeretsz, csak egy keveset szeretsz, úgy hozzá mégy* . Forr bennem a' vér . Ma kéntelen vagyok szememmel nézni azt a' tört . Bosszú, véres bosszú szálljon rád, te a' ki ezt a' szegény, ártatlan, előre nem néző Lyánykát ilyen álnokúl buktatod-meg .

Ha a' szegény Lyányban valamely belső érzés támad-is fel, hogy nem kellene azt el-hagyni, a' ki ötet szereti, 's érette él, de ezer ok adhatja megint más oldalról elő magát, mély ezt az érzést el-nyomja . Úgy szólok, a' mint gondolkozom, mert szívem teli van . Ifjaink nagy részént magok okai ennek . Menj valamely gyülekezetbe, 's nézd-el, nem úgy hízelkednek é, nem biztatják é most ezt, 's majd megint csak-nem ugyan abban a' szempillantásban, amazt, a' szerelem' leg-édesebb biztatásával ?

Az ő hibájok é hát, vagy a' miénk, ha állhatatlanok?

Ha az emberek' tselekedeteit ítélünk alá akarjuk vetni, szükség, hogy fekvéseket, 's minden környül-állásokat tökéletesen esmérjük. Mentől ritkábban esik ez meg, annál inkább kell attól őrizkednünk. Vannak olyan órák, olyan szempillantások, a' mellyekben egészen emberek vagyunk, 's mit lehet eggy olyan szempillantásból ki-hozni. Mantzi engemet szeretett, az igaz; de heves vére érzésének olyan elasticitást adott, a' melly mindent hamar el-tolt magától. Ő a' szerelmet nem gondolkozó, hanem tsak játékos oldaláról esmérte. Az ő hibája vólt é ez? — Én igaz Biró vagyok, édes Marosym, semmivel sem vádoló. Tudtam azt, hogy nem lehetek állandóul bóldog, ha őtet a' Szerelem egész tartományában meg nem hordozom. Nem engedtem magamat azok által el-ijeztetni, mellyeket nékem változandó

temperamentuma előmbe vetett. Nyúgodalmam, egész életem' boldogsága, igyekezetemnek óhajtott ki-meneteltől függött. Ott vólt, a' hol kívántam. El-mentem onnan hazúlról. Szent-Pétery Budára jön. Eggy Secretáriusnévá, — Affzonnyá, — eggy fzeretetre méltó Férfi feleségévé lenni, a' kit minden derék embernek tart, — mennyi eggyüvé-jött ösztön az el-tántorodásra! ezenkívül Szüléinek hízelkedő kérések, fenyegető rimánykodások, ígéretek, mellyek eleven képzelődését fel-hevítették, 's talám hánytt törjeik is, hogy én övé még még soká lehetek, mintegy elibe vetve — — — Ie szállott a' mérő-serpenyő. Nem, édes Marosym, ha indúlataim fel-zajdálásában ötöt vétkesnek tartottam, vétettem. Nem ötöt vádolólok én, hanem sorsomat. Nem tudta ő azt, hogy ő engemet ezzel az eggy lépésével fzerentsétlenné tesz: Nem akart azzá tenni, 's nem hitte hogy azzá teszen. Igy leve Mantzi

hite-fzegett; így lesznek sokan "mások". Legyünk igasságosok, 's megfzününk ötet kárhoztatni. A' mit a' nevelés, a' mit a' példák, a' mit a' környül-állások, az idő, 's ifjúság tsinált, az nem az ő vétké, hanem történet.

Még a' leg-érettebb elméjü Leányt sem kárhoztatnám egészen hűségtelen-ségéért, 's tudok egyy esetet, a' mellyben ki-lehet menteni. Tedd-fel, hogy fel-nő, 's szépségének a' kedves érzés még nagyobb betset ad. Még nem esméri a' Szerelmet. Egyyszerre to-lakodik hozzá az Ifjak' serege. Közöttök tsak egyy van, a' ki felé hajlik, 's további együtt létek alatt sok hasonlatosságot talál a' maga és az Ifjú' characterében; még senkiért sem érzette azt a' mit érette. Az Ifjú egyy bátortalan, de égő te-kintettel tudakozza tölle ha szereti é? 's egyy lassú kéz-fzorítás felel kérdé-sére. Nem sokára más Ifjú jő hoz-zá. Az első semmivel sem utóbb ennél, de a' Leány még-is a' máso-

diknak első látásában egy titkos borzadást, egy név nélkül való kívánságot, érdeklést érez a' második eránt. Első tekintetekben érzik mind ketten, hogy egymásért vannak teremtvé. Egy titkos, egészen esméretlen szózat mondja a' Leánynak, hogy ez az, a' ki néki mindene lessz, a' ki minden kívánságait bé-tellyesíti. Az ő tekintetin függ egészen. Űt az óra; — 's öszve-szorított ajak, a' leg-forróbb ölelés köti-meg a' szövettséget. Nevezheted é állhatatlannak? Nem vólt a' szerelem a' mit az elsőért érzett; az tsak character' hasonlatossága, 's barattság vólt. Még egy Ifjú eránt sem érzette vólt azt, 's onnan gondolta hogy ötet szereti. De most jöve-elő az igazi, a' kihez ötet meggyőzhetetlen rándítás vont, a' ki szívének fele vólt. Rá talált erre, ki mondhatatlanúl szerette ötet, 's örökké tartott szerelme. Ha az első ötet későbbben kezdette vólna esmerni, barátnéja lett vólna ugyan, a' mint ezu-

tán is az marad; de fzerelem, igaz fzerelem, — az a' fzerelem, a' melly mindent meg-halad, az a' fzerelem nem vólt a' mit érette érzett, 's érezhetett .

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Béts, Júniusn. 13-dikán.

Mikor gyakorta a' Béts útzáin vagy az Augartenben a' tolongó sokaságban körül-tekintem magam', 's öltözetekben, 's magok' viseletekben azt a' különböző tónust nézem, azt kérdelem magamtól ha ébren vagyok é? 's mikor belljebb tekintek, 's a' sok melj-tsillag 's hertzegi bársony alatt az embert keresem, — a' Mantzi karjai közzé kívánkozom-vissza, el-tsömrölöm a' Világtól, 's az esméretlen tsendes otthon-ülés kedvesebb előttem a' nagy-világ' ragyogó fényességénél. El-múltak azok az idők, a' mellyben

gyönyörködve néztem volna a' pántlikát nyakamon . De a' nyomorúság tanít-meg bennünket magunkat betsülni ; 's minthogy ez a' szív egészen elfozokott elmélkedni , arra tanít , hogy a' pompás Paloták helyjett föld-kalibákba kívánkozzam .

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Béts, Júniusn. 17-dikén.

El kell innen mennem . Egészségem igen gyenge , 's egygy Assemblééból más Assembléeba menni , 's örökös kerengésben kerengeni , 's mindenik alatt álmosan ásítani — itt kell hagynom Bétsset , édes Marosym , mert ez a' tsalfa öröm' özöne nem töltheti-hé szívem' hízakját .

BACSMEGYÉY

GRÓFF K . . . THERÉZHEZ.

Béts, Júniusn. 26-dikán.

Szakassza-félben vádjait, Nagyságod, azért hogy bútsúzás nélkül jöttem-el. Életünk, nyugodalmunk kívánta azt. Mind ketten olyan betegség alatt nyögiünk, a' mellyben a' hevesebb megindulás méreggá vált volna. Ez vólt az igaz oka, hogy el-jöve telem előtt Tornára nem mentem. — Hidje-el Nagyságod, egyedül ez vólt. El-hagyom Budát, el-hagyom kedves Hazámat is, 's Olasz-ország felé sietek, mert életem soha sem vólt kéttségesebb. Rettegés nélkül, sőt egészen el-kézfülve — egész resignatióval várom ki-menetelét. Esmerem a' Világot; éltem benne; kostoltam gyönyörüségeit, 's a' leg-keservesebb, 's leg-irtóztatóbb kínjait szenyvedtem. Ha majd le-gördül a' kárpit, lellz é —

vid vólt? — Magam válaftottam é azt? Ne sírjon Nagysád! — meg találánám hallani könnyeinek húllását, 's én is sírnék . Tsak egyg kivánságom van hátra magamra nézve ; — tsendesen kívánnék meg - halni . Ne tagadja - meg töllem ezt az egyg jótélt Nagysád, mellyet külömben megszünés nélkül kérek , 's várok is az Egektől . Nem átkozná é Nagysád azt a' Fejedelmet, a' ki egyg szegény ember' kis vagyonyját a' maga fél óráig tartó kedvének kegyetlenül áldozná - fel ? Ha Nagysád magát epeftő bánatjának erefti továbbat is , ugyan arra az állapotra jut , a' mellyben én vagyok . Majd ha által - szunnya - dok a' halál' mezejére, az a' gondolat hogy Nagysád még él a' Világnak, kedves altató - dalom leffz . Én öntöttem mérget a' Nagysád italába . Toivaj vagyok , — mert egyg tífztelelet érdemlő Öregnek , a' kinek olly sokkal tartoztam , leg - betsesebb kintsét rablottam - el ; nyugodalmát re-

ménységgel tellyes Leányának . Az Istenért kérem Nagysádat, tsinálja azt, hogy utolsó lehelletem a' Világot, a' mellyben Nagyságodat találtam, még áldja . Tsendesedjen Nagysád, hagyja félben bánatját, különben megátkozom azt az órát, a' mellyben Nagyságodat leg-először láttam; megátkozom magamat . Mennyit vefzte-ne a' Világ a' Nagysád halálával . Nagysád jól-tévő: — én is a' vóltam . Nézzen engemet annak egy darabig Nagysád . Igyekezzen rajta hogy engemet meg-haladjon . Egy virágos mező terjed-el Nagyságod előtt . Szedje-le azokat a' virágokat, a' mellyek magokat elejébe tolják . Mindég kedvesebbeknek fognak azok tetfzeni, 's idővel meg-látja Nagysád, hogy az életnek még sok esméretlen gyönyörösege van . — Bukjon térdre Nagysád, 's adjon hálát irígységet érdemlő állapotjáért . Nagysád még sok örömevel élhet az életnek ; — az én útam a' temetőre vezet ; az enyi —

men kóró terem . Egynehányszor
mondta azt nékem Nagysád hogy en-
gem fzeret — hogy enyím , egészen
enyím . Nem vagyok é hát én azzal
fzabad , hogy a' tulajdonomat bóldog-
gá tegyem ? vádolhatni é engem ezért
kegyetlenséggel ? Nem , édes Theré-
zem , a' mint az igaz hogy Mantzi
után Nagysád az , a' kit leg-inkább
tisztelek , leg - inkább fzeretek : úgy
igaz az , hogy a' Nagysád bóldogsá-
gáért való kívánságim nem esmérnek
határt . 'S mivel jutalmazza - meg né-
kem Nagysád ezt a' izíves kívánságo-
mat ? — sírással ? epedéssel ? el - ha-
lással ? — Én fzebb jutalmat érdem-
lek , 's Nagysád nékem nem adhat
fzebbet , mintha magát visszadja a'
Világnak , melly a' Nagysád életét
olly sok okokon kívánhatja . Hidje-
el nékem Nagysád , hogy indúlatim-
nak zabolátlan futamodásokban is so-
kat küfzködtem én ezekkel az okok-
kal ; 's most , minekutánna nem en-
gedvén nékik , enyészetemhez közel-

getek, sokszor pirítom vádolómat érte magamat. Keserűve teszi nékem a' halál édességét, — homályossá a' kedvesen el-töltött életre vetett tekintetet. Érzem, most érzem igazán, hogy nem elég azt kényünkre el-aludni, — kényünkre el-vesztegetni. Sok az, a' mivel a' Világnak, az emberiségnek tartozunk, — 's ezeknek a' tartozásoknak kötelességeknak el-múlafztása, láttatlan következéseket von száradokra maga után. Eggyike ezeknek a' kötelességeknak az, hogy Atyákká 's Anyákká legyünk. Az el-epedésre hajlott Szerelmesekben egézf generatio hal-ki, — egézf generatio, Theréz! — olyan gyermekek, a' kik áldották volna emlékezetünket, a' kik sírunkra virágot hintettek volna. Az ilyen Vigasztalhatatlanok a' következő Haza' polgárit ölik-meg. — Érezze Nagyságod ezt az irtóztató igasságot egézfzen, borzadjon-el az elől a' veszedelmes mélység elől, mellynek párkányján áll, 's úgy leffz el —

készülve , a' mint óhajtom . Báró R . . . fzereti Nagysádat . Az ő szíve Nagyságodat bóldoggá fogja tehetni . Maga vallotta - meg azt Nagysád , hogy ha válaftani kellene valakit , ő lenne a' Válaftott . E' fzerint Theréz két három hónappal , melly a' Nagysád bánatját nem ok nélkül valónak declárálja , — 's én Nagyságodra nézve halva leszek .

A' Nagysád egészsége el - van roncsolva , de még nem kapott halálos sebet . Theréz ! az Atyád , a' ki a' sírhoz közelget , rézfemen van . Theréz ! halld - meg mit mondok , — halld - meg utolsó kívánságát szédelgő életemnek . — Az Atyád nyugodalma , az én nyugodalmam , 's a' fzegény Báró R bóldogsága egyedül a' te el - szánásodtól függ . Tedd ötet bóldoggá jobbodnak bírtoka által , 's így ofztán egyy kedvet találtt öreg , egyy bóldoggá tett érdemes férj ; egyy meg - mentett ház - nép ' áldása légyen az a' gyámol , a' mellyre támaszkö-

dom, mikor bóldogabb életre megyek-
által .

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Béts, Juliusnak 8dikán.

Hólnap indulok ; de nem a' para-
ditsomi Itália felé, hanem arra a' kö-
fiziklás kis határra, mellynek lakosai
a' leg-bóldogabb életet élik . Azt tu-
dakozod minek? — hogy borzafztó
emlékezéssel járhasak azoknak sír-
halmain, a' kik szabadságokért öröm-
mel öntötték - ki véreket, 's meg-akar-
ván menteni Hazájokat, nem gondol-
tak a' bilintsekkal . — — Hát ha az
éles levegő, 's alkalmatlan útjai még
meg-ölnék? Légyen! ha Hazámon ki-
vül kell meg-halnom, ez az a' föld
maga, mellynek gyomrába örömmel
szállok - le .

BACSMEGYÉY — MAROSYHOZ.

Neustadt, Juliusn. 11dikén.

Báró R. . . . Tornára indúlt . Az ő tölle való el-fzakadás nagyon el-gyen-gített . Nállam itta-meg a' reggeli kávét . Lovaink készen vártak . Meg akartuk fojtani könnyeinket, de eggyi-künk' sírása a' másikaét fakasztgatja . A' ház előtt némán öleltük-meg egymást , 's kiki kotsija felé fzaladt . Ő az úttán le, én fel-felé indúltam . Az ő szívében kedves remény kezdett hajnallani; az enyímben setét éjfélvólt.

BACSMEGYÉY — MAROSYHOZ.

Straubingen, Auguft. 13-dikán.

Az én könnyeim ki-fzáradtak , de olyan szív-fzorulás , olyan aggoda-lom szállott helyjébe, melly a' sírás-ra

ra fakadtt bánatnál keservesebb . — Isten tudja még mi lesz belöllem — egyfzer tsak-ugyan végének kell lenni, 's az a' leg-enyhitőbb vigasztalás .

Bezzeg megint vólt egy tsendes éjtzakám! Még tsupa tűz a' homlokom! el-ijedek magamtól! Halld tsak álmodtam . Azt álmodtam hogy Tornán vagyok a' kerti-szobában . Theréz a' menyegzői óltárnál várta kezemet és szívemet . A' körülöttem állók nyughatatlankodva suttoztak késedelmeskedésemen . Mantzi szépségének tellyességében állott előttem 's tartóztatott . Én el-merülve andalodtam-el kedvemre töltött bóldog óráim' szemlélgetésiben , Valami sírás , jajgatás vert-ki végre andalodásomból . Fel-vetettem szememet, 's láttam hogy Theréz sírva tépte szép hajaiból apró virágjait . El-borzadtam sírásától, 's sírva vettem magamat karjai közzé . — Jer Theréz ! mondám , vedd-el ezt a' kezet, 's

Q

bõtsásson áldást 's bõldog napokat rád
 az Isten . Az esketõ Pap az Óltár-
 hoz lépett, 's el-kezdte a' tzeremó-
 niát . Öfzve-tett kézzel emelkedtek-
 fel mindnyájan az Ég felé . Valami
 sírás támadt hirtelen oda ki, 's job-
 ban jobban hallatszott . A' Pap fél-
 ben-szakasztotta az esketést . A' Né-
 zõk ki-szaladtak, 's Mantzi tolakod-
 va jött-bé az ajtón, — sápadtan, té-
 pett hajjal, fekete gyász-öltözetben
 jött-bé, 's ki kapta a' Theréz kezét
 jobbomból . Allj-félre — mondá —
 állj félre; Szent-Petery meg-hólt, 's
 õ az enyím . Az öreg Gróff elõ-sza-
 ladt, által-ölelte Therézt, a' ki úgy
 reszketett mint a' kis bárány a' hide-
 gen . Mantzi el-lankadva ájúlt-el .
 Ki-vitték . Én fel-költem, mintha
 az Isten sententziázott volna meg .
 Az el-tsüggedés úgy leskelõdött után-
 nam, mint az úton-járó gyilkos .
 Theréz megint fel-efzmélkedett, raj-
 tam tartózkodott, 's fen-szóval sírt .
 Végezze-el az Ur, mondám a' magán

kivül lévő Papnak . Theréz néki erefsztette magát a' Szerelem édes érdeklésének , de nékem azok olyanok voltak , mint a' mardosó ír a' véres sebben . Új lárma vert-fel ölelésünk-ből . Felé szaladtam . — Mindjárt meg-hal , — mindjárt meg-hal! kiálta egy szózat ! Én le-rogytam , de megint fel-vántzorogtam , 's abba a' szobába mentem , a' mellybe Mantzit vitték . Az én háló szobám volt az . Isten! hallva találtam ötet . — Irtóztató volt száj-rándítása . — Utolsó szava : Bácsmegyey ! vólt , monda könnyezve 's méljen sohajtva egy fiatal Leány . Kegyetlen mondám , miért mondod te ezt ? — Meg-hidegedt Mantzimra vettem magamat . — Még most-is szép vólt ő . — Lassan szivárgottak könnyeim , — mindenikében az ő képe festődött , 's elrepült bóldogságom' emlékezete , 's így sírtam jobban-jobban , míg sokára fel-ébredtem .

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Schaffhausen, August. 21dikén.

Isten! oda vagyok! — Egy Stafétát kaptam, hogy a' Bátyám veszedelmesen beteg. — Ó Marosy! miért esküdt-öszve ellenem minden nyomorúság? nem elég lett volna é a' — Mantzi el-hagyása meg-érlelésemre? — Éjjel nappal repülök hozzá, 's — bár nálla találhatnálak tégedet és Klárit.

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Ipoly-Ságh, Septemb. 2dikán.

Tehát hazfontalan hizelkedtem magamnak, azzal hogy tégedet itt találalak? Pedig e' vólt volna a' leg kedvesebb jutalma fáradságos vissza-jöveelemnek. Ó Marosy! hát ha soha sem látlak többé — úgy tetszik hogy előre érzem azt.

Ollyan tikkadtan, olyan el-gyengülve érkeztem ide, hogy Endrédybe kellett kapaszkodnom, mikor a' Bátyámhoz bé-léptem . Ő szegény szint úgy ijedt-el rajtam, mint én az ő elfogyott sáppadt képen . Nem lehet ki-befzéllni mitsoda el-gyengüléssel fogadott . Lassanként gyültek-meg könnyei, meg-fogta kezemet, 's minden a' mit mondhatott ez a' két sokat jelentő szó vólt : Szegény Ötsém ! Én el-fakadtam sirva, 's látván, hogy ez az el-hevülés néki ártalmára lehet, olly szín alatt, hogy igen gyenge 's álmos vagyok, tsak hamar magában hagytam .

Harmad nap ólta megint rosszabúl van, 's én attól tartok, hogy hirtelen guta-ütés járúl hozzá . A' mit emberi segedelemtől kívánni lehet, azt mind én, mind a' Doctor el-követjük, tudod: de félek még is hogy utánna gyáfzt hordok .

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Ipoly-Ságh, Sept. 5-dikén.

Meg van! — Érteffz Édesem, 's ne kívánd hogy azt el-mondjam! — Ah a' leg-érdemesebb, leg-jobb — ó mi-tsoda erőtlen minden expressio annak a' ki fejezésére, a' mit ő érdemel — a' Testvére az Atyámnak már nem él. Ma sokkal jobbann látfzott lenni, fel-költ, 's fel 's alá járt szobájában, — 's én nem tartván semmitől, a' szobámba jövök, 's néked kezdek írni, hát egyfzerre sikóltást hallok, fel-ugrom, hozzá szaladok, 's Isten! — a' leg-erössebb guta egyfzerre ütötte-meg, 's abban a' szempillantásban oda lett. — Én már halva találtam, minden igyekezetünk haszontalan vólt. Kéntelen vóltam érezni, hogy jobb kezéből, mellyet én tartottam, miképen hült-ki az élet' melege. Ájúlva dültem-el, 's magamon kívül vóltam mikor a' szobámba viték.

Tsókold az én kedves Klárimat .
 Maradj mellette , én mindent jó rend-
 be szedek . Az egész Város sír . Ha
 engemet a' kesergés veszen-elő , az
 embereimre tekintek , 's mikor látom
 mint sírnak magokban egészen meg
 könnyebbülök . Ne keseregjetez halá-
 lán — leg-alább igyekezzetek rajta ,
 hogy enyhülést vehessetek . Ne há-
 borítsk - fel tsendes nyugodalmát
 meg-oltott Szentünknek indulatos sírá-
 sunkkal !

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Ipoly-Ságh, Sept. 9-dikén.

Már a' földben van , Édesem ! —
 's én egészen meg vagyok könnyeb-
 bedve ! Keserves vólt temetése . A'
 gyermekek leg-elöl mentek , a' Pap
 pedig nyomban utánnok , A' Pap
 után a' halotti szekér , én és Endré-
 dy , 's úgy oltán a' sok parafzok

feleségestül. Az éjtzaka világos vólt. Tellyesen fénylett-le a' Hóld a' tizta Égről. Én mélj bánatban vóltam mind addig, míg az égő fáklyákat a' sír körül meg nem láttam, 's az ott állók' suttogása magamhoz nem hozott. Mikor így a' Templom' ke-
 — rítésén bé-léptünk, körültem egyfzerre el tsendesedett minden, 's az egész Természet, mintha várt vólna valami, el-hallgatott, 's a' halotti-harang meg-kondúlt, — 's minden imádkozni kezdett, 's a' körülöttem állók fel-jajdúlása, 's szánakozó sohajtások a' leg-tzifrább halotti orációknál igazabb dítséretjeivé lettek a' szegény Bátyámnak, — 's nyóltz élttes Városi Lakos a' többi közzül ki-állott, 's a' koporsót a' Szekérről le-emelte —
 — egészen el-fagyott szívem, 's egygy közel álló sír-köre kellett le-ülnöm, De mikor a' szekérről a' sírhoz vitték, a' kötelet rá vetették, koporsója szemem elöl lassan lassan el-tünt, 's az eddig el-fojtott bánat egyfzerre

jajgatássá fakadt, 's az én szívem is el-lágyúlt, 's könnyeim tsorgani kezdettek . Fel-kéltem ; áldást könyörögtem sírjára ennek a' kegyesnek , 's tovább botorkáztam . A' Városi Tanáts mind körül állotta kotsimat . A' mint közel voltam hozzá , ketteje az öregebbeknek felém jött , 's ezt mondta : Az Isten tartsa-meg már most mindnyájunknak örömére az Urat , ezt kívánjuk szívesen . — Az Isten tartsa-meg ! — monda az egész sereg . Szívem meg-tölt . Meg-fzo-rítottam a' kezét ennek a' jó Öregnek , fel-ültem , 's a' leg-keservesebb aggodás alatt mentem haza felé .

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Ipoly-Ságh, Sept. 12-dikén.

Ha most enyím lett volna Mantzi, együtt szenvedte volna velem a' fájdalmat, 's én csak félig érzettem volna terhét. Ha a' kertben sétálok fel 's alá, vagy ha a' közel fekvő erdőben a' Bátyám' emlékezete rám rohan, 's annyira el-nyom, hogy ki kell pihennem magam'; — ha szobáimon végig megyek, 's ablakomról az alattam fekvő mezőket látom, 's el-gondolom hogy ez most enyím, vagy ha a' Városon kereftül - megyek, 's a' Lakosok szíves bátorsággal süveget vesznek, 's a' kitsinyeket hozzám küldik, 's vélek kezét tsókoltatnak, — e' jut mindég eszembe: bezzeg ha karjaid közt volna most Mantzi! — El-tévedek ebben a' horizontalan kívánságban. Ezer kedves tekintetek tsalogatják beteg képzelődésemet, el-alszom, 's ha fel-ébre-

dek álmaimból, újjobbann érzem böl-
dogtalanságomat, 's bé-fogom szeme-
met, hogy azt a' sok szépet, a' mi
minden felől körül-vészén, ne lát-
hassam .

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Ipoly-Ságh, Sept. 17-dikén.

Nékem úgy tetszik Barátom, hogy
nem sokára által-esem szenyvedési-
men . Itt a' hideg ősz ; 's ha a' fá-
ról egy harasztot látok le-esni, úgy
tetszik mintha az életnek egy erejét
veszteném-el, — 's nem mondhatom-
ki millyen kedves nékem ez a' véle-
kedés . Be új, meg-lepő gondolat
ez : A' szélen állok, — Ha a' tavasz
megint itt lessz, 's a' földre virágot
's új életet önt, tsendes álmodat
a' sírban . Akkor édes Marosym,
akkor közelíts a' Bóldoggá-lett' tete-
mihez, 's jusson eszedbe, hogy én el-

keseredésedet előre-érzettem, 's egygy kedves tavaszi szellötske fújja-el könnytseppedet, hogy azt Klári meg ne lássa, ha hozzá vissza-mégy, 's karjai közzé dülfz. Te nem sokára Atya lélfesz. — Ha fiú lelfz az, Marosy a' kit néked a' te Klárid szül, nevetmet add néki. Hadd hordja azt, de ne kerelfztemet. Ha el-nézem, mennyit kellett szenyvednem míg ide jutottam, azt kell mondanom, nehéz az út a' halálig. Bár többször vólnának az emberek haldoklók körül, úgy nem lennének olyan érzéketlenek, olyan kemény szívük. Így magokat tsalják-meg, le-vetkezik az emberi szelídséget, hogy azt az egygy két esztendöt, a' mellyre még számot tartanak, kényes bövségben tölthesék-el; 's akkor látják mikor a' sírhoz jutnak, hogy szegények. Nints semmijek, a' mit el-vihessenek magokkal, — nints meleg szívek.

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Ipoly-Ságh, Sept. 19-dikén.

Endrédy azt tanátolja hogy menjek hozzátok . Itt minden halotti gondolatokkal tölt-meg . A' Doctor is nagyon javalja ezt a' szándékot ; 's már rá vettek , hogy szavokat fogadom .

BACSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Esztergom, Octob. 5-dikén.

Engemet semmi sem keserít-el inkább , mint a' Pápista temetés . Mikor az *Osculaminit* kezdik-el , 's a' koporsó körül a' tömjén úgy emelkedik mint valami felhő , egyszerre fogódik-el a' szív , 's egészen érzi azt a' bánatot , a' melly a' halotti felekezeten fekszik . Ma a' Kávé-házból néztem egy Tanuló' temetését . Egy-

nehány Tiszt abban hagyta a' Bi-liárdot, ki-tekintett, de tsak hamar megint hozzá fogott a' játékhoz, 's nevette a' Processiót. Semmit sem utálok jobban mint mikor valaki az Isteni-tisztelet' tzeremoniái felett saty-rizál. Nem akartam hallgatni ezt a' hazfontalan hánytatást, 's éppen ki-felé indúltam, midön egy fiatal em-ber magánossan ülve, könnyeit töröl-getve, szemembe tünt. Meg-indúl-tam látásán. Nem mentem-el, 's alkalmatosságot kerestem a' véle való bézfélgetésre. Úgy látzik hogy sze-gény és szenyved. Ebédre hívtam, 's meg-igérkezett. Reménylem, hogy tudósíthatlak állapotjáról.

Jászai, ez a' neve az Ifjúnak, el-befzélte minden titkát. Ő szeret, még pedig — szerentsétlenül. Eggy Lyányt szeret, a' kit Atyja Klastrom-ba zárt. De meg-érdemli é az Úr kedvese, kérdém, ezeket a' könnye-ket? Nem szólott rá semmit, hanem egy Levelet vont-ki meljéről, mel-

lyet a' sokszori el-ázás miatt már alig lehet olvasni . Ide zárom azt , mert le-irattam . Be bődög vólnék ha se-gíthetnék rajta !

ERZSUS — JASZAIHOZ.

EZ a' Levél édes Lajosom! leg-utól-só levelem hozzád . Egynéhány nap alatt meg kell tennem azt az eskü-vést, a' melly tölled végképen el-fa-kaszt . Édesem! mi egymást olyan híven, olyan tisztán szerettük, 's még is imé el van tépve az a' kötél, a' mellyel bennünket a' Szerelem öfzve-kötött, — 's önnön azon kéz által van az el-tépve, a' melly belénk nyomta azt az érzést, melly most olly nyomorúttakká teszzen . — Isten! irgalmas Isten! engedj-meg zúgolódá-somnak; a' természet, a' viaskodó magával nem bíró természet szava tol-ta azt ki . Nem sokára néked léfzek szentelve , akkor meg-szünés nélkül

fogok könyörgeni botsánatért, néked fogom áldozni magam, hogy méltónak tartsál bé-venni abba az Országba, a' hol az üldözött, el-fzaggatott Szerelmem nem jajgat. Ott édes Jáfzaim, ott várlak én majd tégedet, kofzorút füzök néked el nem hervadható virágokból, 's fel-ékesítlek véle, majd ha bé-jösz az élet' kapuján, tégedet fzelíd Szenyvedöt, a' ki a' halált, a' meg-fzabadítóját, olly békével várta, 's terhét tsendes nyögéssel viselte. Szenyvedj békével édes Jáfzaim! Jöjj gyakran Templomunkba, szent Ariákat éneklek majd, 's örvendezve éneklek, hogy majd vége lesz fzenyvedéseinknek. Az a' vigafztalás, a' melly engem enyhít, a' te fzívedbe hat-által. Mindjárt el-fogy a' Papirosom. Mit mondjak néked, Szívem egéfzen — ah hafzontalan mesterkedem. — — Ha el-felejteted Erzsusodat, felejtsd-el. Az Istennek fzenteltt Lyányka nem tiéd többet. — De nem vólt é a' mi fzeretetünk mindég fzent?

fzent? mindég tífzta? Tsináld azt, a' mit a' Vallás, és az okosság hágy. — Te enyim — örökké enyim vagy. Tekints az Égre, ott — ott meg látjuk, meg-öleljük egymást.

BÁCSMEGYEY — MAROSYHOZ.

Esztergom, Octobr. 6dikán.

Minden tagom refzketett mikor Jáfzai bé-lépett hozzám. Nem hagytam néki nyugtot, valamíg az Erzsus vezeték-nevét meg-nem mondotta, 's mindent elimbe nem adott. Azt vette hozzá, hogy ha jobb fizetése vólna, tudja bizonyosan hogy Szüléitől meg-nyerhetné; de most mint Cancellista rá számot nem tarthat. Egyszerre fejtette-ki ekkor magát előttem az a' Planum, melly eddig homályosan forgott előttem. Bé-fogták Lovaimat; én Jáfzait a' kává-házba küldöttem, hogy akár meddig múlatok,

R

ott várjon - bé , én pedig az Erzsus Szüléihez mentem . Az Apját a' bóltban találtam , 's minthogy Jáfzaitól meg - értettem , hogy ő fősvény ember , azon áron fizettem mindent , pedig sokat vásárlottam , a' mint tartotta ; 's ekkor alkalmatosságot kerestem az erfzényemet , melly teli vólt , szemébe ötletni . A' teli erfzény meglágyította szívét , 's tífzteletet támasztott benne erántam . Hoffzú vólna elő - befzélteni , miként jutottam oda a' hová igyekeztem ; elég az , hogy Erzsusnak engedelmet adott arra , hogy bizonyos kötések alatt Jáfzaihoz menjen . Nem hagytam félben a' dolgot ; fel - vettem ötet kotsimra , 's a' Klastrom felé vettük az útát . Az Apátzák nem tudták mit itéljenek váratlan meg - jelenésünkről , de én az alatt míg a' Klastromhoz jutottunk , meg - tanítottam az Erzsus Atyját , magát miként viselje . Elő - hívatuk Erzsust . Rosszúl van ; felelének az Apatzák . Jöjjön - elő mon-

dám, ha haldoklik is; mert vettem észre mit akarnak; ha pedig elő nem jő, az Ersekhez megyek mindjárt, hogy küldjön Orvost, 's nézesse-meg. — Kevés idő múlva előjött Erzsus. Ő igazán rosszul volt; de nem olyan nagyon a' mint mondták. El-ijedt, mikor meg-látott mert azt gondolta, hogy az Atyja új Kérőt hoz hozzá. Én azt vettem észre, 's meg-fzöllítottam. Ne féljen mondám édes Erzsusom; a' Jászai barátja nem akarja szerentsétlenségét. Én ki-nyertem Atyja Urától, hogy ha magának tetszik itt hagyhatja a' Klastromot. Eljen az alkalmatossággal, 's bízza az Isteni gondviselésre magát. Mennyei ártatlan öröm mosolygott bádjadtt tekintetéből, 's egygyszékre dült-el gyengesége miatt. Az alatt, míg fel-élelftgettük, bé-lépett a' Fejedelem Affzony. Eleibe-terjesztettem az Erzsi Atyja akaratját, 's villza kivántam Erzsit. Az, a' mit gondoltam bé-tellyesedett. Ezer aka-

dályokat hordott-elő kívánságom' há-
 ráltatására . Meg - bosszankodtam ,
 's egyenesen az Érsekhez mentem .
 Szerentsém vala mindjárt bé-botsá-
 tatni . Kegyesen hallgatta - ki kívánságomat . Szelíd tekintetei egészen fel-bátorítottak . Okát kívánta tudni miért vettem a' dolgot olyan nagyon szívemre ? Meg - vallottam azt . El-lágyúlva szorította - meg kezemet . Az ilyen nemes tselekedet jutalmat érdemel; monda a' leg-kegyesebb hanggal . Elő - hivatom Szüléit mindjárt , 's arra vezem őket, hogy a' Leányt illendöképpen ki - készítsék . Én tudtára adtam hogy az Atyja a' külső szobába' van . Parantsolt hogy az Anyját is hívják - elő; 's ha itt lesz , mind kettőjüket botsássák - bé . Nem sokára bé - jött az inas , 's bé - jelentette mind kettőjüket . Ó be sokszor kívántam nyakába rohanni , midőn ezeknek mennyei szelídséggel terjesztette elikbe az atyják kötelességeit . Az öregek mind ketten sír-

tak . Nagy summát ajánlottak Lyányoknak eddig szenyvedett meg-bán-
 tásokért : de az Érsek gondolatlan
 ígéreteket nem vette-el, hanem tsak
 azt kívánta, hogy a' Lyányokat illen-
 dően ki-készíttsek, és addig míg Já-
 szainak szolgálatot adhat, mind ket-
 tőjöknek el-tartások felől gondoskod-
 janak . Térdre akartak bukni előtte;
 de nem engedte . Alig tudtam egy-
 helyben állani . — Meg-engedjen az
 Úr, hogy ennek a' párnak bóldogitá-
 sában az Úrral ofztozom, monda .
 Tsengetett . A' Secretárius azzal a'
 jelentéssel jött-bé, hogy a' Fejedelem
 Afzonymnak tudtára van adva, hogy
 Erzsit haza eressze . Menjen, mon-
 da ez a' tífzteltt Úr, hozza-el Erzsit,
 a' rendelések meg-vannak téve, 's az
 én áldásom késérje az Urat! — For-
 ró könnyem kezére tseppent . Érzet-
 te ő betsét ennek a' tseppnek; 's el-
 váltunk . Erzsi meg-nem tudta ma-
 gyarázni Szüléinek bé-lépését . Szép
 contrast vólt azt nézni, hogy az ár-

tatlanságnak belső érzésétől bátorítatván karjait miként terjesztette Szüléi eránt; — ezek pedig lelki esméretek vádja alatt előtte úgy állottak, mint egy Szent előtt, 's Lyányoknak tsókjait meg nem érdemlett kegyelem gyanánt nézték. Felém is közelgett Erzsi, de én elejét vettem közföngetésének, 's siettettem az elmenést.

Azonban Jáfzait titkon az Erzsi Szüléihez hívattam. Ezek nem tudták mit tsináljanak, 's az ablakba vonták magokat, Erzsi egy szegletben sírt. Én egy asztalkára támaszkodtam. Jáfzai bé-lép, meg-látja Erzsit, 's míg észre vettem, lábaimhoz vetette magát. Fizesse-meg az Isten! kiálta, 's nem szólhatott többet. Fel-akarom emelni, 's Erzsi ölembe dül. Az Isten fizesse-meg ezerszer! monda sírva, sokszor egymás után, — Nem írhatok tovább. Szenttebb ez a' scena, ez az érzés, mint-sem hogy ki-mondhassa az ember. Ki-

szöktem töllok, 's egyenesen az Érsekhez mentem engedelmért, hogy még akkor nap' lakó-házokban megeskettethessenek. Szerentsém vólt ezt is meg-nyerni tőlle, 's én vóltam az, a' ki őket a' Pap elibe vezettem. De mihelyt az esketésnek vége vólt, mindjárt el-szöktem megint, mert hól-nap viradtakor indulok. Hogy hirtelen el-jöveletemet balra ne magyarázzák, egy kártyára ezt írtam: EngedjeteK - meg sietésemnek. Nékem menni kell. A' mai nap kifogyhatatlan forrása légyen örömtöknek. EljeteK szerentsésen. Ehhez egy kis lakadalmi ajándéKot tettem, 's nem mondhatom-ki, milyen örömmöm vólt rajta. Almos vagyok, de nem úgy, mint egyébkor; ma bizonyosan jól alfzom, mert már régen nem kóstitam a' könnyü álom' édesiségét. Ó Edesem, be széppé teheti az ember az életét, ha tehetségét nyomorúltt társainak enyhítésekre terjeszti! — Aludj tsendesen Klárid' kar-

jai közt, — én egy szép tselekedet
 érzésében alfzom-el .

ENDRÉDY — MAROSYHOZ.

Buda, Oktobr. 8-dikán.

Oda minden reménységünk ! Egy
 váratlan történet egészen fel-forgatta
 azt . A' mi szegény Bácsmegyeynk
 tegnapi szép tselekedetén annyíra örült,
 olyan víg vólt, hogy én tökéletes
 helyre állást reménylettem, 's ímé a'
 leg-szerentsétlenebb vége lett . Teg-
 nap mint-egy tíz óra tájban Dorog-
 ra értünk, 's új lovakat hagytunk
 fogatni . A' Posta lovak kin vóltak,
 's kénytelenek valánk le-szállani, míg
 a' mezőről meg-érkeznek . Bácsme-
 gyey ezt a' várakozást nehezen fzeny-
 vedte, 's víg kedve egészen el-válto-
 zott . Semmi sem tudta helyre hoz-
 ni előbbeni kedvét, 's békételenkedve
 járt fel 's alá a' szobában . Tsak a'

Posta-Mester két gyermekei nevettek-meg néha ártatlan együgyűségekkel . A' kissebbiknek gyermeki ostobaságán neveltünk éppen, midön a' ház előtt, egy Posta lovas kotsi állott-meg . Én az ablakhoz szaladtam, 's — el-gondolhatod é mint ijedtem-el, midön a' kotsiból Szent-Péteryt Feleségestül láttam ki-szállani . Nem tudtam mit tsináljak . Bácsmegyey azt tudakozta töllem, ha nem esmérem é ki-jött? 's abban a' pillantásban lépett-bé Szent-Péteryne Férjestül . Hirtelen öröm, meg-ütkezés, 's ijedség szállott egyfzerre képeinkre . Mantzi el-ijedt, 's vissz-akart térni; a' mi szegény Barátunk pedig meg nem mozdúlva ült székén . Annyíra ki vólt forgatva sarkából, hogy fel nem tudott kelni . Utóljára a' Szent-Pétery könnyei által el-lágyúlt, 's ő is sírt . Jer, édes Mantzim! monda Szent-Pétery, közfönd Bácsmegyeynek az én bóldogságomat, — én nem közfönhetem .

Köszönd néki, ő engemet alacsony-
 ságomból fényességre hozott; — nálla
 nélkül nem vólnál enyím! — Bács-
 megyey értette ennek erejét. Kémélj-
 meg, ah! kémélj-meg, monda; —
 eleget fzenyvedtem, engedj tsendesen
 meg-halni. — Szent-Pétery el-ijedt
 hangjától, rá tekintett, 's látta a'
 nagy változást; nem az ép Ifjat töb-
 bé, hanem a' bánat' 's epedés' áldo-
 zatját látta benne; ki-fzáradva, el-
 fogyva egészen. — El-borzadt látá-
 sától. Az Istenért! Bácsmegyey ki-
 álta el-ijedve, mi bajod? Bácsmegyey
 le-ült, 's nem vette észre, hogy véle
 által-ellenben, ugyan abban a' gon-
 dolkodó situációban ül Mantzi is.
 Nem felele semmit. Lelke nem bírta
 nehéz terhe' súllját. Mantzi sírni
 kezdett. Az ő sírása magához hozta
 Bácsmegyeyt. Széllyel-nézett, 's a'
 mint közel látta, el-felejtette magát,
 felé szaladt, 's által-ölelte. A' Sze-
 relem erőt adott néki. Mantzi!
 monda, te sírfz? miattam sírfz? — Ó

Mantzi véremmel érdemlettem én azt!
 Köfzönöm hogy sírfz! hadd öleljelek,
 hadd tsókoljalak-meg, hadd szorítsa-
 lak, erre az éretted dobogó fzívre! —
 Mantzi, már most nem az a' minde-
 nen el-sikló Leány, (mert hevét a'
 házassági élet' gondjai nagy mérték-
 ben el-óltották) — nyugtan feküdt
 karjai közt, míg végre a' meg-ve t
 Szerelem' emlékezete ájulásba ejtette.
 Szent-Pétery magán kívül vólt. Ho-
 mályos sejdítését, hogy Bácsmegyey
 a' Feleségével szerelemben vólt, most
 világosságra látta lépni. Nem állha-
 tott tovább; kéntelen vólt az ablak-
 hoz támaszkodni. Szegény Felesége
 el-sáppadva dült-el a' Bácsmegyey
 karjai közt, mintha a' halálhoz kö-
 zelgetett vólna. — Ő érzette hideg
 rezketését, 's sikóltott. Szent-Pé-
 tery nem vólt a' szobában. Bács-
 megyey térdre bukott előtte, 's úgy
 tartotta néki a' fzagló vizet. Soká-
 ra magához tért. A' Bácsmegyey
 fzeme örömmel tölt-meg, — de mi-

kor a' Mantziéból könnyeket látott folyni, kedve a' leg-keservesebb bánattá változott. Mantzi! te sírfz? kérdé a' leg-hevesebb Szerelem' tekintetével 's hangjával, — sírfz? Tehát már ebben az életben el vagy töllem rabolva; de Mantzi, még eggy, még eggy más élet jö, — 's eggy felébredés nékem vissza-ád! — Sándor, a' Mantzi idössebb fia, a' ki egyszerre vesztette-el minden kedvét, fel-állott a' szék' lábára, 's kis kezével törölgette Anyja könnyeit. Ez a' gyermeki szeretet egészen le-verte Bácsmegyeyt. — Érzette nyomorúsága' nagy vóltát. Isten! így kiálta fel, milyen nyomorúltt vagyok én! 's új özön szakadt szemeiböl. A' Mantzi ölébe hajtotta-le fejét, 's fül-dökva sírt. A' kotsis el-kézült, 's meg-fújta a' kürtöt. — Bácsmegyey! mondám, ideje hogy menjünk. Merőn nézett szemembe. Még tsorgottak könnyei. Mantzi kezkenőjébe rejtette ábrázatját. Ki-akarta azt

venni kezéből, de én rá tekintettem, 's abban hagyta. Belém fogózott, mert lábai nem bírták. — Szent-Pétery! monda el-fojtódva, Szent-Pétery! tedd bóldoggá Mantzit; attól függ életem. — Mantzi meg-hallotta azt, 's fel-eszmélkedett mint valami mély álomból. Bácsmegyey megint felé akart menni, de én erőssen tartottam, 's kértem hogy kémélje-meg magát, 's menjünk. — Jól mondod, felele, édes Endrédym, menjünk. — Feléjek fordúlt, 's a' mint ki-sírt szemeket meg-látta, az Egre nézett-fel. Úgy tetfzett, mintha valamit akart vólna mondani, de nem szólhatott. Én intettem néki, hogy menjünk. Még egyfzer tekintett rájok, 's egyg olyan expressióval, a' melyet ki nem mondhatok, vett tollök butsút. Ezzel bé-fogta szemet, hogy semmit se láthasson, 's ki-jött a' szobából. — Én ki-befzéllhetetlen félelemben vóltam, 's nem is ok nélkül. Az úton nem szóllott semmit,

noha egynehányszor szólottam hozzá; 's ábrázatja tsúpa tűz volt. Későn értünk - bé Budára, hol nem a' maga házához, hanem a' vízi Városon a' Koronánál szállottunk - meg. Maga akarta ezt. — Mindjárt küldöttem Doctor után. Nem késett ugyan az; de Bácsmegyeyt, már a' leg-hevesebb phántásiákban találta. Irtózom mondani, édes Marosym! — annyira jutott, hogy kéntelenek vólunk meg - kötni. A' Doctor újabbi vér - hányástól tartott. — Tekintsünk félre, Édesem! a' ki ezt nézheti, nem ember:

Most könnyebben érzi magát. Mihelyt magához jött, kért hogy az egész dolgot néked adjam tudtadra. Kér általam, — egy Meg - ditsöültt' hangjával mondta ezt, — hogy miatta ne bánkódj, az ő kínjai majd elmúlnak. Erről magam is bizonyossá tészlek. — Útnak ne indulj miatta, mert ha meg - lát, oda lessz. — Én mindennap tudósítlak, mint van.

ENDRÉDY — MAROSYHOZ.

Buda, Oötob. 10-dikén.

Ma éjjel aludt, de keveset, és nagy hánykodással. Reggel igen tsendesen volt. Szíve még beteg korában is olyan érzékeny mint egyébkor. Lehozatta a' Várból a' te képedet, és a' Feleségedét, 's az ágya elibe tette. — Írd meg nekik, monda nekem, hogy most meg nem köszönhetem szereteteket; de lesz olyan idő, a' mellyben meg-köszönöm.

2. órákor dél-után.

Rendbe hozta mindenét; egyéb aránt pedig resignálva van egészen, 's tsendesen várja a' meg-gyógyulást, vagy halált.

Oötob. 11-dikén 2. órákor reggel.

Ma sokkal rosszabbúl van. Nem szólhat, de szemei mindég teli vannak könnyel.

4. órákor.

Meg van minden, édes Marosym !
A' mi kedves Bácsmegyeynk már nem
él . A' leg-irtóztatóbb phantásiából
tért magához . Egéfzen el-erötelened-
ve, de vígan várta az halált . Azt
tudakozta minek harangoznak ? Valaki
haldoklik ! felele egyy bóldogtalan tse-
léd . Isten ! kiálta , hát nékem mi-
kor fognak ? Edes Endrédym , mon-
da, közöntsé ezerfer Mantzit, az én
kedves Húgomat, — az Urát, — az
Isten áldása légyen rajtatok —
mindnyájatokon ! — és az enyim ! —
's a' halál álma tsendesén vitte-által
az örökkévalóság' éjjelébe .

MAGYARÁZATJA

AZ ESMERETLENEBB SZÓKNAK.

Accompagnirozni, *accompagnement*, olv.
akkompanyirozni, *akkompányman*.
Egyik instrumentummal a' másikat kísé-
rni.

Artista, Frantziáúl; Németül *Künstler*;
Igy neveztetnek azok, a' kik Poé-
zist, Muzsikát, vagy Festést gya-
korlanak.

Assemblée olv. *asszamlé*; estvéli együ-
vé-gyülések.

Atmosphæra; gőzölgésből támadt fel-
hő.

Belletrista; Gyönyörködtető munkák'
Írója.

Capriol; egy rendes fel, vagy óldal-
ra ugrás.

Charaĉter ; mint-egy hivatalbéli tekintet.

Chêne olv. *sén*, frantziáúl lántz. Tántz-nevezet.

Chorál Templomi muzsika.

Concert ; azok az estvéli öfzve-gyülések, mellyekben muzsika tartatik.

Contrast, fzembe tünö külömbség.

Cosmopolíta ; Világ-lakosa.

Delicatesse, az a' nemes fzemérem, midön valaki kézzebb valamit eltürni, mint-sem hogy mást hábor-gasson.

Detail olvasd *detajl* ; veleje a' dolognak.

Dilettant ; Festésben, Muzsikában, Poezisban gyönyörködö, és azt valamennyire gyakorló.

Elasticitás, dagasztó, élelztö, visszarugó erő.

Elysium ; Örök tavaszal virágzó mezeje a' bóldogságnak a' Poéták Religiójok izerint.

Episóda ; félre-tsapás ; midőn valaki az egyenes útból ki-tér.

Epopœa ; Vitézi ének, mint a' Homérus Iliássa és Odüsseája ; Virgilius Æneisse.

Engagirozva , olvasd *angazsírozva* ; előre le-kötelezve az ígéret által a' tántzra.

Fortepiano , *Clavier* , *Flügel* , orgona forma ; — *flautravers* (olvasd *flo-traver*) és *Oboa* pedig síp és furulya nemű instrumentumok.

Harmonia ; eggyüvé váltt kedves zengés.

Horizon ; az a' messziség, a' meddig szemem el-láthat.

Indiscretio ; vissza-élés a' más jószágával.

Interessál , illet, érdekel, gyönyörkötet , magához vonsz ; néha : közöm van hozzá.

Kauffmann Angelica. Eggy életben lévő nevezetes Festő. Ki-befzéli.

hetetlen lágyság van minden munkáiban, 's még Vitézi is olly szelídek, olly gyávák, mint a' bátortalan Leányok. A' Bétsi Bellvedére két igen szép munkáját bírja, mellyért 200 aranyat vett.

Matróz ; tengeri-hajós.

Marionette ; dróton rángatott báb.

Model ; az a' forma, a' mibe valami öntetik.

Melpomene sarus játéka ; Tragoedia.

Negligée olv. *Neglizsé* ; pongyolaság, piperétlenség.

Original ; az a' munka, a' melly le-másoltatik; *Cópia* az *Original* szerint másolt kép.

Passage, olv. *passzázse* frantziáúl, szakasza valamely muzsikai darabnak.

Piáno, gyengédeden; — *forte* hangosva.

Pult, az a' támaszték, a' mire a' *partiturdék*, vagy *kótdék* tétetnek.

Raffinírozni; qualificálni, kényesebb ízlésre szoktatni.

Román; költött história,

Rondeau olv. *ronddó*; karika. *Táantz*-nevezet.

Rúbens Péter Pál. Hollandiai Festő, 's Követje a' Respublicának. Munkái nagy tüzzel, nagy mérészséggel vannak festve, mellyet sok darabjaiban etséjtjének bátor rántogatásai, 's a' színeknek egymásba nem-mosott mázolása alkalmasint mutat. A' Bétsi Bellvederben sok szép darabjai vannak, mellyek közt leg-nevezetesebb az a' két Tábla, melly oda az Antverpiai Jésuitáktól hozatott. Egyikén a' Jesuita Szent Ferentz üzi az ördögöket. Tompa annak minden érzékenysége a' ki abban a' Rúbens bátor nagy Lelkét nem látja, ha soha sem vólt is

Festő Akademiában ; azt a' nagy
Lelket , a' melly Iliásokat ír , 's
tsatákat ver.

Scena ; eset ; látása valaminek.

Situatió , helyheztetés , fekvés.

Spanyol Donna ; Spanyol Fő-Affzony-
ság.

Skláv ; lántzra vertt fogoly.

Sonnet ; Óda forma dal.

Solo olv. *szóló* ; midön tsak egygy mu-
zsika , — *Tutti* , midön mindenik
szóll.

Sinfonia ; *Andante* ; *Adagio* olv. *Adáz-
só* ; *Menuetto* olv. *Menvetto* , muz-
sikai darabok' nevezetei.

Staféta különös levéllel küldött siető
Posta.

Sujet , olvasd *Szüzset* ; frantziáúl té-
fzen Subjectumot. Jelenti a' festés
tárgyát.

Tábla ; az , a' mire valami festetik.
Igy nevezte azt már a' Görög Ké-
befz is Pínáxnak.

Theatrum, az az épület a' mellyben
Comoediak játszatnak; Lozse pe-
dig folyosói renden lévő ülés.

Tour olv. *túr*; el-fordulás a' tántz-
ban.

Textus; a' muzsika mellett eneklendő
vers.

Vocale, éneki muzsika.

FETEMESEBB HIBAK.

<i>Old</i>	<i>50 for.</i>	18	atmosphærat . . .
—	52	— 22	talám még . . .
—	54	— 22	Sokáig nem bírt magá- val . . .
—	57	— 12	tekintettük, . . .
—	57	— 19	a'képén, a' tanúján . . .
—	62	<i>al.</i> 3	el-tépi, el-fzakasztja . . .
—	134	— 13	Solóját . . .

